Bundel van de Commissie Sociaal van 6 februari 2018

1 Opening
2 Spreekgelegenheid voor het publiek *)
3 Vaststellen agenda
4 Toezeggingenlijst
- Toezeggingen commissie Sociaal t/m 09-01-2018

5 Voorbereiding en rapportage vanuit de gemeenschappelijke regelingen
6 Mededelingen van het college in het kader van de actieve informatieplicht
- Actieve schriftelijke informatievoorziening van het college

7 Voorstel bespreekstuk / Lokaal Inclusie Agenda (Plan van Aanpak)
- Dossier 1198 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Lokaal Inclusie Agenda
- Bijlage 2 - Persbericht
- Bijlage 3 - Motie M-17-10
- Bijlage 4 - Brief aan Welzijnsraad
- Bijlage 5 - Beeldverslag Kennisbijeenkomst VN-verdrag
- Bijlage 6 - Advies Welzijnsraad

8 Voorstel bespreekstuk /Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek vaststellen
- Dossier 1206 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Concept regiovisie opvang en bescherming
- Bijlage 2 - Adviesbrief Welzijnsraad aan BW over regiovisie opvang en bescherming
- Bijlage 3 - Advies Welzijnsraad aan College en raad over concept regiovisie opvang en bescherming
- Bijlage 4 - Schriftelijke reactie op advies Welzijnsraad regiovisie opvang en bescherming

9 Voorstel bespreekstuk / Beleidskader en uitvoeringsprogramma sociaal domein en financiele onderbouwing (spreektijd 5 minuten)
- Dossier 1207 voorblad
- Voorstel en besluit
- Bijlage 1 - Uitvoeringsprogramma sociaal domein 2018-2020
- Bijlage 2 - Persbericht beleidskader sociaal domein
- Bijlage 3 - Bestuursopdracht beleidskader sociaal domein
- Bijlage 4 - Beleidskader Samen denken, samen doen
- Bijlage 5 - Financiële onderbouwing bij uitvoeringsprogramma sociaal domein 2018-2020

10 Rondvraag
11 Sluiting

gemeente Berkelland

Commissie Sociaal

Toezeggingen t/m 09-01-2018

Volg-nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed
1.	Beleidskaders volksgezondheid 2017-2020 Positieve Gezondheid en Preventie 1. In het beleidskader Sociaal Domein wordt meer aandacht besteed aan jongeren en kwetsbare groepen; deze groepen worden ook genoemd in het beleidskader --- 2. Het beleidskader Sociaal Domein en de beleidskaders Volksgezondheid zijn leidend voor de daarna op te stellen preventie- en uitvoeringsprogramma's --- 3. Aan het einde van de beleidsperiode wordt het beleid geëvalueerd aan de hand van toetsbare criteria	06-06-2017	Opdrachtgever-schap	1. Febr. 2018 2. Tweede kwartaal 2018 3. Eind beleids-periode (2020)	
2.	Rapportage evaluatie Ondersteuning Thuis 2016-2017 / het onderwerp mantelzorgers meenemen in het 3D beleidskader	31-10-2017	Opdrachtgever-schap	Februari 2018	
3.	Beëindiging subsidieregeling Betula / de welzijnsagenda zal onderdeel uitmaken van het 3D beleidskader	31-10-2017	Opdrachtgever-schap	Februari 2018	

ACTIEVE SCHRIFTELIJKE INFORMATIEVOORZIENING

Bestemd voor: Commissie Sociaal d.d. 6 februari 2018
Steller: wethouder M.H.H. van Haaren
Datum verzending: 6 februari

Bijeenkomst toekomst Ondersteuning Thuis
Gisteren waren ruim 80 zorgprofessionals, belangenbehartigers, mantelzorgers, medewerkers van Voormekaar en gebruikers van Ondersteuning Thuis in het Hof (Borculo) om met elkaar in gesprek te gaan over Ondersteuning Thuis.

Met elkaar deelden zij beelden over Ondersteuning Thuis en bespraken zij wat er nodig is om samen verder te werken. In de verschillende gesprekken kwamen goede voorbeelden, verbeterpunten en suggesties voor Ondersteuning Thuis ter sprake.
Aan het einde van de bijeenkomst konden we concluderen dat thema's als betere communicatie, flexibiliteit, samenwerking en maatwerk meer aandacht vragen. Samen met de aanwezigen willen wij de komende tijd deze thema's verder uitwerken.

Nu ook online mogelijkheid voor het stellen van zorgvragen of verzoek voor ondersteuning aan Voormekaar
Inwoners kunnen nu ook via de website van Voormekaar online een verzoek voor ondersteuning of een zorgvraag stellen. Op de website www.voormekaar.net is hiervoor een speciaal formulier ingericht. Dit formulier komt binnen bij de frontoffice van Voormekaar die de zorgvraag of het verzoek vervolgens zo snel mogelijk uitzet bij de teams van Voormekaar.

Resultaten collectieve zorgverzekering
Uw raad heeft eerder in 2016 verzocht tot verruiming van de keuzemogelijkheden voor inwoners die gebruik willen maken van de collectieve ziektekostenregeling.

Medio oktober 2017 startte de campagne met drie zorgverzekeraars, namelijk: Menzis, Salland en InTwente (DSW).

Tijdens een tweetal inloopspreekuren bleek al snel dat er animo bestond voor de polissen van nieuwkomer Salland. Niet zelden bleek deze met de twee beschikbare polissen een concurrerend aanbod te kunnen doen tegen een lagere prijs van € 40,- per maand. Inwoners kiezen echter ook uit vertrouwdheid en sentiment, want meerdere adviseurs wisten te melden dat ondanks perspectief op een fors financieel voordeel diverse inwoners bewust bij Menzis bleven.

Het voorlopige overzicht van de aantallen verzekerden ziet er als volgt uit. Na februari volgt een definitief overzicht. De huidige cijfers die naar verwachting niet veel zullen veranderen spreken voor zich.

Deelname personen in collectieve zorgverzekering			
	Menzis	Salland	InTwente
2016	1078	0	0
2017	1492	0	0
2018	1452	117	2

Commissie Sociaal

Dossiernummer	1198
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	7
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Lokaal Inclusie Agenda (Plan van Aanpak)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Sociaal	6 februari 2018

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	189621
Raadsvergadering	:	20 februari 2018
Onderwerp	:	Lokaal Inclusie Agenda Berkelland (Plan van Aanpak)
Collegevergadering	:	16 januari 2018
Portefeuillehouder	:	M.H.H. van Haaren-Koopman
Steller	:	N. G. A. Pelgrom/L.P.J. Julsing-van de Goor
tel:	:	0545-250 545/221

Te nemen besluit:
De Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 vast te stellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Sinds 14 juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Hierop is de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz) aangepast.
Het VN-verdrag verplicht Nederland ervoor te zorgen dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Doel van het verdrag is het creëren van een 'inclusieve' samenleving. Gemeenten zijn sinds de ratificatie van het VN-verdrag verplicht om voor de beleidsterreinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn, te werken aan een geleidelijke verwezenlijking van het Verdrag, in samenwerking met mensen met een beperking en de hen vertegenwoordigende organisaties.

Sinds 1 januari 2017 geldt een algemene norm voor toegankelijkheid. Dat betekent dat bijvoorbeeld scholen, werkgevers en bedrijven dat wat zij bieden, toegankelijk moeten maken. Op die manier hoeven mensen met een handicap steeds minder om aanpassingen te vragen.

Elke gemeente moet een integraal plan maken om duidelijk te maken hoe ze uitvoering wil geven aan het VN-verdrag. Dit plan wordt ook wel Lokaal Inclusie Agenda (LIA) genoemd. Gemeenten moeten duidelijk omschrijven welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren, en daarbij ook aangeven binnen welke termijn dit gaat gebeuren. In het plan moeten de onderwerpen onderwijs, werk, inkomen, vervoer, wonen en leven een plek krijgen.

In het 'Beleidskader Sociaal Domein' dat tegelijkertijd met de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland wordt opgesteld, komt het onderwerp inclusie ook aan bod bij onder andere de onderwerpen 'meedoen', 'armoede', en 'veiligheid'. Deze onderwerpen hebben raakvlakken met de Lokaal Inclusie Agenda en geven hier (mede) uitvoering aan.

Daarnaast is er voor gekozen om een Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland te maken. Dit komt voort uit een motie van de gemeenteraad van juni 2017. De gemeenteraad vraagt in de motie om:
- Mogelijke knelpunten, wettelijke verplichtingen, financiële kaders en middelen te inventariseren.
- In overleg te gaan met mensen met een beperking, waaronder het Gehandicaptenplatform, ondernemersorganisaties en andere belangenorganisaties.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

- Een stappenplan op te stellen.

Het effect van de Lokaal Inclusie Agenda is dat gemeente Berkelland, maar ook diverse andere organisaties, in 2018 en 2019 een aantal concrete acties en maatregelen uitvoert waardoor mensen met een beperking op een meer gelijkwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving.

Argumentatie:
De Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 beschrijft hoe Berkelland in 2018 en 2019 invulling geeft aan de verplichting om uitvoering te geven aan het VN-verdrag Handicap en lokaal inclusief beleid.

Kanttekeningen en risico's
Gemeente Berkelland kan onmogelijk alle mogelijke knelpunten die er zijn voor mensen met een beperking oplossen. De Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 geeft de thema's aan die Gemeente Berkelland en de belangenorganisaties het meest urgent vinden en als eerste willen (helpen) aanpakken.
Ook is de gemeente Berkelland bij lange na niet de enige organisatie die er invloed op heeft of mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Samenwerking met en inzet van andere organisaties als vervoerdersorganisaties, ondernemersverenigingen, scholen etc. is daarvoor onmisbaar.

Financiën
In de Programmabegroting van gemeente Berkelland is budget opgenomen om het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda te realiseren. Het gaat om € 75.000,- euro voor 2018 en € 150.000,- euro voor 2019. Door in te stemmen met de Lokale Inclusie Agenda Berkelland 2018 – 2019 kunnen deze middelen worden aangewend.

VN-verdrag rechten van mensen met een beperking
Het Plan van aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 geeft uitvoering aan het VN-verdrag rechten van mensen met een beperking. Ook in het 'Beleidskader Sociaal Domein' dat tegelijkertijd met de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland wordt opgesteld, komt het onderwerp inclusie aan de orde.

Communicatie
De Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 zullen wij bekendmaken via de gebruikelijke communicatiemiddelen (BerkelBericht, Intranet, website etc).
Daarnaast zullen wij de Lokaal Inclusie Agenda actief communiceren met de belangenorganisaties die betrokken zijn bij de totstandkoming en de uitvoering.
Op verzoek van de Welzijnsraad zullen wij ons ook inzetten om de Lokaal Inclusie Agenda 2018-2019 in makkelijke taal te delen met mensen met een verstandelijke handicap.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Gemeente Berkelland heeft het initiatief genomen om de Lokaal Inclusie Agenda op te stellen. Het Plan van aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 is in overleg met belangenorganisaties als Gehandicaptenplatform, Welzijnsraad, ouderenbond, Cliëntenraad SDOA, Platform BV Berkelland en met medewerkers van diverse teams in het gemeentehuis tot stand gekomen.
Het concept- Plan van Aanpak is voor advies voorgelegd aan de Welzijnsraad. Het advies van de Welzijnsraad (incl. Gehandicaptenplatform Berkelland) is in het Plan van Aanpak verwerkt. Ons college heeft de Welzijnsraad hiervan in kennis gesteld door een brief.

Planning en evaluatie
Een deel van de acties en maatregelen uit het Plan van aanpak wordt in 2018 gestart, een ander deel komt in 2019 aan bod. Eind 2019 evalueren we de Lokaal Inclusie Agenda en doen we een voorstel voor het vervolg.

Bijlagen

Bijlage 1 Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 (Plan van Aanpak)

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 20 februari 2018

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 januari 2018;

b e s l u i t :

de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
20 februari 2018

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Lokaal Inclusie Agenda Berkelland (Plan van Aanpak)

Sinds 14 juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Het VN-verdrag verplicht Nederland ervoor te zorgen dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Doel van het verdrag is het creëren van een ‘inclusieve’ samenleving. Gemeenten zijn sinds de ratificatie van het VN-verdrag verplicht om voor de beleidsterreinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn, te werken aan een geleidelijke verwezenlijking van het Verdrag, in samenwerking met mensen met een beperking en de hen vertegenwoordigende organisaties.

Elke gemeente moet een integraal plan maken om duidelijk te maken hoe ze uitvoering wil geven aan het VN-verdrag. Dit plan wordt ook wel Lokaal Inclusie Agenda genoemd. Gemeenten moeten duidelijk omschrijven welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren, en daarbij ook aangeven binnen welke termijn dit gaat gebeuren.

In het ‘Beleidskader Sociaal Domein’ dat tegelijkertijd met de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland wordt opgesteld, komt het onderwerp inclusie ook aan bod. Daarnaast is er voor gekozen om een Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland te maken. Dit komt voort uit een motie van de gemeenteraad van juni 2017.

Het Plan van Aanpak Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 geeft uitwerking aan de motie van de gemeenteraad van juni 2017.

‘Berkelland voor iedereen toegankelijk’

Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019

PLAN VAN AANPAK

December 2017

Hoofdstuk 1 Aanleiding en aanpak

1.1. Wat betekent dat, 'inclusie'?

Waarschijnlijk heeft u wel eens gehoord van het woord 'inclusie'. Of van 'inclusief onderwijs', of een 'inclusieve samenleving'. Maar wat betekent 'inclusie' nu precies? Inclusie betekent dat mensen met een beperking meedoen in de samenleving, en erbij horen. In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder beperking. Bijvoorbeeld zelfstandig reizen, zelfstandig stemmen en zelf beslissen waar ze wonen en naar school gaan.

1.2. Het VN-verdrag betekent een wettelijke verplichting

Sinds 14 juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Hierop is de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz) aangepast.

Het VN-verdrag verplicht Nederland ervoor te zorgen dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Doel van het verdrag is het creëren van een 'inclusieve' samenleving. In het verdrag is ook vastgelegd dat mensen met een beperking actief betrokken moeten worden bij de uitvoering van het verdrag. Het VN-verdrag is een vervolg op de eerder uitgebrachte Agenda 22. Deze bevat (22) suggesties en aanwijzingen voor gemeenten en belangenorganisatie van mensen met een beperking om ideeën te laten uitwerken tot beleids- en actieplannen.

Enkele praktische voorbeelden van een inclusieve samenleving zijn:

- Bij de supermarkt worden de paden zo breed dat mensen met een rolstoel erdoor kunnen.
- Werkgevers zorgen voor computerprogrammatuur die ook te gebruiken is voor mensen die niet goed kunnen zien of horen.
- De informatie die de gemeente geeft, is begrijpelijk voor zoveel mogelijk mensen. Ook voor mensen met een verstandelijke handicap.

Gemeenten zijn sinds de ratificatie van het VN-verdrag verplicht om voor de beleidsterreinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn, te werken aan een geleidelijke verwezenlijking van het Verdrag, in samenwerking met mensen met een beperking en de hen vertegenwoordigende organisaties. Verder moeten gemeenten al bij het maken van nieuw beleid (ook) rekening houden met de positie van mensen met een beperking.

Sinds 1 januari 2017 geldt een algemene norm voor toegankelijkheid. Dat betekent dat bijvoorbeeld scholen, werkgevers en bedrijven dat wat zij bieden, toegankelijk moeten maken. Op die manier hoeven mensen met een handicap steeds minder apart om aanpassingen te vragen. Het gaat om 'eenvoudige voorzieningen'. Als het verbeteren van toegankelijkheid 'onevenredig belastend' is, hoeft het niet. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn als een aanpassing heel veel geld of tijd kost.

1.3. Wat is de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019?

Elke gemeente moet één integraal plan maken om duidelijk te maken hoe ze uitvoering wil gaan geven aan het VN-verdrag. Dit plan wordt ook wel Lokaal Inclusie Agenda (LIA) genoemd. Gemeenten moeten duidelijk omschrijven welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren, en daarbij ook aangeven binnen welke termijn dit gaat gebeuren. In het plan moeten de onderwerpen onderwijs, werk, inkomen, vervoer, wonen en leven een plek krijgen.

In het ‘Beleidskader Sociaal Domein’ dat in 2018 wordt afgerond komt het onderwerp inclusie aan bod bij onder andere de onderwerpen ‘meedoen’, ‘armoede’, en ‘veiligheid’. Deze onderwerpen hebben raakvlakken met de Lokaal Inclusie Agenda en geven hier (mede) uitvoering aan. Het Beleidskader is tot stand gekomen samen met inwoners en professionals. Daaronder bevinden zich ook belangenorganisaties voor mensen met een beperking, zorgaanbieders en inwoners die een beperking hebben.

Daarnaast is er voor gekozen om een Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda te maken. Dit komt voort uit een motie (zie bijlagen) van de gemeenteraad van Berkelland van juni 2017. De gemeenteraad vraagt om in het begin van 2018:

- Mogelijke knelpunten, wettelijke verplichtingen, financiële kaders en middelen te inventariseren.
- In overleg te gaan met mensen met een beperking, waaronder het Gehandicaptenplatform, ondernemersorganisaties en andere belangenorganisaties.
- Een stappenplan op te stellen.

1.4. Stap voor stap-aanpak

Gemeente Berkelland kiest voor een stap-voor-stap aanpak. We doen nu al van alles om de Berkellandse samenleving toegankelijk te maken voor mensen met een beperking, maar er zijn ook nog talloze wensen en knelpunten. Niet alle knelpunten kunnen (door de gemeente) worden opgelost en we willen beginnen met de meest urgente knelpunten. Daarom richt het Plan van Aanpak Lokaal Inclusie Agenda Berkelland zich op de periode 2018-2019. Het geeft concrete en doelgerichte aanbevelingen en acties om in Berkelland toe te werken naar een inclusieve samenleving.

Eind 2019 zal het Plan van Aanpak worden geëvalueerd, waarna een vervolgaanpak zal worden bepaald. In de Programmabegroting is een budget opgenomen om de Lokaal Inclusie Agenda in Berkelland te realiseren. Het gaat om € 75.000,- voor 2018 en € 150.000,- voor 2019.

1.5. Hoe is het Plan van Aanpak gemaakt?

Om het Plan van Aanpak Lokaal Inclusie Agenda 2018-2019 te maken hebben we de volgende stappen gevolgd:

<u>Een ‘nulmeting’ maken.</u>
We hebben in beeld gebracht wat we nu al doen om te komen tot een inclusieve samenleving. Daarvoor hebben we geïnventariseerd in hoeverre er gebruikgemaakt wordt van de paragraaf ‘VN-verdrag’ in B&W-nota’s. Deze is sinds begin 2017 in de B&Wnota’s opgenomen. Ook hebben we gesproken met diverse belangenorganisaties (Gehandicaptenplatform, Welzijnsraad, ouderenbond, Cliëntenraad SDOA, Platform BV Berkelland) en met medewerkers van diverse teams in het gemeentehuis.

<u>Belangrijkste knelpunten en prioriteiten inventariseren.</u>
In de gesprekken met de belangenorganisaties, de ondernemersvereniging en de medewerkers hebben we de belangrijkste knelpunten geïnventariseerd en samen met de portefeuillehouder(s) hieruit de prioriteiten bepaald. We hebben een (eerste) beeld gekregen van de meest urgente verbeterpunten.

<u>Budget reserveren</u>
We hebben budget gereserveerd in de Programmabegroting voor 2018 en 2019.

<u>Afstemming met het beleidskader Sociaal Domein</u>
We hebben afgestemd met het Beleidskader Sociaal Domein, dat tegelijkertijd met het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda is opgesteld. De beleidsuitgangspunten

voor inclusief beleid komen op diverse plekken naar voren in het Beleidskader Sociaal Domein. Het Plan van Aanpak Lokaal Inclusie Agenda geeft hier een meer concrete uitwerking aan voor 2018 en 2019.

Terugkoppeling belangenorganisaties
Het concept-Plan van Aanpak is voorgelegd aan de belangenorganisaties die we bij de inventarisatie hebben gesproken, om te kijken of zij zich in de aanpak kunnen vinden. Het concept- Plan van Aanpak is ook voor advies voorgelegd aan de Welzijnsraad.

Aanbevelingen voor vervolg
We hebben een aantal onderwerpen en knelpunten benoemd die nog nadere aandacht verdienen en die we in 2018-2019 verder willen onderzoeken.

Hoofdstuk 2 Welke focus kiezen we in Berkelland?

Op 18 maart 2016 is er in Berkelland een Kennisconferentie rond het VN-verdrag gehouden (zie bijlagen). Daaruit kwamen als belangrijkste aandachtspunten naar voren:

- Het VN-verdrag is veelomvattend: houd het bij de essentie!
- Richt je voornamelijk op 'toegankelijkheid': in de horeca, op de arbeidsmarkt, in het openbaar vervoer, in openbare gebouwen (bv scholen), maar ook digitale toegankelijkheid.
- Verbeter de bewustwording.

Behalve uit de kennisconferentie, kwamen ook uit de gesprekken met de belangenorganisaties, Platform BV Berkelland, en de medewerkers van de gemeente de volgende thema's steeds als belangrijkste naar voren:

- Toegankelijkheid.
- Bewustwording.
- Werk, inkomen en sociale zekerheid.
- Planvorming en beleidsvorming.
- Samenwerking met belangenorganisaties voor mensen met een beperking.

We kiezen er in het Plan van Aanpak voor om ons in Berkelland in 2018 en 2019 met name op deze thema's te richten. In Hoofdstuk 3 worden deze thema's uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 Thema's

3.1. Toegankelijkheid

Doel

Onze samenleving is gebaseerd op gelijkwaardigheid, dus moet zij ook voor iedereen toegankelijk zijn. Overheden moeten voor mensen met een beperking:

- Actieprogramma's maken om de fysieke omgeving toegankelijk te maken.
- Maatregelen treffen om toegang te verschaffen tot informatie en communicatie.

Hiervoor geldt wel dat het verbeteren van toegankelijkheid niet 'onevenredig belastend' moet zijn.

Enkele voorbeelden van wat we in Berkelland nu al doen:

- Bij het opstellen en ontwerpen van nieuwe plannen houden we rekening met eisen voor, en behoeften van mensen met een beperking. De realisatiekosten worden gedekt uit het projectbudget van het betreffende plan.
- Er zijn overleggen met belangenorganisaties bij nieuwe projecten, door handhaving en bij het onderhoud/beheer van de openbare ruimte.

- In de B&Wnota's is een paragraaf opgenomen met daarin de vraag of het voorstel voldoet aan het VN-verdrag van rechten voor mensen met een beperking.
- Winkeliers houden waar mogelijk al rekening met toegankelijkheid.
- In het winkelgebied geldt het Keurmerk Veilig Ondernemen. Hierin worden diverse knelpunten met betrekking tot toegankelijkheid meegenomen (ongelijk straatwerk, overbruggen van hoogteverschil e.d.) .
- Revitaliseren kernen Berkelland. Er wordt momenteel gewerkt aan de kern Eibergen en in de werkgroepen wordt o.a. de toegankelijkheid direct meegenomen.
- We toetsen vergunningen aan het bouwbesluit, hierin zijn ook regels voor de toegankelijkheid voor mensen met een beperking opgenomen.
- Ondernemers spreken elkaar en klanten aan. Denk hierbij aan reclameborden op de stoep, waardoor de bereikbaarheid en ingang van de winkel geblokkeerd wordt, of bij parkeerproblematiek (auto's deels op de stoep e.d.).
- Aanbieden van ZOOV en het faciliteren van vrijwilligersvervoer.
- Uitvoering van leerlingenvervoer voor kinderen met een beperking, zodat zij zo lang mogelijk kunnen blijven functioneren in het regulier onderwijs.

Wat gaan we verder verbeteren?

- T1: De **afstemming** over ontwerp, inrichting en handhaving tussen de diverse teams en disciplines in het gemeentehuis kan beter. We gaan vanaf 2018 circa twee keer per jaar **een overleg organiseren** om de belangen van mensen met een beperking in ontwerp, inrichting, handhaving én beheer beter op elkaar af te stemmen. Ook kunnen we in dit overleg keuzes maken en prioriteiten bepalen: welk deel van de openbare ruimte is urgent om opnieuw in te richten? En welke scholen, sportvoorzieningen, en openbaar vervoervoorzieningen?
- T2: We **verzamelen alle meldingen** en vragen voor aanpassingen voor mensen met een beperking over de toegankelijkheid van openbare gebouwen en de openbare ruimte **op één punt**. Zo kunnen we (eventueel samen met de belangenorganisaties) de meest urgente vragen bepalen en deze afstemmen met de teams en het beschikbare budget.
- T3: Bij **revitaliseringsplannen, nieuwe werken en onderhoudswerkzaamheden** in de openbare ruimte de randvoorwaarden voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking direct meenemen.
- T4: We letten erop dat de **informatie die** de gemeente verstrekt **begrijpelijk** is (begrijpelijk taal op de website, in brieven, bij diensten).
- T5: De **Sociale kaart Berkelland** verbeteren: Vindbaarheid van de contactpersonen en regelingen voor mensen met een beperking verbeteren.
- T6: We toetsen onze eigen **gemeentelijke gebouwen op toegankelijkheid**.
- T7: Aanpassen leesbaarheid en aanvullen van de **website van Voormekaar.**
- T8: Nagenoeg alle bushaltes en –stations zijn goed toegankelijk voor mensen met een beperking of senioren. Hiervoor in **gesprek blijven met de vervoersaanbieders** als Arriva, ZOOV, Naoberbus, Vlearmoesbus.

3.2. Bewustwording

Doel

Het is belangrijk dat er meer inlevingsvermogen komt over waar mensen met een beperking tegenaan lopen. Gemeenten moeten actie ondernemen om de samenleving bewust te maken van het feit dat er mensen met functiebeperkingen zijn en daarmee van hun rechten, behoeften, mogelijkheden en bijdragen. Bijvoorbeeld door meer voorlichting te geven en zich meer in mensen met een beperking in te leven bij de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Maar denk ook aan mensen met een taalachterstand en welke drempels zij ervaren om mee te doen in de samenleving. En aan de digitale

toegankelijkheid: zijn regelingen en e-diensten van de gemeente gebruiksvriendelijk voor bijvoorbeeld ouderen?

Enkele voorbeelden van wat we in Berkelland nu al doen:

- We zijn ons bewust van het groeiende aantal mensen met dementie en communiceren hierover. Ook werken we toe naar een predicaat "Dementievriendelijke gemeente".
- Bij het verlenen van evenementenvergunningen besteden we aandacht aan routes voor mensen met een beperking (ook noodroutes bij calamiteiten).
- Bij verkiezingen houden we rekening met de toegankelijkheid van de stemlokalen.

Wat gaan we verder verbeteren?

- B1: We **communiceren als gemeente meer en vaker in de verschillende media** over wat wij doen om naar een inclusieve samenleving, waarin mensen met een beperking volwaardig meedoen, toe te werken. Ook kan gedacht worden aan het maken van een folder/checklist voor inwoners zodat zij bij een initiatief (zoals een verbouw of het organiseren van een evenement) al aan het begin kunnen nadenken over vereisten voor mensen met een beperking.
- B2: We organiseren in 2018 een **training voor medewerkers** van de gemeente of een ervaringsparcours, waarbij deelnemers zelf kunnen ervaren hoe het is om een beperking te hebben.
- B3: **Openbare bijeenkomsten** van de gemeente Berkelland organiseren we zo veel mogelijk in gebouwen met een goede (rolstoel)toegankelijkheid.
- B4: We **organiseren in 2018 een infobijeenkomst** voor de medewerkers, waarin we uitleggen wat de Lokale Inclusie Agenda is en welke rol en verantwoordelijkheid de teams daarin hebben.
- B5: We proberen nog '**onzichtbare' problematiek eerder in beeld** te krijgen. Bijvoorbeeld door meer door te vragen tijdens de contacten van de VMK-teams met ouderen en door een goed netwerk met scholen, huisartsen, nutsbedrijven en de woningcorporatie. Ook proberen we meer aandacht te vragen voor 'vergeten' doelgroepen, zoals bijvoorbeeld mensen met een psychische beperking.
- B6: We gaan **de overzichtelijkheid en toegankelijkheid van gemeentelijke (subsidie)regelingen** waar nodig verbeteren.

3.3. Werk, inkomen en sociale zekerheid

Doel

Mensen met een beperking moeten op de arbeidsmarkt gelijke kansen krijgen voor productief en betaald werk. Overheden zijn verantwoordelijk voor het voorzien in sociale zekerheid en behoud van inkomen voor mensen met een beperking. De Sociale Dienst Oost Achterhoek voert de Participatiewet uit voor de gemeente Berkelland. Hierbij wordt de SDOA ondersteund door de accountmanagers van het Werkgeversservicepunt Achterhoek.
In het Beleidskader Sociaal Domein wordt het onderwerp werk, inkomen en sociale zekerheid uitgewerkt. In dit Plan van aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland richten we ons specifiek op de onderwerpen die relevant zijn voor mensen met een (lichamelijke) beperking.

Enkele voorbeelden van wat we in Berkelland nu al doen:

- De Sociale Dienst Oost-Achterhoek heeft de "bijzondere bijstand en de minimaregelingen 2014 t/m 2016" geëvalueerd. Hier zijn zeven aanbevelingen uit

voort gekomen. We bekijken welke van deze aanbevelingen toepasbaar zijn voor Berkelland.
Een van de aanbevelingen, de collectieve ziektekosten verzekering, is al in gang gezet. Door de opgehoogde norm komen meer mensen in aanmerking voor deze verzekering. Ook is een ruimer pakket en het meeverzekeren van eigen risico mogelijk.

- De SDOA verstrekt uitkeringen aan mensen die zonder die ondersteuning onder het bestaansminimum zouden leven. Daarnaast zijn er participatieregelingen, toeslagen en bijzondere bijstand waardoor het voor veel mensen mogelijk om aangesloten te blijven op de samenleving.
- Er worden stages en werkplekken beschikbaar gesteld aan mensen met een beperking. Het netwerk van Platform BV Berkelland voor bedrijven en scholen wordt ingezet. Steeds meer ondernemers nemen (indien mogelijk) deze werknemers in dienst.
- De gemeente Berkelland heeft een aantal mensen met een beperking in dienst.

Wat gaan we verder verbeteren?

- W1:Uit de **evaluatie** van de Sociale Dienst Oost-Achterhoek over de “bijzondere bijstand en de minimaregelingen 2014 t/m 2016” zijn zeven aanbevelingen voort gekomen. We bekijken welke van deze aanbevelingen toepasbaar zijn voor Berkelland.
- W2: Het moet voor werkgevers aantrekkelijk gemaakt worden om mensen aan te nemen. Het is van belang dat er sneller passende **matches** gemaakt kunnen worden tussen werkgevers en werkzoekenden uit het doelgroepregister. Dit kan bijvoorbeeld door jobcoaching, het verbeteren van de no-riskpolis en jobcarving.
- W3: Ondanks de ondersteuning van het **Werkgevers Servicepunt Achterhoek** vinden mensen met een arbeidsbeperking de weg naar de arbeidsmarkt soms moeizaam. We willen dit proces zo veel mogelijk optimaliseren.

3.4. Planvorming en beleidsvorming

Doel

Gemeenten moeten er in beleidsvorming en planvorming voor zorgen dat rekening gehouden wordt met mensen met een functiebeperking.

Enkele voorbeelden van wat we in Berkelland nu al doen:

- In het beleidskader Sociaal Domein komen de onderwerpen ‘meedoen’, ‘armoede’, en ‘veiligheid’ aan bod. Deze onderwerpen hebben raakvlakken met de Lokaal Inclusie Agenda en geven hier (mede) uitvoering aan.
- De ‘Verordening en beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Berkelland 2017” richt zich op de versterking van de zelfredzaamheid en participatie van inwoners met een beperking en/of met chronische, psychische en psychosociale problemen. In de verordening is bovendien de toegankelijkheid van voorzieningen en diensten voor mensen met een beperking vastgelegd.
- Het project Lang zal ze wonen helpt 50+ ers op weg bij het levensloopbestendig maken van hun woningen om langer, veiliger, gezonder en comfortabel thuis te kunnen blijven wonen.
- Via de regietafel wonen en zorg is in 2017 ook onderzoek gedaan naar vraag- en aanbodontwikkeling voor mensen met een beperking.
- We toetsen vergunningen aan het bouwbesluit, waarin ook regels voor mensen met een beperking zijn opgenomen.
- We dragen bij aan de Special Olympics 2018 in de Achterhoek, die is gericht op mensen met een verstandelijke beperking.

Wat gaan we verder verbeteren?

- P1: We gaan onderzoeken of het mogelijk is een **ondernemerslening** te starten, die voor ondernemers die hun winkel of restaurant toegankelijk willen maken voor mensen met een beperking, de financieringsdrempel verlaagt.
- P2: We onderzoeken of het gewenst is een **convenant** met de ondernemers op te stellen voor de uitvoering van de Lokaal Inclusie Agenda.
- P3: **Evalueren** van het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 en het formuleren van een vervolg (eind 2019).

3.5. Samenwerking met belangenorganisaties voor mensen met een beperking

Doel

Gemeenten moeten het recht erkennen van belangenorganisaties om mensen met functiebeperkingen op lokaal niveau te vertegenwoordigen, en hun adviserende rol bij de besluitvorming over het beleid.

Enkele voorbeelden van wat we in Berkelland nu al doen:

- Nieuwe inrichtingsplannen van onder andere openbare ruimte, sportaccommodaties en dorpshuizen worden in de regel voorgelegd aan het Gehandicaptenplatform voor advies. De frequentie van het overleg verschilt van 2 tot 5 maal per jaar. Dit is nu afhankelijk van het aantal nieuwe ontwikkelingen en plannen.
- De Welzijnsraad is een formeel adviesorgaan van de gemeente. Nieuw beleid wordt aan de Welzijnsraad voorgelegd voor advies.
- We verzamelen de verbeterpunten die mensen met een functiebeperking ervaren om de openbare ruimte en openbare gebouwen meer toegankelijk te maken en proberen deze zo veel mogelijk op te lossen door herinrichting, handhaving en beheer.

Wat gaan we verder verbeteren?

- S1: We gaan vanaf 2018 een regulier **overleg met het gehandicaptenplatform** over de toegankelijkheid van de openbare ruimte opstarten (2-4 x per jaar). We hebben voor het onderwerp toegankelijkheid één contactpersoon binnen het gemeentehuis, bij wie bespreekpunten kunnen worden aangegeven.
- S2: We nemen het verbeteren van de toegankelijkheid voor mensen met een functiebeperking zo veel mogelijk mee als **onderdeel van bestaande werkprocessen** (planvorming, vergunningverlening, Voormekaar-teams etc.). We kiezen daarbij voor een praktische en resultaatgerichte insteek.
- S3: In bestaande overleggen tussen de gemeente en (belangen)organisaties (bijvoorbeeld Fietsersbond, ROVER, Sportfederatie, Prowonen, vrijwilligersorganisaties zoals lokale Meldpunten) zetten wij zo nodig de Lokaal Inclusie Agenda op de agenda. Om de bewustwording ook daar te vergroten en om eventuele concrete verbeterpunten te benoemen in de samenwerking.
- S4: We betrekken de belangenorganisaties voor mensen met een beperking bij de **evaluatie** van de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland (eind 2019).
- Zie ook de actiepunten bij ‘toegankelijkheid’.

Hoofdstuk 4 Uitvoering, budget en planning

In de Programmabegroting van gemeente Berkelland is budget opgenomen om het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda te realiseren. Het gaat om een budget van € 75.000,- euro voor 2018 en € 150.000,- euro voor 2019.

Hieronder is per thema aangegeven wat de verschillende concrete acties en maatregelen zijn in 2018 en 2019. De acties corresponderen met de acties en maatregelen in Hoofdstuk 3. Daarbij zijn ook de aanspreekpunten (eigenaren) aangegeven. En een indicatie voor het budget, als dit van toepassing is (voor diverse acties is geen extra budget nodig, of is bijvoorbeeld al budget beschikbaar vanuit een project).
Ook is een indicatieve planning gemaakt, deze zal verder met de eigenaren worden uitgewerkt. Een deel van de acties wordt in 2018 gestart, een ander deel komt in 2019 aan bod.

Toegankelijkheid				
Actie	**Omschrijving**	**Team**	**Budget**	**Planning**
T1	**Intern afstemmingsoverleg**	Opdrachtgeverschap	n.v.t.	1e kw 2018 daarna doorlopend
T2	**Meldingen verzamelen op één punt**	Opdrachtgeverschap	n.v.t.	1e kw 2018 daarna doorlopend
T3	**Toegankelijkheid direct meenemen bij nieuwe werken**	Gebiedsteam, Opdrachtgeverschap, Serviceteam	€ 25.000,- (aanvulling op projectbudgetten)	2018
	Toegankelijkheid direct meenemen bij nieuwe werken	Gebiedsteam, Opdrachtgeverschap, Serviceteam	€ 50.000,- (aanvulling op projectbudgetten)	2019
T4	**Gemeentelijke informatie begrijpelijk**	Bestuursondersteuning, ICT	€ 5.000,-	2e kw 2018 daarna doorlopend
T5	**Sociale Kaart Berkelland**	ICT, Voormekaar, Projecten	€ 7.500,-	Vanaf 1e kw 2018
T6	**Onderzoek gemeentelijke gebouwen**	Opdrachtgeverschap	€ 5.000,-	2e kw 2018
	Uitvoering gemeentelijke gebouwen	Opdrachtgeverschap	€ 20.000,-	2019
T7	**Website Voormekaar**	Projecten	n.v.t.	1e kw 18
T8	**Gesprek vervoers-aanbieders**	Opdrachtgeverschap, Gebiedsteam	n.v.t.	1e kw 2018 daarna doorlopend

Bewustwording				
Actie	**Omschrijving**	**Team**	**Budget**	**Planning**
B1	**Meer communiceren over Lokaal Inclusie Agenda**	Bestuursondersteuning	€ 2.500,-	1e kw 2018 daarna doorlopend
B2	**Training voor medewerkers organiseren**	P&O, Projecten	€ 5.000,-	3e kw 2018
B3	**Organisatie openbare bijeenkomsten**	Bestuursondersteuning, Gebiedsteam	n.v.t.	1e kw 2018 daarna doorlopend
B4	**Infobijeenkomst medewerkers organiseren**	Projecten	€ 2.000,-	1e kw 2018
B5	**In beeld brengen 'onzichtbare' problematiek**	Voormekaar	€ 8.000,-	1e kw 2018
B6	**Overzicht regelingen van de gemeente**	Voormekaar, Projecten, Juridisch	n.v.t.	2e kw 2018

Werk, inkomen en sociale zekerheid				
Actie	**Omschrijving**	**Team**	**Budget**	**Planning**
W1	**Evaluatie SDOA**	Opdrachtgeverschap, SDOA, Voormekaar	n.v.t.	2e kw 2018
W2	**Matches werkgevers / werkzoekenden**	Opdrachtgeverschap	n.v.t.	3e kw 2018
W3	**Werkgevers Servicepunt Achterhoek**	Opdrachtgeverschap	n.v.t.	1e kw 2018, daarna doorlopend

Planvorming en beleidsvorming				
Actie	**Omschrijving**	**Team**	**Budget**	**Planning**
P1	**Onderzoek lening ondernemers**	Projecten, Gebiedsteam	€ 10.000,-	3e kw 2018
	Uitvoering ondernemerslening	Gebiedsteam	€ 80.000	2019
P2	**Onderzoek convenant ondernemers**	Projecten, Gebiedsteam	€ 5.000,-	3e kw 2018
P3	**Evaluatie Plan van Aanpak LIA**	Projecten	n.v.t.	4e kw 2018 en 4e kw 2019

Samenwerking met belangenorganisaties voor mensen met een beperking				
Actie	**Omschrijving**	**Team**	**Budget**	**Planning**
S1	**Hervatten regulier overleg Gehandicaptenplatform**	Opdrachtgeverschap	onkosten-vergoeding	1e kw 2018
S2	**Toegankelijkheid onderdeel van werkproces**	Alle	n.v.t.	3e kw 2018
S3	**Lokaal Inclusie Agenda op agenda bestaande overleggen**	Divers	n.v.t.	3e kw 2018
S4	**Belangenorganisaties betrekken bij evaluatie**	Projecten	n.v.t.	4e kw 2018 en 4e kw 2019

Totaal 2018: € 75.000,-
Totaal 2019: € 150.000,-

Bijlagen

Bijlage 1
Motie Toegankelijkheid de norm, ontoegankelijkheid de uitzondering, gemeenteraad juni 2017

Bijlage 2
Beeldverslag Kennisconferentie VN-verdrag, maart 2016

Bijlage 3
Advies Welzijnsraad d.d. 20 december 2017

Persbericht

16 januari 2018

Berkelland voor iedereen toegankelijk

In de Lokaal Inclusie Agenda staat welke acties en maatregelen worden genomen om het meedoen in de samenleving voor mensen met een beperking verder te verbeteren.

Mensen met een (lichamelijke) beperking moeten net als ieder ander kunnen meedoen in de samenleving. Daarom heeft gemeente Berkelland nu in overleg met verschillende belangenorganisaties een Plan van aanpak gemaakt. Dit heet de *Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019.* Inclusie betekent dat mensen met een beperking meedoen in de samenleving en erbij horen.

Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018 – 2019 gereed
Elke gemeente in Nederland moet een plan maken om aan te geven hoe ze het VN-verdrag Handicap uitwerkt en uitvoert. Dit plan wordt ook wel Lokaal Inclusie Agenda genoemd. Gemeente Berkelland heeft nu ook zo'n plan gemaakt. In de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland staan acties en maatregelen voor 2018 en 2019 die de toegankelijkheid en het meedoen in de samenleving van mensen met een beperking verder verbeteren.

Het belangrijkste eerst
Gemeente Berkelland kan onmogelijk alle knelpunten die er zijn voor mensen met een beperking oplossen. De Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019 geeft aan welke onderwerpen Berkelland én de belangenorganisaties het belangrijkst vinden en als eerste willen (helpen) aanpakken.

Toegankelijkheid moeten we samen doen
De gemeente Berkelland is bij lange na niet de enige organisatie die er invloed op heeft of mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Samenwerking met en inzet van andere organisaties als bijvoorbeeld de Welzijnsraad en ondernemersverenigingen is daarvoor onmisbaar. Daarom is de Lokaal Inclusie Agenda ook echt in samenwerking met verschillende belangenorganisaties tot stand gekomen.

VN-verdrag Handicap
Sinds juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Hierin staat dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving moeten kunnen deelnemen. Alle gemeenten in Nederland zijn verplicht om zich er voor in te zetten dat dit gerealiseerd wordt, in samenwerking met mensen met een beperking en hun belangenorganisaties.

Sinds 1 januari 2017 geldt ook een algemene norm voor toegankelijkheid. Dat betekent dat bijvoorbeeld scholen, werkgevers en bedrijven dat wat zij bieden, toegankelijk moeten maken. Op die manier hoeven mensen met een handicap steeds minder apart om aanpassingen te vragen. Een voorbeeld is dat bij de supermarkt de paden zo breed worden dat mensen met een rolstoel erdoor kunnen. Of werkgevers zorgen voor computerprogrammatuur die ook te gebruiken is voor mensen die niet goed kunnen zien

of horen. Een ander voorbeeld is dat de informatie die de gemeente geeft, begrijpelijk is voor zoveel mogelijk mensen. Ook voor mensen met een verstandelijke handicap.

Het gaat om ‘eenvoudige voorzieningen’. Als het verbeteren van toegankelijkheid ‘onevenredig belastend’ is, hoeft het niet. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn als een aanpassing heel veel geld of tijd kost.

Noot voor de redactie:
Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 545/589

M17 -10

gemeente Berkelland

MOTIE
Artikel 34 Reglement van Orde

Motie naar aanleiding van agendapunt nr 6.

Onderwerp: Toegankelijkheid de norm, ontoegankelijkheid de uitzondering

De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op 27 juni 2017.

constateert dat:
1. de Tweede Kamer heeft ingestemd met de ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking;
2. gemeenten vanaf 1 januari 2017 de verplichting hebben lokaal inclusief beleid uit te voeren;
3. degene tot wie het verbod van onderscheid zich richt, daarnaast zorg draagt voor de algemene toegankelijkheid voor personen met een beperking of chronische ziekte, tenzij dat voor hem een onevenredige belasting vormt;
4. ter uitvoering hiervan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld;
5. deze regels in ieder geval betrekking hebben op de geleidelijke verwezenlijking van de algemene toegankelijkheid, op het treffen van voorzieningen van eenvoudige aard en op de evenredigheid van de belasting;
6. Berkelland een begin heeft gemaakt door nieuw beleid te toetsen aan dit verdrag.

overwegende dat:
a. ieder zich dient in te zetten om mensen met een beperking in de samenleving volwaardig te laten meedoen en niet buiten te sluiten;
b. het van belang is de sociale samenhang tussen mensen te bevorderen, zodat gesproken kan worden van een inclusieve samenleving, die uitsluiting van mensen tegengaat;
c actief burgerschap en burgerparticipatie hieraan een positieve bijdrage kunnen leveren;
d. de gemeente hierin een voorbeeldfunctie heeft te vervullen en een actieve bijdrage kan leveren aan de uitvoering van het verdrag;

verzoekt het college:
a. voorbereidingen te treffen voor het opstellen van een Lokale Inclusief Agenda;
b. hierbij (mogelijke) knelpunten, wettelijke verplichtingen, financiële kaders en middelen te inventariseren;
c. daartoe in overleg te gaan met mensen met een beperking en/of hun vertegenwoordigers, het gehandicaptenplatform, het ondernemersplatform en andere belangenorganisaties;
d. voor 1-1-2018 de resultaten hiervan mee te delen aan de raad, en dit te verwerken in een voorstel/stappenplan voor een Lokale Inclusief Agenda;

en gaat over tot de orde van de dag.

Zoz

Ondertekening en naam:

gemeente Berkelland

GB	CDA	D66	VVD
R. van de Esschert			
PvdA	OBL	~~OBL~~	

De motie is: ~~overgenomen~~ / aangenomen / ~~verworpen~~

Stemverhouding: voor: 15 D66 GB OBL PvdA

tegen: 12 GrL CDA VVD

_____, griffier

C: *N.G.A. Pelgrom*
T: *0545-250 250*
E: *info@gemeenteberkelland.nl*
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Welzijnsraad gemeente Berkelland
Mevrouw M. Schulenberg - v.d. Werf
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Zaaknummer : 189621
Onderwerp : Advies Lokaal Inclusie Agenda Berkelland
Uw kenmerk : JVG / MS / 2017
Verzonden :

Geachte raad,

Wij bedanken u voor het gegeven advies over het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda Berkelland 2018 – 2019.

Adviespunten
De punten die u meegeeft als advies hebben wij verwerkt, of worden meegenomen in de uitvoering van de genoemde actiepunten en maatregelen in het Plan van Aanpak voor de Lokaal Inclusie Agenda.

Ook aan uw opmerking over de leesbaarheid van het document voor mensen met een beperking proberen wij aandacht te besteden.

Heeft u nog vragen?
Neem dan contact op met mevrouw N.G.A. Pelgrom, telefoonnummer 0545-250 545.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Kopie aan:
- Archief
- Team DIV en Secretariaat
- Team Bestuursondersteuning / A. Maathuis

gemeente Berkelland
Welzijnsraad
Contactpersoon: M. Schulenberg-v.d. Werf
***T:** 06-20448885 **E:** m.schulenberg@gemeenteberkelland.nl*
Secretariaat: Jokes Reijgersberg – van Grootveld
***T:** 0545-272343 **E:** welzijnsraad.berkelland@kpnmail.nl*
Website: www.welzijnsraadgemeenteberkelland.nl

Het College van burgemeester
en wethouders van Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Ons kenmerk : JVG / MS / 2017
Onderwerp : Advies Lokale Inclusie Agenda Berkelland
Verzonden :
20 DEC. 2017

Geacht college,

De Welzijnsraad heeft zich gebogen over het document Lokale Inclusie Agenda Berkelland 2018-2019. Ten eerste willen wij vermelden dat voor ons het document helder en goed leesbaar is. Wel verwachten wij dat mensen met een verstandelijke beperking de tekst als moeilijk kunnen ervaren. Wij willen graag weten of de Lokale Inclusie Agenda ook in makkelijke taal (A2 of liever nog A1) wordt uitgegeven voor deze doelgroep. En wordt er ook rekening gehouden met mensen met een visuele beperking?

De volgende punten geven wij mee als advies.

- Blz. 4

  'Onze samenleving is gebaseerd op gelijkwaardigheid, dus moet zij ook voor iedereen toegankelijk zijn. Overheden moeten voor mensen met een beperking:
  - Actieprogramma's maken om de fysieke omgeving toegankelijk te maken.
  - Maatregelen treffen om toegang te verschaffen tot informatie en communicatie. '

De toegankelijkheid is van belang, maar besef dat dit wel redelijkerwijs moet zijn. In hoeverre kun je van werknemers en ondernemers verlangen dat ze preventieve maatregelen nemen, terwijl er in de praktijk geen gebruik van zal worden gemaakt?

- Blz. 5

  ' In de aanbesteding van het leerlingenvervoer wordt rekening gehouden met kinderen met een beperking. '

Wij vinden het van groot belang dat leerlingen met een beperking zo lang mogelijk kunnen functioneren binnen het regulier onderwijs. Zo lang mogelijk maatwerk leveren en het regelen van vervoer naar de scholen is dus belangrijk voor deze leerlingen. Door leerlingen langer binnen het regulier onderwijs te houden, vindt inclusie en acceptatie al op jonge leeftijd en vanzelfsprekend plaats.

- Blz. 8

'S1: Wij gaan vanaf 2018 regulier overleg met het gehandicaptenplatform over de toegankelijkheid van openbare ruimtes opstarten. '

Wij adviseren een klankbordgroep van ervaringsdeskundigen op te richten waarbij ook jongeren betrokken worden. Volgens ons is de drempel lager om mee te doen in een op concrete adviezen gerichte klankbordgroep, waardoor je een breder publiek kunt trekken. Vanzelfsprekend is het contact met het gehandicaptenplatform eveneens van belang. Wij adviseren ook om contact te zoeken met lokale vrijwilligersinitiatieven, deze organisaties zijn goed op de hoogte van de problemen en wensen in hun kernen, bijvoorbeeld *Meldpunt Beltrum.*

Tenslotte delen wij u mede dat we ook feedback hebben mogen ontvangen van het Gehandicapten Platform. Dit platform deelt mede dat zij het concept Lokale Inclusie Agenda heeft gelezen. Het is voor het Gehandicapten Platform Berkelland belangrijk dat vastgesteld wordt dat er overleg is en dat dit moet worden voortgezet of zelfs geïntensiveerd. Struikelblokken heeft het Gehandicapten Platform Berkelland niet gevonden en de goede wil is beschreven.

Vriendelijk verzoeken wij u ons advies op zijn merites te beoordelen.

Wij horen graag van u hoe u tegen ons advies aan kijkt.

Met vriendelijke groet,

De Welzijnsraad van de gemeente Berkelland,

J. Reijgersberg-van Grootveld.
secretaris.

K. Koolschijn,
voorzitter.

Commissie Sociaal

Dossiernummer	1206
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	8
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk /Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek vaststellen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Sociaal	6 februari 2018

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	208118
Raadsvergadering	:	20 februari 2018
Onderwerp	:	Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek vaststellen
Collegevergadering	:	16 januari 2018
Portefeuillehouder	:	M.H.H. van Haaren-Koopman
Steller	:	P. Schmidt tel: : 0545-250 212

Te nemen besluit:

1. Instemmen met de Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Vanaf 2020 wordt een nieuw objectief en integraal verdeelmodel ingevoerd voor de Wmo waarbij het onderscheid tussen begeleiding, beschermd wonen en maatschappelijke opvang verdwijnt. Een nieuwe verdeling van de financiële middelen maakt het mogelijk om beschermd wonen beter aan te laten sluiten op de (reeds bestaande) lokale ondersteuning en stimuleert om meer in te zetten op herstel en preventie. In de samenleving zien we de ontwikkeling dat kwetsbare mensen steeds meer in de buurt en wijk (blijven) wonen. Ondersteuning wordt zoveel mogelijk dicht bij de inwoner, in de eigen leefomgeving, georganiseerd. Deze ontwikkeling zetten we ook voort in de uitvoering van het beschermd wonen: cliënten in Opvang en Bescherming moeten zoveel mogelijk een normaal leven kunnen leiden, in een inclusieve samenleving.

Met de nieuwe verdeling vervalt de functie van centrumgemeente Doetinchem met betrekking tot maatschappelijke opvang en bescherming. Vanaf 2020 is elke gemeente zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken. Vanuit de Vereniging van Gemeenten (VNG) is er een spoorboekje opgesteld om te borgen dat alle gemeenten zich tot aan 2020 voorbereiden op de nieuwe situatie. De eerste stap is het opstellen van een Regiovisie met een plan van aanpak waarin we de route richting 2020 beschrijven. Deze ligt nu voor u.

Argumentatie:

1.1 De Regiovisie is geheel in lijn met het advies van de commissie Dannenberg. Deze commissie adviseert om de (financiële) verantwoordelijkheid voor Opvang en Bescherming als onderdeel van de Wmo 2015 bij alle gemeenten te beleggen. Hiermee verdwijnt de functie van centrumgemeente Doetinchem voor deze taken.

1.2 De Regiovisie is tot stand gekomen met diverse stakeholders in de Achterhoek. Door deze aanpak is de visie breed gedragen.

1.3 De wijze van uitvoering wordt beschreven in het plan van aanpak. De doordecentralisatie vraagt om een aantal concrete opgaven, die in onderlinge samenwerking in de Achterhoek worden opgepakt. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het programma ‘Samenwerken in het Sociaal Domein in de Achterhoek’.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

Kanttekeningen en risico's
De Regiovisie zal in alle Achterhoekse gemeenten ter besluitvorming worden gebracht. Indien de visie niet in alle gemeenten wordt vastgesteld, zal deze herzien moeten worden en opnieuw op de agenda moeten komen. Mogelijk levert dit een vertraging op voor de uitvoering van het plan van aanpak.

Bij de uitvoering van het plan van aanpak wordt inzet gevraagd vanuit diverse afdelingen van de Achterhoekse gemeenten. Onvoldoende capaciteit kan leiden tot vertraging in het proces.

Financiën
Op dit moment ontvangt centrumgemeente Doetinchem een budget voor de uitvoering van de taken op het gebied van Opvang en Bescherming. De invoeringsdatum van een nieuw financieel verdeelmodel zal naar verwachting later worden doorgevoerd dan 1 januari 2020, omdat hier vanuit het Rijk nog geen besluit over is genomen. Om deze reden is nu nog niet duidelijk hoeveel budget gemeente Berkelland zal ontvangen voor de uitvoering van de eerder genoemde taken. Tot dat moment ontvangt centrumgemeente Doetinchem het budget en blijft regievoerder. De uitvoering van het plan van aanpak dat opgesteld is in de Regiovisie zal binnen de bestaande budgetten worden gerealiseerd.

Communicatie
Schriftelijke reactie op het advies van de Welzijnsraad op de Regiovisie opvang en bescherming (bijgevoegd)

Toelichting van het voorstel tijdens een persgesprek in het gemeentehuis

Regiovisie opvang en bescherming delen met onze Voormekaar teams

Initiatief, participatie en rol gemeente
Centrumgemeente Doetinchem heeft het initiatief genomen om samen met de Achterhoekse gemeenten en diverse stakeholders tot een Regiovisie te komen. Onder stakeholders in de Achterhoek wordt verstaan: wethouders, beleidsambtenaren, gemeenteraden, medewerkers sociale wijkteam Doetinchem, vertegenwoordigers van sociale raden, gecontracteerde zorgaanbieders, woningcorporaties, leden van familie- en cliëntenraden en zorgverzekeraar Menzis. Bureau HHM heeft ondersteuning geboden bij het proces.

De Regiovisie is ter advies voorgelegd aan de Welzijnsraad. Daarbij is vermeld dat eventuele aandachtspunten meegenomen worden in de uitwerking van het plan van aanpak. Het advies van de Welzijnsraad en de schriftelijke reactie daarop is als bijlage toegevoegd.

Planning en evaluatie
De Achterhoekse gemeenten is gevraagd om begin 2018 (januari/februari) de Regiovisie vast te stellen door het college en de gemeenteraad. Na vaststelling kan er uitvoering gegeven worden aan het plan van aanpak.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 20 februari 2018

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 januari 2018;

b e s l u i t :

in te stemmen met de Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
20 februari 2018

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp **:** Toekomst beschermd wonen

Met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) heeft de gemeente de taak gekregen om maatschappelijke ondersteuning te organiseren voor inwoners. Het bieden van beschermd wonen en opvang is hier een onderdeel van. De cliënten van beschermd wonen zijn mensen met (ernstige) psychiatrische problematiek, soms in combinatie met verslavingsproblemen en/of (licht) verstandelijke beperkingen. De cliënten hebben vaak een geschiedenis met een breed scala van problemen op meerdere levensdomeinen zoals gezondheid, financiën, daginvulling, relaties en netwerk. De ernst van de problematiek maakt dat bescherming in de vorm van toezicht en nabijheid van zorg noodzakelijk is. Dit wordt ook wel beschermd wonen genoemd.

Beschermd wonen wordt in de Achterhoek geleverd door zo'n 75 gecontracteerde aanbieders. In totaal hebben 628 inwoners een indicatie voor beschermd wonen, 51 van hen zijn woonachtig in gemeente Berkelland (peildatum 1 april 2017).

In 2015 is afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen voorlopig wordt belegd bij de 43 centrumgemeenten die ook Maatschappelijke Opvang uitvoeren. In de Achterhoek voert gemeente Doetinchem op dit moment de beschermd wonen-taak voor de regio uit.

Het huidige budget voor beschermd wonen is op dit moment verdeeld op basis van historische gronden, gericht op het aanbod zoals dat onder de AWBZ is ontstaan. Om betere aansluiting te vinden met de huidige praktijk is een nieuw objectief verdeelmodel vereist. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft commissie Dannenberg gevraagd om hier advies over uit te brengen. In dit advies staat dat het gewenst is om de financiële middelen voor beschermd wonen te verdelen naar alle gemeenten. Dit maakt een nauwe aansluiting bij de (lokale) ondersteuning mogelijk en stimuleert om meer in te zetten op herstel en preventie. Het bestaande verdeelmodel Wmo moet hiervoor worden aangepast. Tevens wordt geadviseerd om tijd te nemen voor het inbedden van alle veranderingen.

In het voorjaar van 2016 heeft de VNG het advies van de commissie Dannenberg overgenomen. Dit betekent dat elke gemeente vanaf 2020 verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De herverdeling van financiële middelen heeft als gevolg dat de functie van centrumgemeente Doetinchem met betrekking tot maatschappelijke opvang en bescherming verdwijnt. Binnen de VNG is een spoorboekje opgesteld om te borgen dat alle gemeenten in de periode tot aan 2020 zich voorbereiden op deze nieuwe situatie. Een eerste stap is het opstellen van een Regiovisie met een plan van aanpak.

REGIOVISIE

Uitgangspunten en Plan van Aanpak bij de doordecentralisatie van Opvang en Bescherming in de Achterhoek, op weg naar 2020

Conceptversie 6 december 2017

Voorwoord

In het voorjaar 2016 heeft de VNG het advies van de commissie Dannenberg[1] overgenomen. Deze commissie heeft in 2015 de toekomst van het Beschermd Wonen onderzocht. Het kern van dit advies is dat het voor veel cliënten in Opvang en Bescherming mogelijk moet worden om een normaal leven te leiden, in een inclusieve samenleving. Voor cliënten met blijvende psychische of psychiatrische problematiek, waarvoor permanent toezicht noodzakelijk is, dient de Wet Langdurige Zorg te worden opengesteld. De commissie Dannenberg adviseert ook dat de functie van de centrumgemeente verdwijnt en dat de (financiële) verantwoordelijkheid voor Opvang en Bescherming als onderdeel van de Wmo2015 bij alle gemeenten komt te liggen.

Invoering van deze adviezen vraagt om een ingrijpende transformatie, een fundamentele herziening van de wijze waarop cliënten met (ernstige) psychiatrische aandoeningen worden benaderd en ondersteund. Toewerken naar een inclusieve samenleving vraagt om een cultuuromslag in het denken over de wijze waarop deze inwoners onderdeel van de maatschappij kunnen uitmaken. En vernieuwing van de ondersteuning vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, naast de behandeling die vanuit de Zorgverzekeringswet wordt geboden; veel minder vanuit de instelling (beschermd wonen) en veel meer vanuit een eigen gekozen leefomgeving (beschermd thuis).

Onderdeel van de implementatie is de invoering[2] van een nieuw objectief en integraal verdeelmodel voor de Wmo. Daarbij verdwijnt het onderscheid tussen begeleiding, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daarmee eindigt de functie van de centrumgemeente Doetinchem met betrekking tot bescherming, zoals die vanaf 2015 is ingericht en met betrekking tot de (maatschappelijke) opvang zoals die al vele jaren bestaat. Binnen de VNG is een spoorboekje opgesteld om te borgen dat alle gemeenten in de periode tot aan 2020 zich voorbereiden op deze nieuwe situatie en de benodigde transformatie. In dat spoorboekje is voor 2017 voorzien in het opstellen van een Regiovisie met een Plan van Aanpak waarin de route naar 2020 is beschreven.

In opdracht van de centrumgemeente Doetinchem is in de afgelopen periode met verschillende stakeholders in de Achterhoek gesproken, om te verkennen welke elementen in visie en plan van aanpak een plek verdienen. Dit betrof de regionale wethouders en beleidsambtenaren van de gemeenten in de Achterhoek, toegangsmedewerkers van de centrumgemeente, leden van de gemeenteraden in de Achterhoek, leden van cliënten- en familieraden van de zorgaanbieders, vertegenwoordigers van de sociale raden van een aantal gemeenten, de gecontracteerde zorgaanbieders en vertegenwoordigers van Zorgbelang Gelderland en Menzis Zorgverzekeraar.

Deze notitie

In deze notitie is, in deel A, eerst een visie beschreven van waaruit de acht gemeenten in de Achterhoek gezamenlijk naar de ontwikkelingen willen kijken. De opgaven die voortkomen uit de

[1] *Van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis*, zie: https://vng.nl/files/vng/van-beschermd-wonen_20151109.pdf

[2] De invoeringsdatum van een nieuwe verdeelsystematiek is nog altijd 1-1-2020; het is echter de vraag of dit haalbaar is. Vooralsnog blijven we gericht op 2020, totdat landelijke besluitvorming tot een ander uitgangspunt leidt.

aanstaande veranderingen en de doordecentralisatie, krijgen gestalte in de vorm van een programmatische aanpak, die in de regio wordt opgepakt. De kern daarvan is in deel B beschreven in de vorm van een aantal opgaven met een globale planning.

Deel A: Visie en Uitgangspunten

Huidige situatie

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het Beschermd Wonen, de ondersteuning die tot dat moment vanuit de AWBZ met een zogenaamd GGZ-C pakket werd bekostigd. Bij de decentralisatie is deze verantwoordelijkheid opgedragen aan 43 centrumgemeenten die ook verantwoordelijk zijn voor de Maatschappelijke Opvang. In de Achterhoek is Doetinchem als centrumgemeente tevens verantwoordelijk voor deze voorzieningen in de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Hiermee was in 2016 een bedrag gemoeid van ca. € 26,1 miljoen, waarmee ca. 628 cliënten worden geholpen (zie bijlage 1 voor een nadere uitwerking).

Volgens de Wmo is Beschermd Wonen: "*Het wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij horend toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en sociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.*"

De cliënten van Beschermd Wonen zijn mensen (ernstige) psychiatrische problematiek, soms in combinatie met verslavingsproblemen en/of (licht) verstandelijke beperkingen. De cliënten hebben een geschiedenis met een breed scala van zelfredzaamheidsproblemen; vaak op meerdere levensdomeinen, zoals zelfzorg/gezondheid, financiën/schulden, daginvulling/werk, relaties en netwerk. De ernst van de problematiek maakt dat bescherming in de vorm van toezicht en nabijheid van zorg noodzakelijk is. Meestal is er een relatie met een GGZ-behandelaar. Beschermd Wonen wordt in de Achterhoek geleverd door 75 ongeveer gecontracteerde aanbieders.

Doetinchem is tevens centrumgemeente voor de Maatschappelijke Opvang. Hierbij gaat het om *"onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving".* De Opvang kan betrekking hebben op 'bed, bad en brood' voor dakloze inwoners van de regio en mensen door wat voor reden dan ook in een acute crisis verzeild raken. Hierbij gaat het om crisisopvangplaatsen, nachtopvang, gezinsopvang en begeleiding. Hiervoor wordt subsidie verstrekt aan 7 aanbieders.

Gelet op de overlap in doelgroepen (met name vanuit de onderliggende GGZ problematiek) tussen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, worden deze twee vormen van ondersteuning vanuit de centrumgemeente in toenemende mate beleidsmatig gecombineerd. In 2017 is hiermee een bedrag gemoeid van ca. € 3,8 miljoen (zie bijlage 2 voor een nadere uitwerking).

Beeld uit de regio

Bij de verschillende stakeholders is grote mate van overeenstemming in het oordeel dat het in de Achterhoek momenteel prima verloopt, dat is een compliment aan de centrumgemeente. Tegelijk zijn Opvang en Bescherming als voorzieningen bij de regiogemeenten niet scherp in beeld. Er zijn vragen over de aard en inhoud van de voorzieningen (welke cliënten betreft het, welke hulpvraag hebben zij, hoe ziet de ondersteuning eruit?). En er zijn in de regiogemeenten nog geen uitgekristalliseerde beelden en opvattingen over de visie op de eigen rol rond Opvang en Bescherming vanaf 2020 en de verbinding daarvan met de lokale situatie. Ook de relatie met de

ontwikkelingen in de zorgverzekeringswet en de samenwerking met de zorgverzekeraar op deze en aanpalende dossiers, zijn niet uitgekristalliseerd. Dit alles maakt de gezamenlijke aanpak richting 2020 belangrijk.

1) Inhoudelijk uitgangspunt: ketenbenadering en positieve gezondheid

De functies Opvang en Bescherming zijn vanuit de historie primair bedoeld voor mensen met psychiatrische problematiek, vaak nadat zij GGZ behandeling hebben gehad (klinisch of ambulant) uit een behandelsetting komen. In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat Bescherming ook (tijdelijk) noodzakelijk kan zijn voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblematiek. Hiervoor zijn extra middelen beschikbaar gesteld.

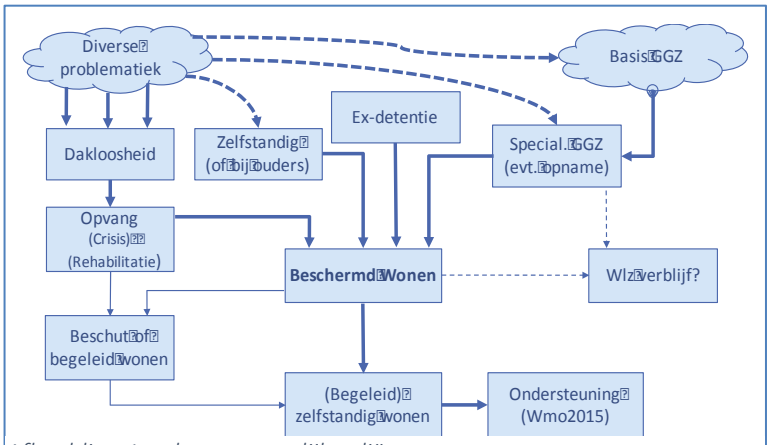

Afbeelding 1: schema mogelijke cliëntstromen

De combinatie van ondersteuning (begeleiding) met 24-uurs toezicht, maakt dat de cliënten tijdelijk[3] verblijven bij de instelling die de ondersteuning biedt. De praktijk laat zien dat dit geen zwart/wit situatie is, de grens tussen het wel of niet bij de instelling verblijven is gradueel: het Beschermd Wonen volgens de definitie gaat geleidelijk over naar zelfstandig wonen. Tussenvarianten zijn bijvoorbeeld het wonen in een geclusterde woonvoorziening met meerdere cliënten, waarbij het toezicht alleen overdag aanwezig is. Deze varianten worden ook wel beschut of begeleid wonen genoemd. Dit maakt dat de overgang van Beschermd Wonen naar de reguliere Wmo veel geleidelijker verloopt dan vanuit de wettelijke definitie wordt gesuggereerd.

De doelgroep die in aanmerking komt voor Opvang en/of Bescherming, is divers. Er zijn cliënten met ernstige psychiatrische problematiek (de EPA doelgroep) die uitbehandeld zijn in een klinische setting en nog altijd langdurig en continu toezicht nodig hebben. Aan de andere kant zijn er ook cliënten die in het kader van een herstelprogramma kortdurend bescherming nodig hebben, op weg naar verdere maatschappelijke revalidatie richting zelfredzaamheid en zelfstandig wonen.

Opvang en Bescherming kunnen derhalve worden gezien als onderdeel van een keten van ondersteuning. Deze begint en eindigt in de leefomgeving van inwoners, rond de eigen steunsystemen van mensen en de lokale zorginfrastructuur die vanuit de reguliere Wmo wordt ingericht. De koppeling die 'Dannenberg' maakt met de Wmo is dan ook logisch en begrijpelijk.

De gemeenten in de Achterhoek hanteren bij voorbereidingen op de nieuwe situatie het inhoudelijke uitgangspunt dat lokaal bij alle andere Wmo-voorzieningen ook van toepassing is. Dat is het vertrekpunt van de 'positieve gezondheid[4]', dat binnen de zorg voor mensen met psychische, psychiatrische problematiek ook wel de 'herstelgedachte' wordt genoemd. Dit komt er op neer dat de Achterhoekse gemeenten ervanuit gaan dat alle inwoners een zo normaal mogelijk leven kunnen leiden en dat zij zoveel mogelijk zelf de regie over hun eigen leven hebben. Bij het inrichten van maatschappelijke ondersteuning gaan de gemeenten uit van de mogelijkheden van elk individu, niet van diens beperkingen, zij streven naar een inclusieve samenleving waarin ook voor deze inwoners

[3] Deze behoefte kan permanent zijn; de toegang tot de Wlz voor deze cliënten wordt door het nieuwe kabinet mogelijk gemaakt.
[4] Het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, financiële, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (Machteld Huber, 2012).

zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname maximaal mogelijk zijn. Dit betekent dat voor die cliënten waarbij de eigen mogelijkheden beperkt zijn, passende ondersteuning beschikbaar moet blijven, ook als dat voor een groep cliënten, langdurige 24-uurs opvang betekent. Herstel kan ook stabilisatie betekenen!

2) Inhoudelijke uitgangspunt: passende en flexibele ondersteuning

Dit inhoudelijke uitgangspunt betekent dat de gemeenten willen dat de inwoners die dat nodig hebben, steeds voor de hen best passende ondersteuning krijgen. De passendheid van de ondersteuning komt voor de inwoners waar het hier om gaat, tot uiting in de volgende kenmerken:

- De ondersteuning is gericht op het voorkomen van verergering van problematiek en het bevorderen (of minimaal handhaven) van zelfredzaamheid, zelfstandigheid en maatschappelijke deelname, naar vermogen van het individu en in lijn met diens reële wensen.
- De ondersteuning is integraal, wordt dichtbij de inwoner en diens leefomgeving georganiseerd en sluit zoveel als mogelijk aan op diens persoonlijke lokale leefsituatie. De ondersteuning kan betrekking hebben op alle domeinen van het leven en is gericht op het sociaal en persoonlijk functioneren van de inwoner, een zinvolle daginvulling (al dan niet in de vorm van betaalde of onbetaalde arbeid), het verkrijgen en behouden van een eigen inkomen, het kunnen voeren van een huishouding, zelfzorg en het omgaan met de beperkingen.
- De ondersteuning bestaat uit een palet van zeer intensieve ondersteuning (bijvoorbeeld met 24-uurstoezicht) tot lichtere vormen van woonbegeleiding (al dan niet ambulant). Daarbij is het van belang dat de ondersteuning flexibel kan worden ingezet, omdat de ondersteuningsbehoefte door het jaar heen kunnen fluctueren. Goed op- en afschalen is dan ook belangrijk.
- De ondersteuning wordt altijd geboden op de locatie die daarvoor het meest geëigend is. Veiligheid, 24-uurs toezicht en nabijheid van zorg zijn gegarandeerd als dat noodzakelijk is (al dan niet langdurig). Afschalen daarvan als dat mogelijk is, met een ambitie om (waar dat kan) uit te monden in zelfstandig wonen (zo nodig met ambulante ondersteuning). Met een preventieve aanpak wordt instroom naar BW zoveel als mogelijk voorkomen.
- De ondersteuning is continu. Dat betekent dat er bij overgangen, bijvoorbeeld van locatie gebonden ondersteuning naar ambulante ondersteuning of bijvoorbeeld bij het bereiken van de leeftijd 18 jaar, geen hinderlijke veranderingen in het ondersteuningsaanbod ontstaan.
- Voor het beleid voor zowel Maatschappelijke Opvang als Beschermd Wonen geldt dat het niet alleen gaat over het bieden van bed, bad, brood en veiligheid, maar ook over preventie, begeleiden, ondersteunen, hulpverlenen en herstel van de zelfredzaamheid. De opvang moet zo kort mogelijk zijn en een stap naar (herstelde) zelfredzaamheid en een zo zelfstandig mogelijke woonvorm.
- De ondersteuning wordt geleverd door gekwalificeerde aanbieders, die kunnen en willen voldoen aan de hoogste kwaliteitseisen, die deze visie omarmen en die bereid zijn bij te dragen aan de inclusie-agenda die de gemeenten opstellen.

3) Uitgangspunt voor verandering: ontwikkeling op het gebied van ‘Wonen’

De (passende) ondersteuning die onder de noemer ‘Bescherming’ wordt geboden, kent verschillende aan varianten. Dat betreft steeds inzet op vier domeinen van ondersteuning, waarbij per domein resultaten kunnen worden gedefinieerd:

1) **Wonen**; de kern van functie Bescherming en Opvang. Het gaat hier om verblijf bij een instelling vanwege de noodzaak dat er 24/7 toezicht en directe beschikbaarheid van zorg is geregeld. Echter, in de glijdende schaal naar zelfstandig wonen, zijn tussenvormen beschikbaar. Dit betreft varianten van wonen waarbij het toezicht minder noodzakelijk is en waarbij de ondersteuning meer op afroep wordt geleverd. Dit domein is in het kader van inclusie cruciaal; daarom wordt in de aanpak om dit centraal te zetten voor de cliënt, ook wel van 'Housing First' gesproken.
2) **Begeleiding**; de inzet van professionals die de inwoners (cliënten) begeleiden op het pad naar meer zelfredzaamheid. Het gaat hier de vormen van begeleiding die zijn gericht op het persoonlijk en sociaal functioneren van de inwoners, inclusief het omgaan met de aanwezige problematiek en de kwaliteit van het persoonlijke netwerk. Dit domein van ondersteuning is sterk vergelijkbaar aan ambulante vormen van begeleiding die onder de reguliere Wmo wordt geboden aan thuiswonende inwoners met verschillende vormen van problematiek.
3) **Dagbesteding**; de inzet van professionals (vaak in groepsverband geleverd) met het oog op de structuur van de (zinvolle) dagbesteding, zo mogelijk de toeleiding naar opleiding of (betaalde) arbeid op pad naar meer maatschappelijke participatie. Ook dit domein van ondersteuning is sterk vergelijkbaar met dagbesteding uit de reguliere Wmo en uit de sociale werkvoorziening; en daarmee dus bekend terrein voor de gemeenten.
4) **Financiën**; de inzet van professionals die de inwoner helpen bij het op orde brengen en houden van de financiële huishouding, van administratieve ondersteuning tot de toeleiding naar schulddienstverlening. Ook dit domein is bekend terrein voor de gemeenten.

Bij de beoogde ontwikkelingen rond Opvang en Bescherming, is het domein 'wonen' belangrijk. De beweging naar inclusiviteit en de daarbij passende ondersteuning, vraagt in de Achterhoek om een inspanning op dit domein. De gemeenten onderkennen dat het creëren van meer en beter passende woonvoorzieningen, het gat tussen de klassieke Bescherming en het zelfstandig wonen kan helpen verkleinen. Zie het schema op de volgende bladzijde.

Op het domein wonen zijn op hoofdlijnen drie varianten te onderscheiden:

a. Er is 24 uur per dag toezicht noodzakelijk en beschikbaar (klassiek intramuraal).
b. Toezicht en ondersteuning zijn 24 uur per dag nabij (diverse tussenvormen).
c. De ondersteuning is planbaar en op afroep beschikbaar (zelfstandig wonen).

Variant a. is de vertaling van de wettelijke definitie, hiervoor is een bepaald volume van belang zodat dit niet op de schaal van elke gemeente kan worden georganiseerd. Variant b. vraagt om nabijheid van zorg, zodat die overdag voor toezicht kan zorgen en op verzoek snel beschikbaar is. Hierbij is het voor de gemeente een kernvraag of zij dit op de schaal van de eigen gemeente in voldoende mate kan organiseren. Variant c. kan vanuit de eigen woning worden ingericht.

In het verleden (onder de AWBZ) zijn nimmer prikkels tot uitstroom geboden, zodat cliënten soms (onnodig) lang intramuraal worden ondersteund. Schattingen van de cie. Dannenberg geven aan dat ca. eenderde van de cliënten die nu woonzorg afnemen, kunnen uitstromen naar passende (reguliere) huisvesting, mits die beschikbaar is en voorzien van lokale leun- en steunmaatregelen. Juist het ontbreken daarvan vormt nu een belangrijke belemmering voor duurzame uitstroom van cliënten. Mede daarom is begin 2017 in de regio Achterhoek een traject opgestart om in samenwerking met de vijf regionale corporaties dit vraagstuk te verkennen, mede in relatie tot de contingentafspraken met de provincie. In dat traject wordt gewerkt aan een basisset van afspraken tussen gemeenten, zorgaanbieders en corporaties om niet alleen huisvesting beschikbaar te hebben, maar ook om de ondersteuning van de cliënten en de leefbaarheid van de woonomgeving te borgen.

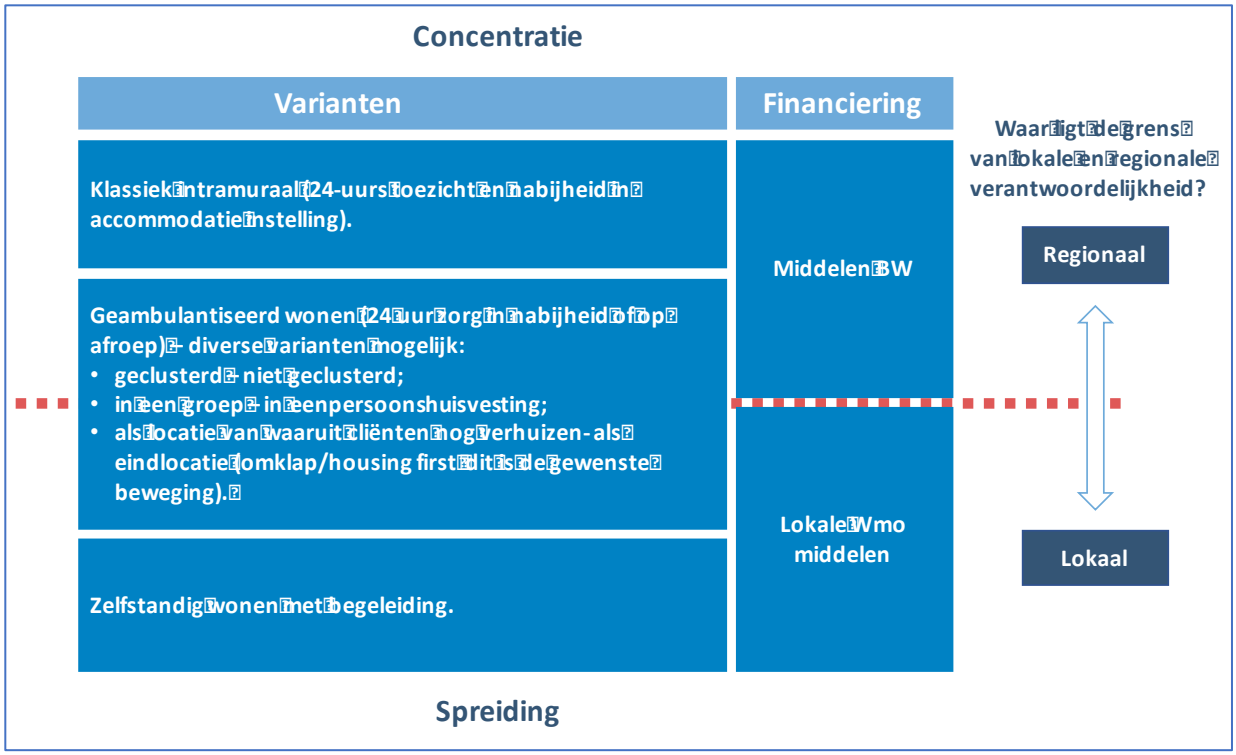

Afbeelding 2: schema met woonvarianten

4) Uitgangspunt voor de regionale samenwerking bij Bescherming: gezamenlijk organiseren wat kan, waar dat duidelijke meerwaarde heeft en als dat noodzakelijk is

Het advies van de commissie Dannenberg is duidelijk: de verantwoordelijkheid voor wat we nu kennen als Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang wordt aan alle gemeenten toebedeeld. Een aangepast verdeelmodel zorgt er straks voor dat de financiën niet meer via de centrumgemeente, maar bij alle gemeenten terechtkomen. Vanuit dat beginsel staan de gemeenten voor de afweging hoe zij vanaf 2020 willen omgaan met deze nieuwe verantwoordelijkheden, hoe zij de beschikbare budgetten gaan inzetten en welke ruimte (noodzaak) er daarbij is voor samenwerking binnen de Achterhoek.

De gemeenten in de Achterhoek waarderen de onderlinge samenwerking. Dat gaat niet alleen over het regionale verband van de acht gemeenten, maar ook over enkele kleinere subregionale verbanden. De samenwerking staat steeds in dienst van de lokale verantwoordelijkheden en draagt bij aan een doelmatige en effectieve uitvoering daarvan. Bij de doorontwikkeling van Opvang en Bescherming willen de gemeenten dit uitgangspunt blijven hanteren. Daarbij hanteren we de volgende drie uitgangspunten:

- We gaan als gemeenten samenwerken om uitvoering te geven aan die taken die we lokaal niet kunnen uitvoeren. Dit heeft vooral betrekking op de zware, intensieve ondersteuning waarvoor verblijf noodzakelijk is (de intramurale opvang en bescherming).
- We gaan samenwerken om elkaar te helpen de lokale opgaven beter te kunnen vormgeven. Dit heeft vooral betrekking op de inhoudelijke opgaven die samenhangen met de aansluiting op het lokale voorveld en de verbinding met de reguliere Wmo zoals we die nu kennen.
- We werken als gemeenten co-creatief, op basis van gelijkwaardigheid maar met respect voor de onderscheiden rollen en verantwoordelijkheden, samen met de aanbieders van betreffende

ondersteuning die onze uitgangspunten en visie onderschrijven. Daarbij maken we vooral gebruik van de inhoudelijke expertise waarover zij beschikken.

Om invulling aan deze uitgangspunten te geven, hebben we een aantal opgaven benoemd die we in gezamenlijkheid gaan oppakken. Deze opgaven helpen ons om in de komende periode duidelijkheid te krijgen over het verschil tussen de twee hiervoor geschetste niveaus van samenwerking. Tevens gaan we in die gezamenlijkheid antwoorden zoeken op de volgende, inhoudelijke vraagstukken:

- Samenhang met de reguliere Wmo (welke aanpak gericht op preventie in de lokale context en de aansluiting met het maatschappelijk voorveld in de gemeente is mogelijk, welke lokale diensten en voorzieningen dragen bij aan doorstroom/uitstroom bescherming?).
- Toegang (beschikken de consulenten in de wijkteams/sociale teams over de benodigde expertise en kwaliteit, is het te verwachten aantal inwoners dat het betreft voldoende basis voor inhoudelijke en personele uitbreiding, is extra expertise bij te schakelen bij grensgevallen, zoals door de mogelijkheid om te kunnen terugvallen op gespecialiseerde expertise, bijvoorbeeld van de huidige centrale toegang?).
- Contractering (is beschikbaarheid van verschillende voorzieningen in de gemeente voldoende en/of kan worden dit worden bijgesteld, is er voldoende zicht op te hanteren tarieven en kwaliteitseisen, hebben we kennis van zaken om met aanbieders in gesprek te kunnen?).
- Bekostiging (welke vormen van bekostiging sluiten aan op deze nieuwe functies, taakgericht, inspanningsgericht, resultaatgericht, populatiegericht?).
- Bedrijfsvoering (kunnen we zaken zoals facturatie, monitoring, rapportages, contractmanagement, etc. lokaal oppakken?).
- Schaal van samenwerking (welke overwegingen bepalen de keuze voor de partners in de samenwerking, welke alternatieven zijn er in de Achterhoek, naast de acht gemeenten?).
- Wijze van samenwerking (welke samenwerkingsvorm past, welke juridisch construct, welke governance: woonplaatsbeginsel waarbij de gebruiker betaald of meer vanuit solidariteit waarbij een gezamenlijk budget en uniforme toegang aan de orde zijn?).
- Innovatie van het ondersteuningsaanbod en inbreng van ervaringsdeskundigheid daarbij.

Om de antwoorden op deze en andere vragen te vinden, wordt in de regio een programmatische aanpak opgestart, als onderdeel van de bredere regionale aanpak in het sociaal domein in de Achterhoek. Hierbij wordt de samenwerking met aanbieders gezocht en inbreng vanuit het perspectief van cliënten, ervaringsdeskundigen en familieleden (cocreatie).

5) Uitgangspunt voor de regionale samenwerking bij Opvang: de regio wil dat Doetinchem deze taak voor de regio blijft uitvoeren

De centrumgemeentelijke taak vanuit de Maatschappelijke Opvang/OGGZ heeft in de afgelopen jaren vorm gekregen in het Regionaal Kompas. Daarin zijn werkafspraken gemaakt over de aanpak van dak- en thuisloosheid en de maatschappelijke overlast die daardoor kan ontstaan. De betreft afspraken over de inzet van crisisopvang en de ‘bed, bad, brood’ functies, inclusief verblijf.

Het beeld van de Opvang in de Achterhoek is dat deze problematiek met name in Doetinchem wordt gezien, heel weinig daarbuiten. Het is daarmee de vraag of de decentralisatie van de Maatschappelijke Opvang en de verbinding daarvan met de lokale Wmo, leidt tot behoud of verbetering van het huidige niveau van dienstverlening. De gemeenten zijn bovendien van mening dat Doetinchem deze functie momenteel op zorgvuldige wijze invult. Er is dan ook geen aanleiding

dit te veranderen. Daarom kiezen de gemeenten ervoor dit te continueren, ook als er straks de middelen voor Opvang niet meer via het Rijk, maar via de individuele gemeenten worden verdeeld.

Dit laat overigens onverlet dat alle gemeenten een rol hebben bij het voorkomen van problematiek van inwoners die in de Opvang terecht komen. Lokaal beleid van algemeen maatschappelijke aard blijft aan de orde, zoals het voorkomen van huisuitzettingen, tijdige ingrijpen bij dreiging van problematische schulden, signalering van risico's, etc. Daar willen alle individuele gemeenten op aangesproken kunnen blijven worden.

Om die samenhang tussen lokaal maatschappelijk beleid en de sturing op de regionale Opvang vorm en inhoud te geven, gaan we werken aan een nieuw Regionaal Kompas (planmatige aanpak van de Opvang in de subregio) en aan het vernieuwen van de bestaande werkafspraken. Mede gelet op de ontwikkelingen rond Bescherming als uitstroom van de Opvang, is het van belang dat de bestaande werkafspraken worden aangepast op de nieuwe verantwoordelijkheden na de herzieningen in het Beschermd Wonen. Dit geldt specifiek rond het knelpunt van de beschikbaarheid van voldoende passende huisvesting.

Deel B: Plan van Aanpak 2018-2020

Kernopgaven

Zoals hiervoor is aangegeven, leidt de doordecentralisatie van Opvang en Bescherming tot een aantal concrete opgaven, die in onderlinge samenwerking in de Achterhoek worden opgepakt. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij het programma Samenwerken in het Sociaal Domein in de Achterhoek. Uit het schema in afbeelding 2 zijn de drie kernopgaven te herleiden waarvoor de regio zich nu gesteld ziet:

A. Het definiëren van de 'rode' lijn:
   Waar eindigt de lokale verantwoordelijkheid en verandert het belang van regionale samenwerking ontstaat; deze grens in de voorzieningen wordt met 'toegang' bewaakt. Hiertoe is het onder ander belangrijk een scherp afwegingskader te definiëren om transparant te krijgen hoe wordt bepaald of cliënten boven of onder die grens worden ondersteund.

B. Onder die streep:
   Het gezamenlijk ontwikkelen van oplossingen in de lokale infrastructuur, waaronder preventie, vroegsignalering, aansluiting op het maatschappelijk voorveld, rol wijkteams, ontschotte budgetten, voldoende (passende) huisvesting, borgen uitstroom, etc. Tevens het inrichten van toekomstige (subregionale) samenwerking om een doelmatige en effectieve uitvoering van de lokale taken te faciliteren.

C. Boven die streep:
   Het inrichten van regionale samenwerking tussen de acht gemeenten in de Achterhoek rond de zware zorg waarvoor 24/7 toezicht en nabijheid van hulp nodig is. Hierbij gaat het over het maken afspraken over de toegang, contractering, bekostiging, risicodeling, etc.

Regionale aanpak

In de programmatische aanpak worden onder andere de volgende opgaven[5] opgepakt:

Ad A.:

- Afwegingskader maken voor het beoordelen van wat passende ondersteuning is. Hoe worden de kenmerken van de hulpvrager vertaald naar kenmerken van de ondersteuning? Welke vormen van ondersteuning kunnen lokaal worden ingeregeld en waarvoor is bovenlokale/regionale samenwerking noodzakelijk? Aan welke tussenvormen is behoefte en wat moet gebeuren om die te creëren? Wat is nodig voor een soepele overgang op de grens 18-/18+?
- Aanpak uitwerken in samenwerking met lokale toegang, centrale toegang en expertise van zorgaanbieders.
- Verwerken tot regionale besluitvorming halverwege 2019. Daarna omzetten in werkafspraken rond de toegang tot de regionale voorzieningen die boven de streep zijn geplaatst.

Ad B.:

- Diverse ontwikkelingen in de lokale situatie, zoals hierboven bij B. genoemd. Volgen via verschillende proeftuinen en projecten, onderwerpen in onderlinge samenwerking en aanpakken, eventueel verdelen tussen de acht gemeenten.
- Organiseer een programmatische aanpak om op alle onderdelen van de inhoudelijke vraagstukken van en met elkaar te leren. Samenwerking rond deze opgaven is vooral gericht op

[5] Deze opsomming is verre van volledig. In het Ambtelijk Overleg worden de verschillende opgaven verder geconcretiseerd, aangevuld en uitgewerkt naar de beoogde programmatische aanpak.

het oppakken van de opgaven. Hierbij geldt dat het geheel meer is dan de som der delen. Uitwerken kan vandaag beginnen en doorlopen tot na 2020.

- Uitwerken van samenhang met GGZ-behandeling vanuit de zorgverzekeringswet; afstemming met Menzis als belangrijkste zorgverzekeraar in de Achterhoek en zoeken naar ontschotting van de aanpak vanuit de verschillende domeinen.
- Geen regionale besluitvorming noodzakelijk; deze inhoudelijke opgaven monden uit in lokale keuzes rond de inrichting van de maatschappelijke ondersteuning en brede zin.

Ad C.:

- Dit gaat om het inrichten van regionale samenwerking op het leveren van voorziening voor 'zware' zorg, die niet lokaal geborgd wordt. Hierbij hoort ook het uitwerken van een model voor de gezamenlijke bekostiging van die voorzieningen, op te bouwen van de lokale budgetten. Een discussie over de solidariteit tussen gemeenten rondom de financiële risico's en het woonplaatsbeginsel is hiervan onderdeel. Maar ook: zicht krijgen op de verwachte volumes, de rol van aanbieders, de wijze van contractering, etc.
- Organiseer een ambtelijke werkgroep die op basis van de uitkomsten van het afwegingskader (zie bij A.) hiervoor varianten/scenario's ontwikkeld met voor- en nadelen en aan de hand daarvan de bestuurlijke discussie voorbereiden en begeleiden.
- Toewerken naar besluitvorming in Q1 van 2019, omdat de uitkomsten moeten worden vertaald naar een contracteerroute (aanbesteding) voor de betreffende dienstverleners vanaf 2020.

Globale planning

Op de volgende pagina is een globaal spoorboekje opgenomen voor het uitwerken van de genoemde opgaven. Deze planning kan worden aangepast en aangescherpt op basis van de uitwerking van de opgaven door het ambtelijke overleg.

Deze programmatische aanpak leidt tot het volgende ‘spoorboekje’ op hoofdlijnen[6]:

WAT?	Q4-17	Q1-18	Q2-18	Q3-18	Q4-18	Q1-19	Q2-19	Q3-19	Q4-19	2020
Betrekken gemeenteraden bij de doordecentralisatie, Beschermd Thuis										
Instemming van 8 colleges met de hoofdlijnen van de visie en de regionale aanpak	B									
Afwegingskader op inhoud uitwerken en vertalen naar keuzes					B					
Conclusies mbt ‘Rode lijn’ (grens tussen lokale en regionale verantwoordelijkheid)						B				
Uitwerken van de lokale verantwoordelijkheid naar de eigen toegang										
Uitwerken van de gezamenlijke verantwoordelijkheid in de regionale toegang										
Verkennen van de financiën vanaf 2020, na publicatie van het nieuwe verdeelmodel										
Besluitvorming over principes van solidariteit en risicodeling vanaf 2020					B					
Governance regionale samenwerking vanaf 2020 ontwikkelen										
Afspraken maken over de contractering en bekostiging van regionale zorgvormen							B			
Contratering regionale partners										
Opzetten en in uitvoering nemen van inhoudelijke proeftuinen										
Uitkomsten van de proeftuinen vertalen naar beleid (lokaal en regionaal)								B		
Herijken afspraken Maatschappelijke Opvang in de regio									B	

B = formele besluitvorming

[6] Dit spoorboekje gaat vooralsnog uit van 1-1-2020 als invoeringsdatum van een nieuw verdeelmodel. Binnen de VNG is begin november geconcludeerd dat dit mogelijk te vroeg is. Er wordt ingezet op het uitstellen van die invoeringsdatum. Zodra besluitvorming daarover definitief is, kan worden overwogen dit spoorboekje aan te passen.

Bijlage 1: Beschermd Wonen

a. Overzicht van het aantal cliënten in zorg (peildatum 1 april 2017) en huidige woonplaats:

BESCHERMING	Cliënten Zorg in Natura	Cliënten PGB	Totaal aantal cliënten
Aalten	9	7	16
Berkelland	31	20	51
Bronckhorst	47	14	61
Doetinchem	230	116	346
Montferland	41	12	53
Oost Gelre	31	5	36
Oude IJsselstreek	19	11	30
Winterswijk	22	13	35
TOTAAL	**430**	**198**	**628**

b. Aantal aanbieders Beschermd Wonen: 75

Bijlage 2: Maatschappelijke Opvang

Herkomst van de cliënten in de Opvang:

OPVANG	**Aantal unieke cliënten**	**Verdeling nachtopvang**	**Verdeling crisisopvang**
Aalten	3	1%	2%
Berkelland	5	3%	2%
Bronckhorst	4	2%	2%
Doetinchem	74	44%	74%
Montferland	9	5%	5%
Oost Gelre	4	1%	
Oude IJsselstreek	12	5%	9%
Winterswijk	6	5%	
Overige gemeenten	10	12%	
Onbekend	4	24%	9%
TOTAAL	**131 cliënten in Opvang** **5.222 begeleidingsuren** **20 plaatsen dagopvang**	**34 unieke cliënten** **14 plaatsen** **nachtopvang**	**41 unieke cliënten** **22 plaatsen** **crisisopvang**
Inzet preventie uren Collectief gericht op verslavingszorg en maatschappelijke opvang	7183		

Crisisopvang jongeren	**7**	plaatsen	
Toeleiding Zorg Kwetsbare/zwerfjongeren	30	trajecten	

Aantal Factteams in de Achterhoek: 6

Winterswijk (Oude IJssel en Winterswijk)	2	1020 clienten verdeelt over poli en Fact
Doetinchem (team West, Midden en Oost)	3	1030 clienten in geintegreerde teams
Zevenaar (team Montferland)	1	350 clienten in geintegreerde teams

Grotendeels zijn dit Epa clienten 90%. Gemiddeld 235 clienten per team.
Het gaat hier om volwassenen (geen ouderen, jeugd, VGGNet)

Welzijnsraad

Contactpersoon: M. Schulenberg-v.d. Werf
***T:** 06-20448885 **E:** m.schulenberg@gemeenteberkelland.nl*
Secretariaat: j. Reijgersberg-van Grootveld
***T**: 0545-272343 **E**: welzijnsraad.berkelland@kpnmail.nl*
Website: www.welzijnsraadgemeenteberkelland.nl

College van Burgemeester
en wethouders van Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Ons kenmerk : MS / 2017
Onderwerp : Advies over concept Regiovisie Beschermd Wonen
Verzonden :

Geacht college,

Namens de Welzijnsraad bieden wij u hierbij een advies aan naar aanleiding van uw concept Regiovisie Beschermd Wonen, dat op 14 december jl. is besproken in de vergadering van de Welzijnsraad.

Vriendelijk verzoeken wij u ons advies op zijn merites te beoordelen.

Wij horen graag van u hoe u tegen ons advies aan kijkt.

Met vriendelijke groet,

De Welzijnsraad van de gemeente Berkelland,

J. Reijgersberg-van Grootveld,
secretaris.

K. Koolschijn,
voorzitter,

Welzijnsraad

Contactpersoon: M. Schulenberg-v.d. Werf
***T:** 06-20448885 **E:** m.schulenberg@gemeenteberkelland.nl*
Secretariaat: J. Reijgersberg-van Grootveld
***T**: 0545-272343 **E**: welzijnsraad.berkelland@kpnmail.nl*
Website: www welzijnsraadgemeenteberkelland.nl

ADVIES van de Welzijnsraad aan het College van B&W van Berkelland over de

REGIOVISIE 'Opvang en Bescherming in de Achterhoek op weg naar 2010'

De Welzijnsraad heeft in zijn vergadering van 14 december 2017 gediscussieerd over voornoemde visie en brengt daarover het volgende advies uit aan het College van B&W van Berkelland.

Algemeen

De nota is goed geschreven, goed leesbaar en heeft een heldere visie. Ook is de richting waarin gedacht wordt duidelijk. Het begrip 'herstelgedachte' spreekt de Welzijnsraad aan, zeker als daarbij de regie over het eigen leven hoort. De passende ondersteuning is uiteraard gericht op cliënten om verergering van problematiek te voorkomen en gestelde doelen te bevorderen.

De Welzijnsraad wil graag onderstaande adviezen en visie aan het college van burgemeester en wethouders meegeven.

<u>Advies</u>

- De Welzijnsraad zou het goed vinden als de visie verder reikt dan alleen de ondersteuning richting de cliënt. We hebben hier te maken met twee of meer leefwerelden, waarbij grote verschillen in normen en waarden, culturen en gedrag op micro niveau bij elkaar kunnen komen. Het is naar onze mening daarom van wezenlijk belang om de interacties niet alleen bij professionals te beleggen, maar ook burgers als belanghebbende en deskundige (actief burgerschap) te betrekken.

  Alleen zo kan er verbinding ontstaan tussen het werken aan zelfregie van cliënten en acceptatie in die micro samenleving/in het wooncomplex vanuit de eigenwaarde van de cliënt. Met andere woorden: hoe bereiken we de samenleving wanneer het om acceptatie of afwijkend gedrag gaat?

  Dat vereist dat er actief wordt ingezet op het maken van verbindingen (wat maakt mijn buurt tot een buurt, welke bindingen spelen een belangrijke rol, wat doet een flexibiliserende woningmarkt bij buurtbewoners, wie zorgt er voor het complex/de straat of de buurt en welke identificatie is dominant?). We hebben tenslotte te maken met een tendens dat bewoners zich steeds meer overgeleverd voelen aan de grillen van de vrije

markt en zwakke verbindingen werpen mensen terug op zichzelf in plaats van op het geheel.

Hierbij moet o.i. losgelaten worden dat we klantgericht willen denken. Als klanten namelijk in toenemende mate als klant worden benaderd, gaan zij zich ook als klanten gedragen. Het consumentgedrag dat daarmee gepaard gaat is achterover leunen, zich richten op zijn rechten en gaan roepen om garanties of wijzen naar professionals of de 'zwakkeren' in de samenleving. We werken al aan eigenaarschap maar een belangrijk onderdeel daarvan is dat de burger zich gaat bewegen van consument naar producent.

Deze manier van denken past goed bij de verschillende visiedocumenten waaronder het sociaal domein of meedoen naar vermogen, bij de werkwijze van de voor mekaar teams of bij begrippen als samenredzaamheid, de regie voeren over het eigen leven en het zelf oplossend vermogen of participatief meedoen en erbij horen.

- Om genoemde aanpak tot een succes te maken is het belangrijk om te kijken of de omgeving waar cliënten komen te wonen geschikt is. Zijn er niet te veel prikkels (te veel verschillende rugzakjes/diversiteit aan doelgroepen die bijeen geplaatst worden, vlakbij een seniorencomplex of basisschool, is het wooncomplex geschikt qua geluidsoverlast, zijn er balancerende krachten of talenten in de buurt, etc.). Met andere woorden: hoe flexibel is de ene leefwereld ten opzichte van de andere of hoe veilig voelen beide werelden zich ten opzichte van elkaar.

  Vervolgens kan er dan gekeken worden naar woonregels, contactpersonen, afspraken rond normatief of overschrijdend gedrag, signalering en melding, kennismaking, (latente) talenten, etc. Een integrale persoon of groep gerichte benadering is daarbij van belang, waarbij de gemeente ervoor dient te waken dat problemen in de beleving van de burger niet simpel over de schutting worden gegooid en op het bordje van diezelfde burger terecht komen.

- Cruciaal is dat de gemeente goed sluitende afspraken maakt hoe in geval van overlast of escalatie de buurtbewoners daar niet voor op hoeven te draaien. Een optie is om in de buurt een vorm van woonbegeleiding op afstand te creëren. Op die manier kan bij overlast of escalaties direct opgetreden worden in plaats van het wachten op de nooddienst. Een andere optie waar we op aan willen dringen is om goede, sluitende afspraken te maken over de snelheid waarmee de nooddienst ter plekke kan zijn. Onzes inziens zou dit uiterlijk binnen drie kwartier mogelijk moeten zijn. Immers, waar in de grote(re) steden de politie vaak een dergelijke taak op zich neemt, lijkt dit ons binnen Berkelland met de huidige minimale avond- en weekendbezetting bij de politie geen alternatief.

Bovengenoemde adviezen kunnen bijdragen aan een social return on investment en een nieuwe waardecreatie van het wooncomplex, de straat of de buurt, waarbij de gemeente al haar burgers serieus neemt.

De Welzijnsraad wordt graag op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen, denkt hier graag in mee of wil wel een rol spelen in de dynamische uitvoering.

Als Welzijnsraad vertrouwen wij erop dat u ons advies op zijn merites zult beoordelen.

Borculo, 20 december 2017.

C: *P. Schmidt*
T: *0545-250 250*
E: *info@gemeenteberkelland.nl*
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Welzijnsraad gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA Borculo

Zaaknummer : 208118
Onderwerp : Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek, op weg naar 2020
Uw brief van : 20 december 2017
Uw kenmerk : MS / 2017
Verzonden :

Geachte Welzijnsraad,

Wij danken u voor uw advies over de 'Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek'. U geeft aan dat de visie helder is en dat de 'herstelgedachte', met aandacht voor de regie over het eigen leven, u aanspreekt. U geeft ons enkele adviezen mee voor de verdere concrete uitwerking van de Regiovisie. Graag geven wij u hier middels deze brief kort een reactie op.

U wijst ons erop dat het van belang is om ook actief in te zetten op het maken van verbindingen in de buurt door ook inwoners als belanghebbende en deskundige te betrekken in de interactie met de kwetsbare doelgroep van beschermd wonen. Wij omarmen deze denkwijze. Zoals u zelf al aangeeft past deze manier van denken bij de diverse visiedocumenten van onze gemeente waar de VSVB-gedachte aan ten grondslag ligt (Veranderende Samenleving, Vernieuwd Bestuur). De inwoner is daarin leidend: samen bouwen aan een levende gemeenschap waaraan iedereen naar vermogen een bijdrage levert. Daar waar extra ondersteuning nodig is biedt de gemeente een helpende hand. Nauwe betrokkenheid van de buurt kan bijdragen aan een samenleving waarin ook de kwetsbare mensen een zo normaal mogelijk leven kunnen leiden.

Ten tweede geeft u aan dat de genoemde aanpak alleen succesvol kan zijn als er aandacht is voor de geschiktheid van de woonomgeving waarin de cliënt komt te wonen. Wij onderschrijven dit aandachtspunt. In de Regiovisie staat beschreven dat er een ontwikkeling op het gebied van 'wonen' nodig is om te kunnen komen tot inclusiviteit en de daarbij passende ondersteuning voor zowel de kwetsbare doelgroep als de woonomgeving. Dit betekent dat er meer en beter passende woonvoorzieningen gecreëerd moeten worden om het gat tussen het 'klassieke beschermd wonen' en het zelfstandig wonen te verkleinen. Er is inmiddels een traject opgestart om dit vraagstuk in samenwerking met de vijf regionale woningcorporaties te verkennen. Daarnaast wordt in dit traject gewerkt aan goede samenwerkingsafspraken met o.a. zorgaanbieders over passende ondersteuning. Tot slot onderzoeken we welke maatregelen er nodig zijn om adequaat op te kunnen treden in het geval van overlast of escalatie. Te denken valt aan een centraal meldpunt of een aanspreekpunt per wijk. U stipt in het derde en laatste punt van uw advies terecht aan dat de benodigde ondersteuning in dergelijke situaties (woonbegeleiding op afstand en/of nooddienst) niet te lang op zich moet laten wachten. De mogelijkheden die u noemt nemen wij zeker mee in onze afwegingen.

Wij zullen u uiteraard op de hoogte houden van de ontwikkelingen en nemen uw uitnodiging om mee te denken in de uitvoering zeer ter harte.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met mevrouw P. Schmidt, telefoonnummer 0545-250 212.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
M.N.J. Broers.	drs. J.H.A. van Oostrum.

Kopie aan:
- Archief
- Team opdrachtgeversschap / P. Schmidt
- Team bestuursondersteuning / A. Maathuis

Commissie Sociaal

Dossiernummer	1207
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	6 februari 2018
Agendapunt	9
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Beleidskader en uitvoeringsprogramma sociaal domein en financiele onderbouwing (spreektijd 5 minuten)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Sociaal	6 februari 2018

gemeente Berkelland

Zaaknummer : 194091

Raadsvergadering : 20 februari 2018

Onderwerp : Beleidskader en uitvoeringsprogramma Sociaal Domein

Collegevergadering : 16 januari 2018
Portefeuillehouder : M.H.H. van Haaren-Koopman, J.B. Boer

Steller : R.G. Engelsman tel: : 0545-250 209

Te nemen besluit:
1. Het Beleidskader Sociaal Domein 'Samen denken, samen doen' vaststellen.
2. Voor de realisatie van het daaraan gekoppelde Uitvoeringsprogramma een maximaal budget van € 2,5 miljoen uit de reserve nadelen decentralisaties beschikbaar stellen voor de periode 2018-2020.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
In 2014 stelde uw raad het 3D beleidskader 2015-2016 'Voor mekaar in Berkelland' vast. Na de succesvolle overdracht van taken die verband houden met de drie decentralisaties (de transitie), was dit beleidskader aan herziening toe. In het nieuwe beleidskader 'Samen denken, samen doen' staat omschreven welke uitdagingen en ambities we de komende periode binnen het sociaal domein hebben. Door het beleidskader vast te stellen en voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma budget beschikbaar te stellen, kunnen we beginnen met het realiseren van de gestelde ambities om zo het sociaal domein door te ontwikkelen (de transformatie).

Argumentatie:
1. Er is een nieuw beleidskader opgesteld voor het sociaal domein, 'Samen denken, samen doen'. Dit beleidskader geeft aan voor welke uitdagingen we staan en welke ambities we hebben voor de verdere ontwikkeling van het sociaal domein in de gemeente Berkelland. We vragen de raad het beleidskader vast te stellen zodat we de gestelde ambities kunnen realiseren.
2. Hoe we de ambities gaan realiseren staat omschreven in het uitvoeringsprogramma voor 2018 t/m 2020. We zetten succesvolle bestaande plannen voort en ontwikkelen nieuwe plannen die bijdragen aan een sterk sociaal domein. De bestaande plannen worden grotendeels bekostigd uit de structurele middelen. Voor de nieuwe plannen is het nodig het genoemde bedrag incidenteel beschikbaar te stellen uit de reserve nadelen decentralisaties. Een dergelijk budget maakt dat we snel en flexibel kunnen inspelen op de behoeften in de samenleving. De plannen zijn veelal procesmatig ingericht. Dit betekent dat vooraf wel bepaald is welk probleem we aanpakken, maar niet altijd vooraf bekend is welke aanpak we kiezen. Dit maakt dat flexibele inzet van het gevraagde budget voor het uitvoeringsprogramma nodig is.

Kanttekeningen en risico's
Het beleidskader en het uitvoeringsprogramma zijn allebei in samenspraak met inwoners en professionals opgesteld. Dit geeft beide documenten een bepaalde dynamiek: het is een toekomstgericht ontwikkeldocument, waarin het proces van samenwerking belangrijk is. Veel plannen zullen uitgevoerd worden in nauwe samenwerking met inwoners en

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

professionals. Een aantal plannen vraagt nog een inventarisatie van de huidige stand van zaken. Het uitvoeringsprogramma is ter kennisname bijgevoegd.

Het beleidskader is vanuit een integrale benadering opgesteld. We werken hierdoor vanuit integrale thema's, die samen met inwoners en professionals bepaald zijn, waarin de verschillende doelgroepen en de wetten ook integraal terugkomen.

Financiën
De financiële onderbouwing van de uitvoeringsprogramma's is ter kennisname bijgevoegd in de bijlage. Jaarlijks vindt een tussentijdse evaluatie plaats die gedeeld zal worden met uw raad.

In de reserve nadelen decentralisaties zit momenteel een bedrag van € 10,45 miljoen (€ 10.450.000). Dit is nog zonder de toevoeging / onttrekking van het nog niet bekende jaarresultaat 2017 van Voormekaar (lees: budget Wmo / jeugdzorg). Uw raad heeft op 12 april 2016 bij het vaststellen van de Nota reserves en voorzieningen 2016 bepaald, dat de reserve nadelen decentralisaties bij vaststelling van de jaarrekening 2018 wordt opgeheven. Door het voorgestelde bedrag te alloceren voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma vloeit niet het gehele bedrag van de reserve nadelen decentralisaties naar de algemene reserve, maar wordt er geïnvesteerd in (voorliggende) voorzieningen en in de doorontwikkeling van het sociaal domein (transformatie).

VN-verdrag rechten van mensen met een beperking
Bij de totstandkoming van het beleidskader en het uitvoeringsprogramma zijn inwoners en professionals betrokken die beperkingen van lichamelijke, psychische en/of verstandelijke aard hebben, werken met mensen met een beperking en/of betrokken zijn bij een belangenvereniging. Juist in dit beleidskader wordt nagedacht over hoe we betere voorzieningen kunnen realiseren of verbindingen kunnen leggen voor mensen met een beperking. Daarnaast is het beleidskader afgestemd op de Lokale Inclusie Agenda.

Communicatie
Het beleidskader is in nauwe samenwerking met inwoners en professionals opgesteld. Dit is een proces geweest waarin steeds deelproducten ontwikkeld zijn en tussentijds gedeeld zijn met de betrokkenen.

Na vaststelling wordt het beleidskader gedrukt en in de vorm van een boekje verspreid onder de verschillende stakeholders binnen het sociaal domein. Er wordt een afsluitende bijeenkomst georganiseerd voor de betrokken partijen en inwoners waarin we het resultaat van het proces presenteren.
Een overkoepelend, strategisch communicatieplan moet er voor zorgen we de achterliggende gedachte van het beleidskader Sociaal Domein overbrengen en versterken tijdens de looptijd van het beleidskader en het uitvoeringsprogramma.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De gemeente heeft het initiatief genomen om een nieuw beleidskader op te stellen voor het sociaal domein. Er is heel bewust voor gekozen om dit samen met inwoners en professionals te doen, aangezien daarmee de bedoeling van de samenleving centraal komt te staan. Op deze wijze gaan we steeds meer doen wat daadwerkelijk nodig is. Inwoners en professionals hebben zich tijdens verschillende bijeenkomsten sterk inhoudelijk betrokken getoond. Het beleidskader en het uitvoeringsprogramma zijn een product van de samenwerking tussen inwoners, professionals en gemeente. Ook de uitvoering ervan zal een nauwe samenwerking tussen deze drie partijen zijn.

Planning en evaluatie
Van 2018 tot en met 2020 voeren we het uitvoeringsprogramma uit. Elk jaar vindt een tussenevaluatie plaats van de stand van zaken. In 2020 zal een uitgebreide evaluatie plaatsvinden van de plannen en structurele programma's. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie passen we het uitvoeringsprogramma en eventueel het beleidskader aan voor de volgende jaren.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 20 februari 2018

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 januari 2018;

b e s l u i t :

1. het Beleidskader Sociaal Domein ‘Samen Denken, Samen Doen’ vast te stellen.
2. voor de realisatie van het daaraan gekoppelde Uitvoeringsprogramma een maximaal budget van € 2,5 miljoen uit de reserve nadelen decentralisaties beschikbaar te stellen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
20 februari 2018

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp:	Beleidskader en uitvoeringsprogramma Sociaal Domein
Bijlage 1	Beleidskader Sociaal Domein ‘Samen denken, samen doen’.
Bijlage 2	Uitvoeringsprogramma sociaal domein 2018-2020, behorende bij beleidskader
Bijlage 3	Financiële onderbouwing van het uitvoeringsprogramma

UITVOERINGSPROGRAMMA

behorende bij

Beleidskader
Samen Denken, Samen Doen

Inleiding uitvoeringsprogramma beleidskader Sociaal Domein

Samen denken, samen doen

De relatie met het beleidskader

Het uitvoeringsprogramma is, net als het beleidskader, opgesteld met inwoners en professionals. Dit is een proces geweest waarin tijdens verschillende gezamenlijke bijeenkomsten is nagedacht over welke uitdagingen we hebben binnen het sociaal domein. Deze uitdagingen zijn omgezet in ambities en vertaald in dit uitvoeringsprogramma. Hierin staat per thema welke plannen we de komende jaren inzetten om de ambities uit het beleidskader sociaal domein te realiseren en welke concrete stappen we daarin zetten. Het beleidskader beschrijft wat we willen bereiken en waarom we dit willen. In het uitvoeringsprogramma staat wat we gaan doen om dit te bereiken en hoe we dat gaan doen. De verwachte kosten van het uitvoeringsprogramma staan benoemd in de bijgevoegde financiële onderbouwing.

Er is al veel!

Uit de gesprekken en bijeenkomsten met inwoners en professionals komt sterk naar voren dat er in Berkelland al veel goede dingen gebeuren in het sociaal domein. We zijn goed op weg met het werken vanuit de vraag van de inwoner, binnen de verschillende thema's zijn de afgelopen jaren ook al projecten en pilots opgezet die bijdragen aan de ambities en er zijn netwerkgroepen die werken aan kwaliteit en verbinding. In die verbinding ligt voor veel mensen nog een verbetermogelijkheid. Dat wat er is, kan beter aan elkaar verbonden worden om zo de samenwerking te versterken en het aanbod te verbeteren. Om deze reden willen we bij veel projecten eerst goed inventariseren wat er al is, zodat we de goede dingen behouden en waar mogelijk verbeteren.

Een dynamisch uitvoeringsprogramma

De keuze om het beleid vorm te geven vanuit de bedoeling van de samenleving, met inwoners en professionals, maakt dat dit uitvoeringsprogramma een dynamisch document is. Het is van belang dat we blijven inspelen op dat wat echt nodig is. Dat betekent dat we ook wat betreft deze plannen steeds kritisch kijken naar wat er al is, wat werkt en niet werkt, wat we nog moeten ontwikkelen en hoe we zaken goed aan elkaar verbinden. Het kan zijn dat een plan uiteindelijk op een andere manier wordt uitgevoerd, omdat uit een inventarisatie blijkt dat er in de volle breedte van het sociaal domein de behoefte veranderd is of dat het bestaande aanbod met een paar kleine wijzigingen voldoet. Deze dynamiek geldt ook voor de tijdlijn. Hoewel we prioriteren in het programma is op dit moment nog niet met zekerheid te bepalen wanneer een project volledig is opgeleverd of afgerond.

Leeswijzer

Per thema leest u nogmaals de ambities zoals die in het beleidskader Samen Denken, Samen Doen, zijn geformuleerd. Onder het kopje 'uitvoeringsprogramma' ziet u vervolgens welke plannen er zijn om de ambities te realiseren en welke stappen we gaan zetten om de plannen uit te voeren. Door middel van kleur is aangegeven of een stap op korte (<1 jaar), middellange (1-3 jaar) of lange termijn (3> jaar) wordt gerealiseerd. Onder het kopje 'start' staat in welk jaar een plan wordt opgestart. Hier ziet u ook dat sommige plannen al langer lopen en voor 2018 zijn gestart.

Uitvoeringsprogramma

THEMA 1: WERKEN VANUIT DE BEDOELING

Ambities

- Bewustwording creëren bij alle partijen (inwoners, professionals en gemeente): wat betekent werken vanuit de bedoeling, wat levert het op, wat is er nodig, wat kun je zelf doen?
- Sociaal domein in Berkelland wordt een sterk netwerk waarin we weten van elkaar wie wat doet. We weten elkaar snel te vinden als een situatie daar om vraagt.
- We verankeren deze houding en manier van werken waarin de bedoeling van de samenleving centraal staat. De resultaten die we nastreven in de werkgebieden Wmo, Jeugdwet en Participatiewet zijn sterk aan elkaar verbonden. We werken op deze gebieden meer samen volgens het principe ‘één gezin, één plan, één regisseur’. Voor een gezin of inwoner met verschillende problemen is er dan een spin in het web die zorgt dat ondersteuning goed is afgestemd.

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*
Definitie, missie en visie bepalen voor werken vanuit de bedoeling.	• Kantelteam samenstellen met stakeholders • Definitie vaststellen • Draagvlak onderzoeken • PvA	2018
Definitie, missie en visie van werken vanuit de bedoeling delen met de stakeholders	• Boekje maken met praktijkvoorbeelden • Bijeenkomsten organiseren op verschillende niveaus • Draagvlak creëren • ‘Businesscase’ ontwikkelen	2018 / 2019
Samenwerkingsafspraken herijken met stakeholders over hoe we met elkaar werken vanuit de bedoeling.	• Herijkte Samenwerkingsovereenkomst / convenant opstellen • Borging	2019

Bestaande netwerk sociaal domein versterken	• Bestaande netwerken sociaal domein in kaart brengen • Behoefte soorten verbinding inventariseren op o.a. de thema's gezonde leefstijl, veiligheid en armoede • PvA om netwerk te intensiveren	2017
Sociale kaart verder ontwikkelen	• Volledig inzicht verkrijgen en bieden in sociale projecten en organisaties • Ontwikkeling van een sociale kaart voor professionals en het plan 'welzijn op recept' • Verdere ontwikkeling van de sociale kaart zodat deze ook voor inwoners bruikbaar is, afgestemd op verschillende doelgroepen met een analoge, auditieve en digitale versie • Beheer sociale kaart beleggen, verbonden aan andere gemeentelijke domeinen, per kern	2017
Verder ontwikkelen van de werkwijze 'één gezin, één plan, één regisseur'	• Evalueren van huidige stand van zaken • Stroomlijnen van de processen en klantroutes • Regierol van de professionals in de Voormekaar teams versterken • Systemen afstemmen op proces • Borging	2018/2019
Cliëntondersteuning heeft een prominente plek bij de intake van nieuwe zorgvragen	• Aansluiten bij plan 'Verder ontwikkelen van de werkwijze 'één gezin, één plan, één regisseur'.	2018

THEMA 2: MEEDOEN

Ambities

- realiseren van betere verbindingen en samenwerking tussen de disciplines werk, inkomen, zorg en onderwijs;
- nieuwe, aanvullende vormen van werk of dagbesteding ontwikkelen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- nieuwe tussenvormen van werk creëren die voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de stap van school naar werk mogelijk maakt;
- sterkere verbondenheid binnen de samenleving realiseren;
- betere mogelijkheden voor verenigingen, vrijwilligers en belangenorganisaties om inwoners die dat willen te helpen participeren;
- meer initiatieven ontwikkelen voor het werven en behouden van vrijwilligers;
- door meer kennis van de sociale kaart, meer partijen aan elkaar verbinden;
- vroeger signaleren van (toekomstige) problematiek door de inzet van slimme verbindingen;
- betere toegang tot Berkellandse voorzieningen, zowel mentaal als fysiek;
- nieuwe samenwerkingsvormen creëren met ondernemers (Social Return on Investment, MVO en Sociaal Ondernemen).

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*
Multifunctioneel ontmoetingspunt in de kernen (in een aantal kernen is hier al een begin mee gemaakt). Hier organiseren inwoners, professionals en vrijwilligers activiteiten voor verschillende doelgroepen. Het is dé plek om verbinding te leggen tussen bestaande en nieuwe initiatieven gericht op het voorliggend veld en preventie.	• Werkgroep samenstellen • Behoefte inventariseren (wat is er al, wat moet er nog bij komen, met input vanuit de Berkellandse Inclusie Agenda) • Locaties vaststellen • Bestaande sociale activiteiten koppelen aan de locaties • Communicatieplan opstellen en uitvoeren • Aanhaken plan ‘sociale kaart’	2016

Verder ontwikkelen en versterken van de bestaande infrastructuur rond participatie op de arbeidsmarkt.	• Organisaties die zich bezig houden met participatie in kaart brengen en met elkaar verbinden • Uit deze groep een werkgroep formeren • Stand van zaken opmaken van bestaande plannen en uitvoering • Ontwikkelen van alternatieve vormen van participatie voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (o.a. nieuw beschut werk) • Beter faciliteren van Sociaal Ondernemen en Social Return On Investment (aanhaken bij regioplan 2018) • Ontwikkelen programma voor training van basis arbeidsvaardigheden voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt	2016
Fysiek en online vrijwilligerspunt Berkelland met centrale coördinatie, begeleiding en training voor vrijwilligers.	• Werkgroep vrijwilligerspunt opzetten • Inzicht verkrijgen in huidige situatie van het bestaande vrijwilligerspunt en andere initiatieven voor vrijwilligers • Centrale coördinatie opzetten • Optimalisatie van de website • Oprichten van een 'vrijwilligersacademie' voor training van vrijwilligers • Aanhaken op plan 'Multifunctioneel ontmoetingspunt in de kernen' • Borging	2018/2019
Projectplan 'de dementievriendelijke samenleving' uitvoeren.	• Voorlichten over dementie • Aanbod ontwikkelen voor het vergroten van kennis en vaardigheden rond dementie voor mantelzorgers, vrijwilligers en mensen met dementie • Uitbreiden van de dagvoorzieningen voor mensen met dementie, kwalitatief en kwantitatief i.s.m. de ontmoetingspunten in de kernen	2017
Voortzetten project Ondersteuning Thuis.	• Het project wordt in zijn huidige vorm voortgezet • Evaluatie	2016
Meedoenarrangement.	• Naar aanleiding van de evaluatie minimabeleid wordt door SDOA een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden en effecten van een Meedoenarrangement in Berkelland. Afhankelijk van de lopende verkenning wordt een besluit genomen over de evt. start en inhoud van het Meedoenarrangement • PvA • Uitvoering	2017

	• Evaluatie en optimalisatie 🔶	
Klachtenmeldpunt.	• Het aanwijzen van een onafhankelijk persoon, waar inwoners terecht kunnen met klachten of andere meldingen, specifiek voor het sociaal domein. 🔷 • Deze 'ombudsman-achtige' rol praat met inwoners, fungeert als tussenpersoon en signaleert ontwikkelingen en trends in het sociaal domein. 🔷	2018
Pilot project 'Samen voor jongeren' in Neede (meer activiteiten voor jongeren en betere verbinding met gemeenschap).	• Oprichten lokale werkgroep met organisaties 🔷 • Ideeën ophalen en uitwerken tot plannen 🔷 • Uitvoeringsplan opstellen en uitvoeren 🔶	2018
Kleinschalige, gemeentedekkende vervoersvoorzieningen zoals 'Zoef', 'Naoberbus' en 'Vlearmoesbus' beter vormgeven.	• Kleinschalig onderzoek naar verbeterpunten van de huidige vormgeving 🔷 • Uitvoering van verbeterde vervoervoorzieningen met de bestaande kleinschalige busdiensten 🔶	2018

THEMA 3: VEILIG THUIS EN IN DE BUURT

Ambities

- een sterk netwerk in de keten (veiligheid, jeugd, Wmo en werk en inkomen), waardoor signalen van onveiligheid vroegtijdig bij de juiste persoon terecht komen;
- inwoners kunnen hun zorgen uiten over onveilige situaties of omstandigheden;
- we onderzoeken welke aspecten bijdragen aan een veilig of onveilig gevoel en hoe inwoners de veiligheid in Berkelland ervaren en we acteren waar mogelijk op de uitkomsten;
- kinderen en jongeren groeien veilig op, zowel mentaal als fysiek;
- we versterken de verbinding tussen inwoners onderling;
- openbare ruimten zijn voor iedereen toegankelijk;
- professionals weten hoe ze om moeten en kunnen gaan met privacy en de wetgeving daaromtrent.

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*
Sterk netwerk, gericht op preventie van sociaal onveilige situaties.	• Samenstellen regiegroep met relevante professionals en inwoners (ervaringsdeskundigen) • Verkennen van bestaande structuur, processen, behoefte en mogelijkheden door regiegroep in samenwerking met het plan 'Netwerk sociaal domein versterken' • Aan de hand van uitkomsten, PvA opstellen dat aanhaakt bij bestaande samenwerkingsverbanden zoals: Regietafel Jongeren, Het Zorgoverleg en het Preventieplatform Jeugd Oost Achterhoek	2018/2019
Vergroten van bewustwording en bekendheid onder inwoners.	• De regiegroep besteedt in haar verkenning specifiek aandacht aan voorlichting over sociaal onveilige situaties • Verbeterpunten meenemen in PvA 'Sterk Netwerk gericht op preventie'	2019
Voortzetten Project Complexe echtscheidingen.	• Het huidige project rond complexe echtscheidingen voortzetten volgens het bestaande PvA • Evaluatie	2017

Project Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) jeugd GGZ.	• Werkgroep samenstellen in samenwerking met (koepelorganisatie) huisartsen • Plan van aanpak maken voor het inzetten op POH-jeugd GGZ in huisartsenpraktijken waar deze nu nog niet is • Uitvoeren • Evalueren	2018
Onderzoek naar sociale veiligheidsbeleving inwoners Berkelland.	• Interne stuurgroep samenstellen • Inventariseren van resultaten van eerder uitgevoerde inwonersonderzoeken m.b.t. veiligheid • Besluiten of aanvullend inwonersonderzoek over sociale veiligheid benodigd is	2020
Voortzetting Campagne 'Lang zullen we wonen'.	• Campagneteam is samengesteld uit verschillende partijen: (ouderen)organisaties, ProWonen, VMK teams, enz. • Activiteiten uitrollen aan de hand van het bestaande actieplan	2017
Voorsorteren opvang verwarde personen in eigen woonomgeving	• Samenstellen van werkgroep rond verwarde personen met relevante stakeholders • Opstellen uitvoeringsplan opvang verwarde personen in eigen woonomgeving • Borging	2018

THEMA 4: ARMOEDE

Ambities

- snel, slim en verantwoord signalen van (dreigende) armoede delen met elkaar;
- oorzaken van armoede aanpakken, zoals analfabetisme en laaggeletterdheid, opleidingsniveau, psychiatrische problematiek, onverantwoord uitgavenpatroon, stapeling van zorgkosten, langdurige werkloosheid en generatiearmoede;
- we bieden op een meer laagdrempelige manier hulp bij armoede en schulden en kijken daarbij goed naar wat inwoners zelf kunnen en wat niet. We houden in het achterhoofd dat weten niet automatisch leidt tot doen;
- we versterken de keten die begeleiding biedt bij armoede en schulden;
- we willen mensen die in armoede leven en geen werk hebben, indien mogelijk, toeleiden naar een betaalde baan;
- we zorgen dat inwoners die rondkomen van een laag inkomen voldoende mogelijkheden hebben om mee te doen aan de Berkellandse samenleving;
- daar waar mogelijk en gewenst wordt vrijblijvendheid rond schuldenproblematiek meer verplicht stellend.

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*
Preventie van armoede en schulden onder specifieke doelgroepen.	• Voortgaan op wat er al is in het voorliggend veld voor deze doelgroepen en indien nodig betere verbindingen leggen • Doelgroepen benoemen die meer vatbaar zijn voor schulden en armoede • Specifieke preventieve aanpak per doelgroep voortzetten en ontwikkelen, te denken valt aan: re-integratie of activeren moeilijker doelgroepen, gezonde leefstijl, opleidingsniveau verhogen, preventieve begeleiding/training en het betrekken van het sociale systeem	2017
Oprichten SHV platform gericht op versterken van de verbinding en kwaliteit in de keten	• Oprichting SHV platform bestaande uit SDOA, Stadsbank Oost NL, vrijwilligersorganisaties met focus op schulden, gemeente Berkelland en de regionale cliëntenraad participatiewet • Aanhaken bij ‘Betere toegang tot schuldhulpverlening of hulp bij armoede’ • SHV platform evalueert werkprocessen en brengt verbeteringen aan in de keten preventie armoede en schuldhulpverlening • SHV platform stimuleert kennisdeling binnen de keten door het organiseren van themabijeenkomsten en casusbesprekingen	2018

	• SHV platform onderzoekt welke innovatieve tools ingezet kunnen worden bij het voorkomen en oplossen van armoede en schulden	
Informatievoorziening armoede en schuldhulpverlening.	• Inzage krijgen in welke informatiepakketten er op dit moment zijn en waar de behoefte precies ligt • Het ontwikkelen van goed toegankelijke, begrijpelijke informatiepakketten met betrekking tot de preventie van schulden en de toegang tot de SHV	2019 / 2020
Betere toegang tot schuldhulpverlening of hulp bij armoede.	• Preventie van armoede en schuldhulpverlening sluit aan bij het plan 'Verder ontwikkelen van 'één gezin, één plan, één regisseur' werkwijze' • Evalueren van huidige stand van zaken • Stroomlijnen van de processen en klantroutes • Regierol verhelderen • Systemen afstemmen op proces	2019 / 2020

THEMA 5: Gezonde leefstijl

Ambities

- professionals werken meer samen aan innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl in Berkelland, gericht op specifieke doelgroepen en/of thema's;
- scholen en verenigingen hebben een voorbeeldfunctie voor een gezonde leefstijl;
- sporten en bewegen is toegankelijker voor inwoners die dat willen;
- maatwerk is sneller beschikbaar om inwoners te helpen naar een gezonde leefstijl;
- we zetten verschillende kanalen en middelen in, passend bij de doelgroep, om beter te communiceren over en aan te zetten tot een gezonde leefstijl;
- meer aandacht voor het voorkomen van eenzaamheid om mentale gezondheid te bevorderen.

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*
Gezondere scholen en verenigingen	• De gemeente inventariseert de huidige projecten en pilots voor gezonde scholen en verenigingen in samenwerking met de ketenregisseur 🟢 • De gemeente organiseert samen met relevante partijen een inspirerende startbijeenkomst om het draagvlak onder scholen en verenigingen te peilen voor voortzetting en verbetering van projecten voor gezonde scholen en verenigingen 🟢 • Aan de hand van de uitkomsten worden gezamenlijke afspraken gemaakt over gezondere voeding, anti-rookbeleid, meer bewegen en voorlichting daarover 🟡	2016
Netwerk voor kennisdeling op specifieke thema's rond gezondheid	• Aansluiten bij het plan 'Netwerk sociaal domein versterken' 🟡	2018

Toegankelijk samen sporten en bewegen	• Mogelijkheden onderzoeken voor schoolgaande jongeren van 18 t/m 23 jaar met een minimum inkomen om sporten en bewegen in verenigingsverband toegankelijk te houden 🟡 • In samenwerking met het regionale platform Achterhoek in Beweging (AiB) en de Berkellandse inclusie agenda verkennen we de mogelijkheden om activiteiten rond beweging aan te bieden voor mensen met een beperking en ouderen, aansluitend bij hun behoefte 🟡	2019
Pilot 'Welzijn op recept' (huisarts kan beter doorverwijzen naar voorliggende voorzieningen)	• Plan overleggen met huisartsen via huisartsenkoepel voor mensen met een beperking en ouderen 🟢 • Aan de hand van uitkomsten overleg met huisartsenkoepel go/no go voor starten pilot en evt. ontwikkeling PvA aan de hand van bestaande handleiding voor 'Welzijn op recept' (Trimbos Instituut) 🟡 • Evaluatie en besluit over voortzetting 🟡	2018/2019
Voortzetting ketenaanpak jeugd	• Voortzetten deelname aan het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek (2018) 🟢 • Voortzetten inzet van Cool2B Fit van Berkelland Fit 🟢	2017

THEMA 6: MANTELZORG

Ambities

- we hebben zoveel mogelijk mantelzorgers goed in beeld;
- we zorgen voor toegankelijke informatie voor alle mantelzorgers, beginnend en ervaren, waarmee zij inzicht krijgen in de mogelijkheden voor ondersteuning.
- we willen dat mantelzorgers over voldoende basiskennis en -vaardigheden beschikken:
    - indien nodig zorgen we samen met de professionals van de Voormekaar teams dat mantelzorgers toegerust zijn met de juiste specifieke kennis en vaardigheden voor de situatie. We bieden ondersteuning binnen de mogelijkheden van Berkelland. Hiervoor zetten we maatwerk in, zoals respijtzorg;
- we creëren meer verbinding tussen mantelzorgers onderling en tussen mantelzorgers en professionals. Het doel hiervan is onderlinge verbondenheid en uitwisseling van kennis realiseren.'

PLANNEN	*STAPPEN*	*START*

Mantelzorgsteunpunt	• Concreet beeld vormen van waar een mantelzorgsteunpunt aan moet voldoen 🟢
	• Aanhaken op plan 'Multifunctionele Ontmoetingspunten in de kernen' 🟡
	• Ondersteuning aan mantelzorgers versterken door een mantelzorgconsulent 🟢
	• Uitvoeren van programma's rond bewustwording en deskundigheidsbevordering 🟢
	• Voortzetting van de bestaande instrumenten en waar nodig ontwikkelen van instrumenten voor passende ondersteuning aan mantelzorgers, zoals: 🟢
	  ○ Individuele ondersteuning
	  ○ Jonge mantelzorgers
	  ○ Respijtarrangementen
	  ○ Cursus 'de kunst van het zorgen en loslaten' aanbieden
	  ○ Mantelzorgcafé
		2017

gemeente Berkelland

Persbericht

Xx Januari 2018

Nieuw integraal beleidskader Sociaal Domein ‘Samen denken, samen doen’

De afgelopen tijd is met inwoners en professionals gewerkt aan een nieuw, integraal beleidskader voor het Sociaal Domein. Aan de hand van gezamenlijke bepaalde thema’s Werken vanuit de bedoeling, Meedoen, Veilig thuis en in de buurt, Armoede, Gezonde leefstijl en Mantelzorg zijn uitdagingen en ambities voor de komende jaren geformuleerd. Het nieuwe beleidskader is een volgende stap om met elkaar te werken aan wat écht nodig is binnen de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.

Het Sociaal Domein gaat over zorg, welzijn, werk, participatie (meedoen), opvoeding, inburgering en sociale activering. Daarin werken gemeente, inwoners en professionals samen. In die zin is het Sociaal Domein van en voor een hele grote groep mensen die ieder op hun manier betrokken zijn en een steentje bijdragen. Vanuit die gedachte is voor het maken van het nieuwe beleidskader in verschillende bijeenkomsten en werksessies met elkaar nagedacht en uitgewerkt hoe er binnen het Sociaal Domein nog beter gewerkt kan worden vanuit de inwoner en te doen wat echt nodig is.
Wethouder Marijke van Haaren: “Ik ben ontzettend trots dat het ons is gelukt om met al die betrokken inwoners en professionals te werken aan de toekomst van ons Sociaal Domein. En dat er nu een ambitieus en gezamenlijk plan ligt waar we met elkaar voor willen gáán!”

Beleidskader en uitvoeringsprogramma’s
Voor het nieuwe beleidskader Sociaal Domein is een speciaal boekje ontwikkeld. Hierin staat wat we willen bereiken en waarom we dit willen. Dit gebeurt aan de hand van een aantal thema’s die met elkaar bepaald zijn. Daarnaast is er per thema een uitvoeringsprogramma. Hierin staat heel concreet wat we gaan doen om dit te bereiken en hoe we dat gaan doen.
Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document, afhankelijk van de inbreng, ideeën en initiatieven die de komende jaren ontstaan, kan deze verder aangevuld worden. Altijd vanuit de centrale gedachte ‘samen denken, samen doen’.

Wethouder Han Boer: “We doen al heel veel binnen het Sociaal Domein. Daar stoppen we niet mee. Met dit nieuwe integrale beleidsplan geven we ruimte aan ontwikkelingen en kansen die inwoners en professionals zien. Zo willen we de verschillende bestaande netwerken die er zijn binnen het sociaal domein verstevigen en uitbreiden, zodat we elkaar snel weten te vinden en makkelijk kunnen schakelen, op het gebied van veiligheid, armoede, gezondheid en tussen mantelzorgers en professionals. We gaan ook op zoek naar nieuwe tussenvormen van werk voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen initiatieven ontwikkelen voor het werven en behouden van vrijwilligers, de smeerolie van onze samenleving. Maar denk ook aan het zoeken van innovatieve mogelijkheden voor het stimuleren van een gezonde leefstijl.”

*Gemeente Berkelland, Postbus 200, 7270 HA BORCULO **T:** 0545-250 250 **E:** info@gemeenteberkelland.nl*
www.gemeenteberkelland.nl, Bank Nederlandse Gemeenten: IBAN: NL35BNGH0285112600 BIC: BNGHNL2G

Vervolg
De gemeenteraad bespreekt op 20 februari het beleidskader en de uitvoeringsprogramma's. Door het beleidskader vast te stellen en voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma budget beschikbaar te stellen, kunnen we beginnen met het realiseren van de gestelde ambities om zo het sociaal domein door te ontwikkelen (transformatie). Ook bij de uitvoering van de plannen zullen we de samenwerking met inwoners en professionals zoeken.

Noot voor de redactie:
Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 589.

Bestuursopdracht, deel 1 bestuursopdracht

bestuursopdracht

Opdrachtbeschrijving

Titel/Naam opdracht: opstellen beleidskader sociaal domein (incl. uitvoeringsprogramma's en daaraan gekoppeld investeringsbudget).
Datum: 2 mei 2017

Aanleiding/vraag

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van werk, zorg en jeugd. Hierdoor stond het sociaal domein binnen de gemeente Berkelland de afgelopen jaren in het teken van de drie decentralisaties.

- De Awbz is deels overgegaan naar de Wmo, waardoor we via de Wmo verantwoordelijk zijn voor de begeleiding en ondersteuning van onze (kwetsbare) inwoners.
- De transitie van de jeugdzorg maakt dat wij taken erbij hebben gekregen op het gebied van jeugdbescherming, jeugdreclassering, gesloten jeugdzorg, jeugd-GGz en de zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking. Dit vraagt zowel om inhoudelijke visie en beleidsvorming als inkoop en contractmanagement van/bij aanbieders.
- Door de komst van de Participatiewet zijn we als gemeente nu verantwoordelijk voor meer groepen inwoners die ondersteuning nodig hebben om te kunnen werken.

Om tot een goede invulling van de nieuwe taken te komen zijn er in 2015 beleidskaders geschreven: het 3D Beleidskader en het Beleidsplan Participatiewet. Deze beleidskaders lopen af in 2017. Zij zijn geschreven vanuit de drie verschillende beleidsterreinen (WMO, jeugd en Participatiewet), waarbij er nog weinig oog was voor de verbinding en raakvlakken tussen de verschillende beleidsterreinen binnen en buiten het sociaal domein. De decentralisaties hebben als doel kwaliteitsverbetering en efficiëntie. Daarmee willen we inwoners zo goed mogelijk ondersteunen om mee te doen naar vermogen. Een zelfredzame en gelukkige inwoner is niet alleen voor zichzelf en voor zijn omgeving een meerwaarde, maar kost de gemeente vaak ook minder geld. Onze visie is dat we optimaal meedoen naar vermogen bereiken door de route ernaar toe een gezamenlijk op te trekken. Waar de focus op werk kan, wordt dit opgepakt. Als er eerst zorg nodig is, dan loopt een ondersteuner een tijdje mee. Eén gezin of individu kan diverse problemen hebben die raken aan de verschillende beleidsterreinen. Ondanks dat de beleidsterreinen verschillen qua onderwerp, is er een gemeenschappelijk uitgangspunt waar de verbinding gemaakt kan worden: eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden van inwoners staan centraal bij het meedoen naar vermogen. Om ons hier verder in te ontwikkelen richten wij ons voor het nieuwe beleidskader juist op de samenhang binnen het sociaal domein.

De uitvoering binnen het sociaal domein is vanaf 2015 wel op zoek naar een integrale benadering. Er is sprake van verbinding tussen verschillende maatschappelijke partners. Er is behoefte aan kaders die aansluiten op nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

De huidige visie, vastgesteld in 'Meedoen naar Vermogen' *Visienota Transities Sociaal Domein* uit 2013 wordt als basis gebruikt voor het opstellen van het beleidskader.

Doel

De totstandkoming van:

- een breed gedragen, integraal beleidskader sociaal domein.
- de daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma's.
- een investeringsbudget om de uitvoeringsprogramma's tot uitvoering te kunnen brengen.

Proces
Het beleidskader is een visiestuk, waarin de samenhang tussen Wmo, Jeugd en Participatiewet duidelijk wordt. We kiezen er voor dit beleidskader niet tot stand te laten komen vanachter het bureau, omdat we de inwoner en zijn omgeving als vertrekpunt willen nemen. Dit betekent dat wij zoveel mogelijk informatie ophalen bij onze inwoners. Dit doen we door bijvoorbeeld aan te haken bij de stappen die op dit moment gezet worden bij het opstellen van de maatschappelijke agenda. Teven betrekken we de Cliëntenraad Participatiewet, Welzijnsraad, Seniorenraad en Gehandicaptenplatform advies te vragen over het beleidskader. Daarnaast maken wij gebruik van informatie die reeds opgehaald is bij diverse inwonerbijeenkomsten en betrekken we uitvoerende partijen en het bestuur bij het formuleren van gezamenlijke thema's, knelpunten en ontwikkelingen die binnen alle drie de beleidsterreinen spelen. Op basis daarvan maken we integrale beleidskeuzes die leiden tot een efficiënte en integrale aanpak, waarbij we uitgaan van het principe 'één gezin, één plan, één regisseur en het inzetten op de versterking van eigen kracht van inwoners. Dit beleidskader is de basis voor concrete uitvoeringsprogramma's, die vanuit de integrale benadering opgesteld worden in samenspraak met diverse partijen binnen de organisatie. Deze programma's zijn op hun beurt een praktische houvast zijn voor de uitvoering.

We stellen een stuurgroep samen die de voortgang zowel inhoudelijk als procesmatig toetst. De stuurgroep bestaat uit de betrokken portefeuillehouders, de ambtelijk opdrachtgever, de betrokken programmamanagers en de concern opdrachtgever. Daarnaast komt er een werkgroep die verantwoordelijk is voor de inhoudelijke voortgang. Deze werkgroep bestaat uit opdrachtgevers sociaal domein, een coördinator en een penvoerder. De programmamanagers worden door de werkgroep betrokken bij de inhoud als blijkt dat dit nodig is. De werkgroep zorgt ervoor dat verschillende partijen uit alle niveaus van de organisatie en/of externe professionals betrokken worden bij de totstandkoming van het beleidskader en de uitvoeringsprogramma's.

(Maatschappelijk) resultaat van opdracht: wat wel/wat niet
Dit is een vervolgstap in het creëren van samenhang en een integrale benadering van het sociaal domein. We willen dat het beleidskader binnen de gemeentelijke organisatie breed gedragen is en dat bij de totstandkoming ervan zowel inwoners, professionals als het college en de raad betrokken zijn. Binnen de gemeente is een aantal raden en cliëntorganisaties actief. Ook hen betrekken we bij de totstandkoming van het beleidskader.

Risico's + go / no go-momenten
Ondanks dat we werken vanuit samenhang en kiezen voor een integrale benadering, is het van belang dat de beleidsterreinen ieder hun speerpunten behouden. De focus van de Participatiewet is werk, terwijl Wmo zich richt op maatschappelijke zorg en ondersteuning en Jeugd als speerpunt veilig opgroeien en positief opvoeden heeft. De uitdaging is om uit te gaan van de raakvlakken die de beleidsterreinen met elkaar hebben zonder daarbij de afzonderlijke speerpunten uit het oog te verliezen.

Het sociaal domein betitelen we op dit moment als de beleidsterreinen Wmo, Jeugd en Participatiewet. Het is zinvol aansluiting te zoeken bij activiteiten op het terrein van sport, cultuur, gezondheid, onderwijs en vervoer. In het beleidskader zullen wij hier dan ook aandacht voor hebben.

Het tijdig opleveren van het beleidskader is mede afhankelijk van:
- (Bestuurlijke) besluitvorming;
- Het tijdig opleveren van werk door derden
- Beschikking over voldoende financiële middelen
- Vertraging in de besluitvorming

Opleveringsdatum
Het document moet in september 2017 als concept voorgelegd worden aan de stuurgroep. Op 2 november 2017 leveren wij het beleidskader in definitieve vorm aan bij het college, zodat het beleidskader uiterlijk 1-1-2018 vastgesteld kan worden door de gemeenteraad.

	Budget Voor ondersteuning en het schrijven van het beleidskader is een budget van € 60.000,- nodig. Dit wordt gedekt uit de reserve nadelen decentralisaties. Het budget gebruiken we voor de inhuur van een externe die tijdelijk taken overneemt van één van de opdrachtgevers. Tevens is er ruimte ingebouwd voor het inhuren van een externe deskundige om zo optimale kwaliteit en kwantiteit te behalen.	
	Opdrachtgever: college Paraaf:	**Opdrachtnemer:** CO Martin Broers / Judith Harmsen Paraaf:

Bestuursopdracht, deel 2 plan van aanpak

plan van aanpak

Plan van Aanpak - Checklist

Titel/Naam project: beleidskader Sociaal Domein
(Eventueel verwijzen naar bestuursopdracht)
Datum: 19 april 2017

Opdrachtgever:	**Opdrachtnemer:**
CO Martin Broers / Judith Harmsen	Team opdrachtgevers (sociaal domein)

Aanleiding/vraag
Het college van Burgemeester en Wethouders geeft de opdracht een beleidskader voor het sociaal domein op te stellen. Het beleidskader biedt een heldere visie op hoe we in de Gemeente Berkelland het sociaal domein als geheel vorm willen geven. Waar ligt de prioriteit en welke richting gaan we uit. Concreet vormgegeven in uitvoeringsprogramma's, leidt het beleidskader uiteindelijk tot een efficiënte en integrale aanpak, waarbij we maatwerk leveren, uitgaan van het principe 'één gezin, één plan, één regisseur' en inzetten op versterking van de eigen kracht van inwoners.

Doel
Het doel is de totstandkoming van een breed gedragen, integraal beleidskader sociaal domein, de daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma's en een investeringsbudget om de uitvoeringsprogramma's te bekostigen. Dit beleidskader is een visiestuk, waarin we de samenhang tussen Wmo, Jeugd en Participatiewet duidelijk vormgeven. De concrete uitvoeringsprogramma's waarmee professionals richtlijnen hebben om in lijn met de visie maatwerk te leveren en te handelen vanuit de gedachte één gezin, één plan, één regisseur, vloeien voort uit de beleidsrichtingen die in dit stuk geformuleerd worden. Het beleidskader moet voor 1 januari 2018 zijn vastgesteld door de gemeenteraad.

(Maatschappelijk) resultaat van het project: wat wel/wat niet
We verwachten van inwoners dat zij steeds meer in staat zijn om zichzelf (al dan niet met ondersteuning van anderen) te redden. Met de integrale benadering binnen het sociaal domein, willen we onze inwoners versterken in het gebruik maken van hun eigen kracht en het voeren van de regie over hun eigen leven, zodat zij zo veel als mogelijk meedoen naar vermogen. De inwoner is leidend. Uitdagingen die zij tegenkomen hangen vaak met elkaar samen en raken aan de verschillende beleidsterreinen. Een integraal beleidskader stelt ons in staat om ondersteuning passend, efficiënt en effectief in te zetten. Daar waar kan zetten we in op preventie, daar waar nodig bieden we ondersteuning op maat. We zullen daarbij tevens gebruik maken van de stappen die reeds gezet zijn bij het opstellen van de maatschappelijke agenda.

Plan van aanpak
- Opdrachtnemers: opdrachtgevers sociaal domein (Jan Dirk Focker, WMO; Patty Schmidt, trainee sociaal domein; Evelien van Opbergen/Hester van Zwet, Jeugd; Roos Engelsman, Participatiewet; Matthijs Degeling beleidsadviseur SDOA.
- Aanspreekpunt: Roos Engelsman
- Projectgroep: opdrachtgevers sociaal domein incidenteel aangevuld met overige opdrachtgevers
- Stuurgroep: betrokken portefeuillehouders, de betrokken programmamanagers, ambtelijk opdrachtgever en de concern opdrachtgever.
- In samenwerking met communicatie een communicatieplan opstellen
- Stappenplan (in grote lijnen)
    - Extern inhuren om taken van opdrachtgever tijdelijk over te nemen (april 2017)
    - Externe 'coach' inhuren om interactieve bijeenkomsten met organisatie/uitvoering/bestuur te begeleiden (mei 2017)
    - Stuurgroep formeren en startbijeenkomst plannen en voorbereiden en uitwerken: plan van aanpak delen en uitspreken wat we van de stuurgroep verwachten (mei 2017)

- Informatie verzamelen en verwerken en afstemmen (mei 2017)
- Uitgangspunten en thema's uitwerken (mei/juni 2017)
- Projectgroep + externe coach: bijeenkomsten plannen en inhoudelijk voorbereiden (inclusief afstemmen (mei/juni 2017)
- Bijeenkomsten vinden plaats waarin we bij diverse geledingen in de organisatie informatie ophalen en met hen richting geven aan de thema's die integraal het beleid bepalen binnen het sociaal domein (juni/juli 2017)
- Uitwerken van opgehaalde informatie en voorleggen aan de stuurgroep: kunnen zij zich hierin vinden? juni/juli
- Schrijven van het beleidskader, de daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma's (voor het eerste jaar) en het daarvoor benodigde investeringsbudget (juli/augustus)
- Voorleggen concept beleidskader en uitvoeringsprogramma's aan stakeholders en opdrachtgevers (inclusief afstemmen, afspraken plannen en de organisatie daaromtrent) (september 2017)
- Aanpassingen verwerken en afstemmen (oktober 2017)
- Definitief beleidskader en uitvoeringsprogramma's naar College B&W (inclusief opstellen college en raadsvoorstel) (9 november 2017)
- Beleidskader vastgesteld in de raad; uitvoeringsprogramma's ter kennisneming naar de raad (19 december 2017)
- Zorgdragen voor de opvolging in de organisatie en de communicatie naar betrokken partijen (plannen, organiseren, afstemmen, vertalen) (intensief tot 1 januari 2018, daarna continu maar minder intensief

Risico's + go / no go-momenten

Het opstellen van dit beleidskader vraagt een strakke planning gezien de beperkte tijd. Dit vraagt flexibiliteit en inzet van allen die hierbij betrokken worden. In de veranderende organisatie is dit niet altijd even makkelijk te realiseren. De beperkte capaciteit binnen het sociaal domein, in relatie tot de gewenste kwaliteit van het beleidskader en het intensieve proces dat deze aanpak met zich mee brengt, maakt dat er externe ondersteuning nodig is om deze uitdaging tot een goed einde te brengen. Daarbij is een aandachtspunt dat de opdrachtgevers de inhoud niet uit handen geven.

Het tijdig opleveren van het beleidskader is mede afhankelijk van:

- (Bestuurlijke) besluitvorming;
- Het tijdig opleveren van werk door derden
- Beschikking over voldoende financiële middelen
- Vertraging in de besluitvorming

Opleveringsdatum

Het beleidskader moet uiterlijk 19 december 2017 vastgesteld worden in de raad.

Budget

Voor de realisatie van dit beleidskader is voor externe ondersteuning een budget beschikbaar van € 60.000,-. Hiermee kan één opdrachtgever voor 8 maanden 20 uur per week vrijgespeeld worden en een externe deskundige worden ingehuurd. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de reserve nadelen decentralisaties.

Voor de uitvoering van de, uit het beleidskader voortvloeiende, uitvoeringsprogramma's is een investeringsbudget nodig. Bij het vaststellen van het beleidskader en uitvoeringsprogramma's zal de raad worden gevraagd een nog nader te bepalen investeringsbudget beschikbaar te stellen.

VSVB / participatie en rol gemeente in dit project

We kiezen ervoor dit beleidskader niet tot stand te laten komen vanachter het bureau, omdat we de inwoner en zijn omgeving als vertrekpunt nemen. We verzamelen gezamenlijke thema's, knelpunten en ontwikkelingen die binnen alle drie de beleidsterreinen spelen.

Inwonersavonden, gemeenteraad en cliëntenraden
Er zijn binnen het sociaal domein diverse inwonersavonden georganiseerd en inwonerspanels bij elkaar geweest. Ook de gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om tussentijd mee te denken. We zullen uiteraard ook de diverse (cliënten)raden hierbij betrekken.

De informatie die hieruit naar voren komt en de kennis die we hierdoor hebben opgedaan, nemen we mee bij het tot stand komen van het beleidskader.

Communicatie
Zie ook plan van aanpak.

Monitoring
De stuurgroep houdt zicht op het proces ten aanzien van de volgende punten:
- Wordt het doel inhoudelijk bereikt
- Wordt de opleveringsdatum van het beleidskader gehaald
- Worden de VSVB-doelstellingen gehaald/verloopt de participatie van de gemeente naar verwachting?

Monitoring van de inhoud
We vertalen het beleidskader voor de uitvoering in concrete beleidskeuzes, actiepunten en gewenste resultaten. Opdrachtgevers voeren de uitvoeringsprogramma's uit, monitoren de kwaliteit en de resultaten en sturen, indien nodig, bij. Jaarlijks zal door de opdrachtgevers sociaal domein gemonitord worden of het beleidskader en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's nog actueel zijn. Beiden zullen, indien gewenst, bijgesteld worden.

gemeente Berkelland

SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN

BELEIDSKADER SOCIAAL DOMEIN

INHOUD

SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN
BELEIDSKADER SOCIAAL DOMEIN

5 DE BEDOELING CENTRAAL SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN

6 HET SOCIAAL DOMEIN - IN DE SAMENLEVING

7 HET SOCIAAL DOMEIN - IN HET BELEIDSKADER

8 HET SOCIAAL DOMEIN - IN CIJFERS

11 DE NIEUWE ROUTE IN BEELD

12 EEN BELEIDSKADER VAN ONS ALLEMAAL

13 NIEUWE KOERS: EEN PROCES MET EN VOOR INWONERS EN PROFESSIONALS

14 DE ROL VAN DE GEMEENTE BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN

15 THEMA'S EN DOELGROEPEN

17 WERKEN VANUIT DE BEDOELING

21 MEEDOEN

25 VEILIG THUIS EN IN DE BUURT

29 ARMOEDE

33 GEZONDE LEEFSTIJL

37 MANTELZORG

40 AANDACHTSPUNTEN

41 UITVOERINGSPROGRAMMA'S

42 COLOFON

DE BEDOELING CENTRAAL SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN

DE BEDOELING CENTRAAL STELLEN IN HET SOCIAAL DOMEIN. DAT BETEKENT DAT WE ALTIJD STARTEN VANUIT DE INWONER EN ZIJN VRAAG. DAT IS GEEN DOEL OP ZICH, HET IS EEN MIDDEL. EEN MIDDEL OM TE DOEN WAT ECHT NODIG IS. DAT VINDEN WE BELANGRIJK! WE WILLEN ZIEN, HOREN EN DOEN WAT ECHT NODIG IS EN DAAR SAMEN ZO GOED MOGELIJK NAAR HANDELEN.

Deze gedachte is niet nieuw. Sinds 2014 werken we steeds meer vanuit de vraag van inwoners. Dit beleidskader bouwt voort op wat er al is én is tegelijkertijd een volgende stap. Nieuw is dat we in dit kader het sociaal domein echt als één geheel benaderen. We werken daarom vanuit inhoudelijke thema's. Deze thema's vinden inwoners en professionals belangrijke onderwerpen. Door vanuit die thema's te werken en niet meer vanuit de drie wetten (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) doen we wat echt nodig is.

We stellen de bedoeling nog meer centraal door het beleid op te stellen mét de samenleving. Inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, zorg-aanbieders, scholen en gemeente hebben samen de nieuwe koers bepaald. Hierdoor zien we een andere dynamiek ontstaan. Een dynamiek waarin we samen denken en samen doen. Het sociaal domein is van ons allemaal. Als gemeente hebben we daarin een rol, net zoals professionals en inwoners.

Er staat inhoudelijk een stevig kader en daaraan gekoppeld hebben we ambitieuze uitvoerings-programma's. Het enthousiasme om hier samen aan te werken is groot. Daar zijn we trots op en dat belooft wat voor de toekomst! Want de samenwer-king stopt niet hierna. Om de bedoeling daadwerkelijk centraal te zetten, zijn we de komende jaren samen aan zet – inwoners, professionals en gemeente. Dat is een proces waarin we met z'n allen nog veel te ontwikkelen hebben. Door samen te denken en samen te doen gaat dit zeker lukken.

Marijke van Haaren - wethouder Wmo en Jeugdwet
Han Boer - wethouder Participatiewet

HET SOCIAAL DOMEIN
...IN DE SAMENLEVING

IN HET SOCIAAL DOMEIN GAAT HET OVER ZORG, WELZIJN, WERK, PARTICIPATIE, OPVOEDING, INBURGERING EN SOCIALE ACTIVERING. DAARIN WERKEN VERSCHILLENDE MENSEN MET ELKAAR SAMEN.

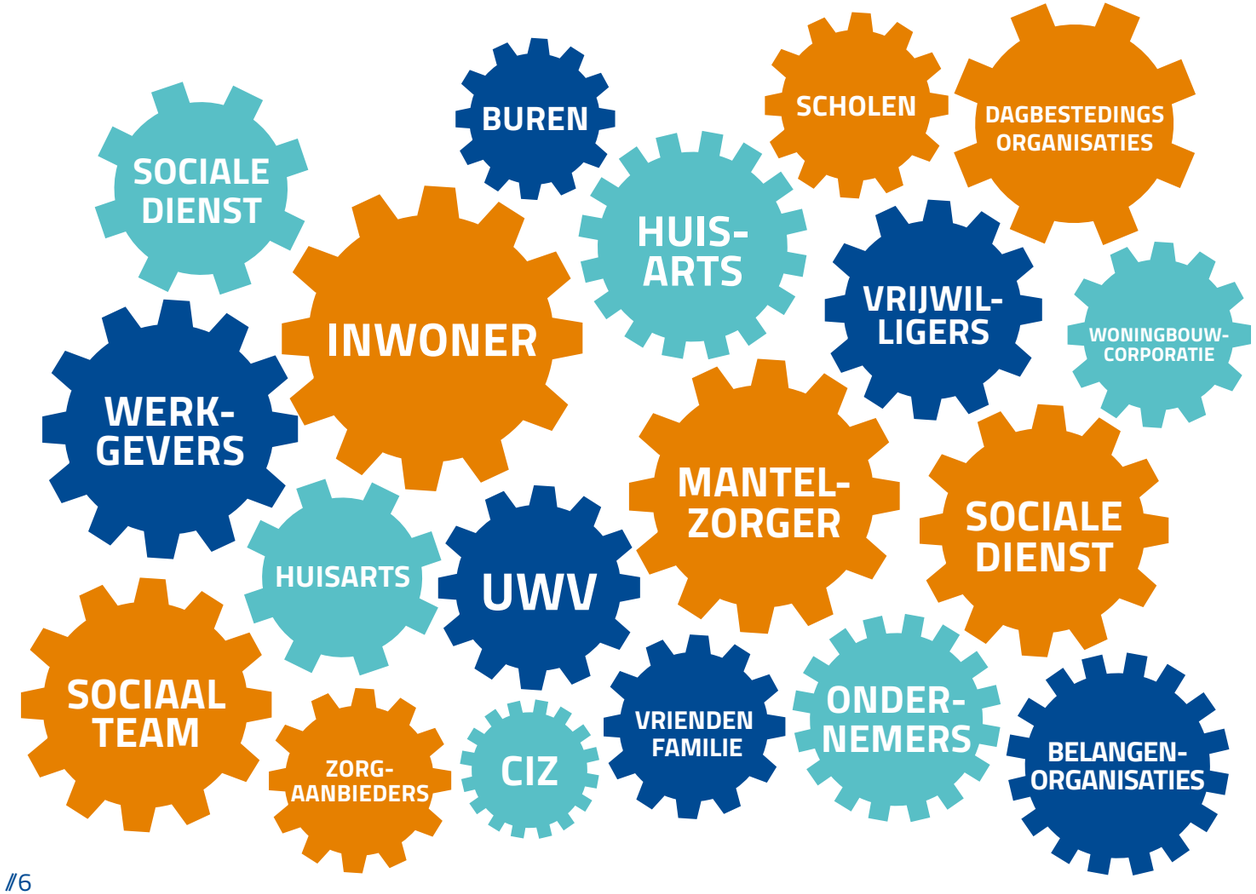

HET SOCIAAL DOMEIN
...IN HET BELEIDSKADER

DIT BELEIDSKADER GAAT OVER DE BELEIDSGEBIEDEN WMO, JEUGDWET EN PARTICIPATIEWET. DEZE DRIE STAAN NATUURLIJK NIET OP ZICHZELF EN HEBBEN OP VERSCHILLENDE MANIEREN VERBAND MET ANDERE BELEIDSTERREINEN. DAT ZIE JE AL TERUG IN DE THEMA'S (P15). IN HET BELEIDSKADER EN IN DE UITVOERING ERVAN ZOEKEN WE AANSLUITING MET DE BELEIDSGEBIEDEN DIE DICHT BIJ HET SOCIAAL DOMEIN STAAN.

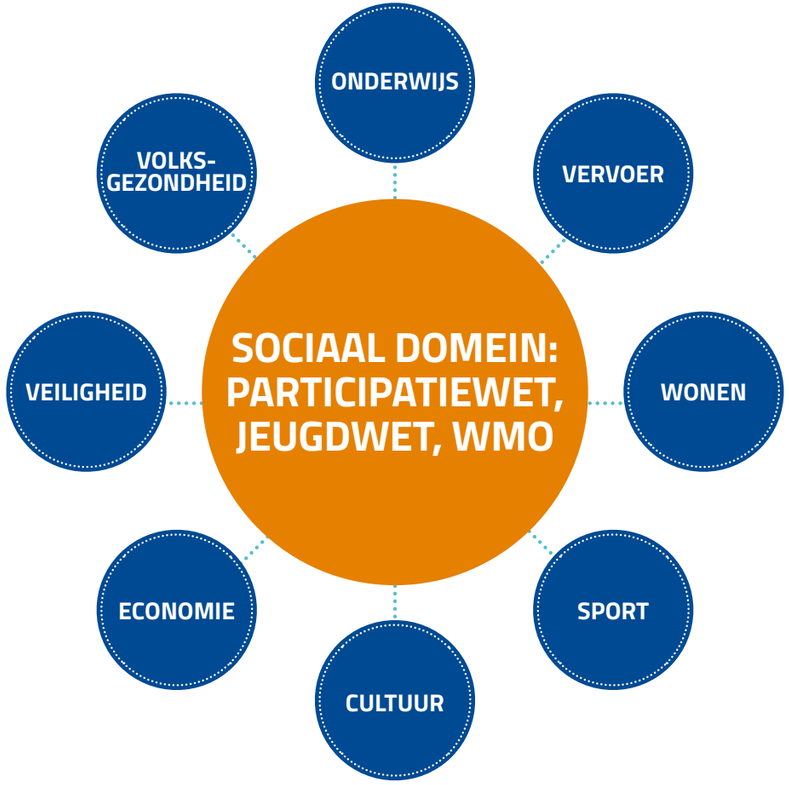

HET SOCIAAL DOMEIN
...IN CIJFERS

WELK BEELD KUNNEN WE SCHETSEN VAN HET SOCIAAL DOMEIN IN ONZE GEMEENTE EN WAT VALT OP? WE ZIEN IN IEDER GEVAL DAT VEEL INWONERS IETS WILLEN DOEN VOOR DE BERKELLANDSE SAMENLEVING EN OOK DAT VEEL INWONERS DAT AL DOEN.

ALGEMEEN

Het aantal inwoners in Berkelland neemt de komende jaren geleidelijk af. De groep tot en met 15 jaar wordt kleiner, terwijl de groep van 65 jaar en ouder toeneemt. We ontgroenen en vergrijzen dus. Dit betekent dat er in de toekomst minder werkenden zijn die de sociale lasten kunnen dragen. Bron: CBS bevolking statistiek.

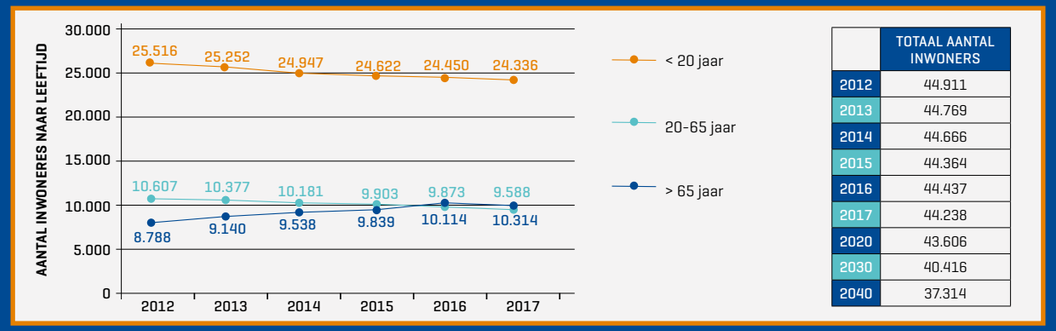

	TOTAAL AANTAL INWONERS
2012	44.911
2013	44.769
2014	44.666
2015	44.364
2016	44.437
2017	44.238
2020	43.606
2030	40.416
2040	37.314

MANTELZORG

Van de mantelzorgers in Berkelland geeft 37% aan zich door het geven van zorg aan hulpbehoevende naasten belemmerd te voelen in zijn of haar dagelijkse activiteiten. Daarnaast geeft 2,5% aan overbelast te zijn (uit GGD volwassenen- en ouderenmonitor). Over het aantal jonge matelzorgers is nog niet veel bekend. Schatting is dat dit er in Berkalland zo'n 2000 zijn.

PERCENTAGE VOLWASSENEN (19+) DAT MANTELZORG GEEFT

MANTELZORG

JAAR	Berkelland	Nederland
2012	9,4	12,1
2016	14,8	14,2

Bron: waarstaatjegemeente.nl

WERK EN ECONOMIE

De sociaaleconomische status in gemeente Berkelland is ongeveer gelijk aan het gemiddelde in Nederland. Alleen Eibergen wijkt af: daar is de sociaaleconomische status lager dan gemiddeld. Bron: CBS, 2016. De sociaaleconomische status is gebaseerd op opleidingsniveau, inkomen en de positie op de arbeidsmarkt (werkloos of niet). Bron: CBS, 2016.

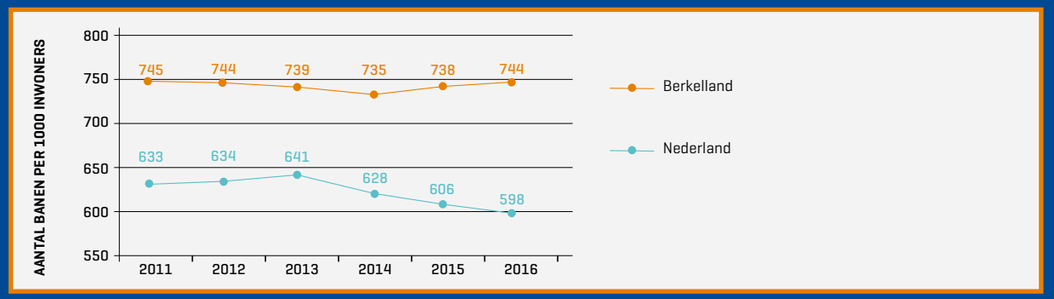

MAATSCHAPPELIJKE INZET - VRIJWILLIGERS - VERENIGINGEN - NAOBERSCHAP

In Berkelland zijn veel mensen maatschappelijk actief. Ze doen vrijwilligerswerk, zijn lid bij een vereniging of helpen elkaar op regelmatige basis. In de onderstaande tabel is te zien welk percentage van de inwoners dit doet ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bron: KING burgerpeiling 2016

ACTIEF IN VERENIGINGSLEVEN	VRIJWILLIGERSWERK	NAOBERSCHAP (% HULP BUREN)
76% t.o.v. 57% in Nederland	59% t.o.v. 44% in Nederland	71% t.o.v. 67% in Nederland

HET GEBRUIK VAN ONDERSTEUNING EN ZORG

In gemeente Berkelland zien we dat er gemiddeld genomen meer gebruik wordt gemaakt van Wmo-voorzieningen ten opzichte van Nederland. De behoefte aan een Wmo voorziening is het grootst in de leeftijd van 65 jaar en ouder. Inwoners van gemeente Berkelland maken gemiddeld genomen meer gebruik van zorg dan inwoners in heel Nederland. Dit zien we terug in de kosten voor de huisarts en de wijkverpleging.

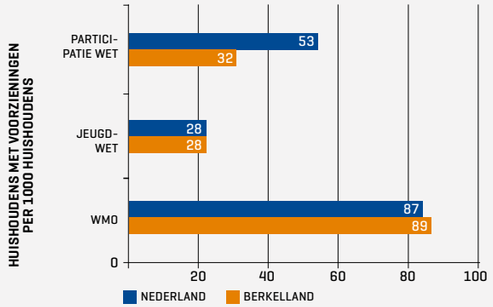

WIJKVERPLEGING IN EURO PER VERZEKERDE

BERKELLAND	NEDERLAND
281	183

HUISARTS (EERSTELIJNS ZORG)

BERKELLAND	NEDERLAND
92%	78%

Sinds 2010 is er in gemeente Berkelland een toename zichtbaar in het bezoeken van de huisarts (van 77% in 2010 naar 92% in 2015).

DE NIEUWE ROUTE IN BEELD

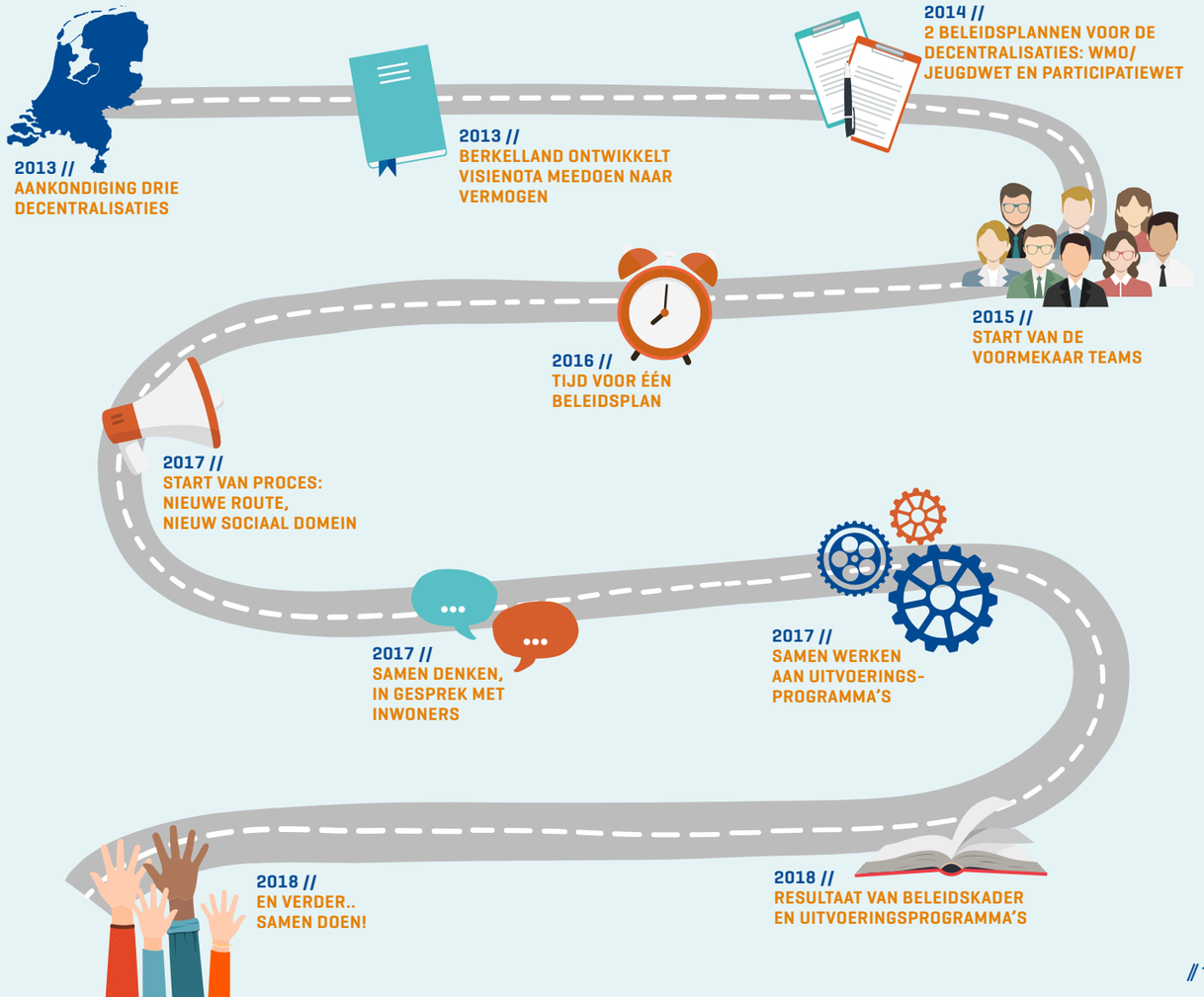

EEN BELEIDSKADER VAN ONS ALLEMAAL

DIT BELEIDSKADER STAAT NIET OP ZICHZELF. HET IS ONDERDEEL VAN EEN GROTER GEHEEL WAARIN WE STEEDS MEER SAMENWERKING ZOEKEN EN MAATWERK BIEDEN. SAMENWERKING IN HET SOCIAAL DOMEIN, TUSSEN GEMEENTE, INWONERS EN PROFESSIONALS, ZODAT WE NOG MEER DOEN WAT ECHT NODIG IS.

GROTERE PROCES

Om zorg en ondersteuning toegankelijk en betaalbaar te houden, is landelijk in 2013 voor het sociaal domein afgesproken dat er taken, zoals delen van de Jeugdwet, vanuit het Rijk naar de gemeente toekomen. Vanaf 2015 hebben we veel aandacht besteed aan de organisatorische kant van deze decentralisaties. Daarbij hebben we steeds vaker inwoners betrokken. Met dit nieuwe beleidskader willen we nog meer samenwerken met inwoners en professionals.

PROCES

We kiezen er daarom voor om het nieuwe beleidskader voor het sociaal domein samen met inwoners en professionals op te stellen. In dit proces bepaalden we met elkaar tijdens verschillende bijeenkomsten de uitdagingen, ambities en uitvoeringsplannen voor het sociaal domein. Het hele proces is erop gericht de bedoeling van de samenleving centraal te zetten en de komende jaren met elkaar te doen wat echt nodig is.

THEMA'S SOCIAAL DOMEIN

Met inwoners en professionals stelden we vast dat op dit moment zes thema's belangrijk zijn binnen het sociaal domein. Eén algemeen thema en vijf inhoudelijke thema's. Daarnaast zijn er drie overkoepelende onderwerpen die binnen elk inhoudelijk thema aan de orde komen: preventie, de mate van zelfredzaamheid en de verschillende doelgroepen. De volgende doelgroepen zijn benoemd tijdens de bijeenkomsten:

- Ouderen
- Jeugd
- Mensen met een beperking
- Nieuwkomers

WIJ

Waar we het in dit beleidskader hebben over 'WIJ', bedoelen we de samenleving als geheel en dan specifiek het sociaal domein. Aangezien we het beleidskader samen hebben gemaakt, bedoelen we niet 'WIJ', de gemeentelijke organisatie. Het is een beleidskader van en voor ons allemaal.

NIEUWE KOERS: EEN PROCES MET EN VOOR INWONERS EN PROFESSIONALS

DIT BELEIDSKADER MAAKTEN WE SAMEN MET INWONERS EN PROFESSIONALS. EEN PROCES MET BOEIENDE BIJEENKOMSTEN, INTERESSANTE INTERVIEWS EN WAARDEVOLLE WERKSESSIES. EN DAARMEE STOPT HET NIET. HET IS HET BEGIN VAN EEN PROCES WAARIN WIJ, ALLE PARTIJEN IN HET SOCIAAL DOMEIN, ONZE GEZAMENLIJKE AMBITIES REALISEREN. SAMEN DENKEN, SAMEN DOEN!

Aan het begin van het proces interviewden we een aantal mensen uit het werkveld. Van hen hoorden we welke onderwerpen aandacht nodig hebben binnen het sociaal domein. Deze onderwerpen toetsten we bij een breed publiek en hebben we gebundeld tot de thema's die je op pagina 15 ziet.

Met deze thema's gingen we tijdens de startbijeenkomst aan de slag. Meer dan 120 betrokken mensen dachten en deden mee. Na een inspirerend verhaal van Anke Siegers over werken vanuit de bedoeling, bepaalden we per thema in zes werkgroepen welke uitdagingen er liggen en welke ambities we willen realiseren met elkaar.

Dit is de basis voor het beleidskader. Maar daarmee waren we er natuurlijk nog niet. Want wat gaan we dan concreet doen met die ambities? We werkten, opnieuw per thema, de ambities uit tot doelen en concrete plannen. Hiervoor organiseerden we twee werksessies.

Samen met zo'n 70 enthousiaste inwoners en professionals maakten we per thema een helder en concreet uitvoeringsprogramma.
Deze uitvoeringsprogramma's zijn de leidraad voor de uitvoering in de komende jaren.

In totaal werkten er zo'n 140 mensen mee aan het beleidskader en de uitvoeringsprogramma's. Het is mooi om te zien dat er grote betrokkenheid is onder inwoners en professionals in de gemeente Berkelland. Er is veel enthousiasme om mee te denken en er samen iets moois van te maken!

DE ROL VAN DE GEMEENTE BINNEN HET SOCIAAL DOMEIN

De gemeente is er voor alle inwoners van Berkelland en is vaak de overheidsinstantie die het dichtste bij staat. We zien voor de gemeente binnen het sociaal domein de volgende taken en rollen:

- wettelijke taken op de terreinen van de jeugdwet, participatiewet en de wet maatschappelijke ondersteuning
- verantwoordelijkheid voor (een deel van) het geld
- ontwikkelingen en problemen signaleren (landelijk, regionaal en lokaal)
- met partners en inwoners inspelen op de ontwikkelingen door te verbinden, faciliteren, stimuleren en mede uit te voeren

In het sociaal domein komen bij de gemeente veel gebieden samen. We zien de beleidsterreinen onderwijs, vervoer, volksgezondheid, wonen, sport, cultuur, veiligheid en economie. Door ze met elkaar te verbinden, kunnen ze elkaar versterken. We zien hierin een belangrijke rol voor de gemeente weggelegd: zij brengt partijen samen, zodat onze inwoners verder geholpen worden.

Het Sociaal Domein is een gezamenlijk verantwoordelijkheid van inwoners, professionals en de gemeente. De gemeente is niet de partij die per definitie alles uitvoert of regelt. Dit houdt in dat er initiatieven kunnen ontstaan waar de gemeente geen rol in heeft of alleen aanjager is. De gemeente verbindt, faciliteert, stimuleert en voert natuurlijk haar wettelijke taken uit. In dit alles hebben we oog voor regionale afspraken.
Het beleidskader sluit in veel opzichten aan op de regionale koers.

THEMA'S EN DOELGROEPEN

(1) WERKEN VANUIT DE BEDOELING

(2) MEEDOEN

(3) VEILIGHEID

(4) ARMOEDE

(5) LEEFSTIJL

(6) MANTELZORG

PREVENTIE

DOELGROEP

ZELFREDZAAMHEID

WERKEN VANUIT DE BEDOELING

DE ERVARING LEERT DAT ALS JE WERKT VANUIT DE BEDOELING VAN DE SAMENLEVING EN DE SYSTEEMWERELD DAARAAN ONDERSTEUNEND MAAKT, DIT LEIDT TOT MEER EIGENAARSCHAP VAN PROFESSIONALS, HOGERE WAARDERING VAN KLANTEN EN BETERE FINANCIËLE RESULTATEN[1]. INWONERS EN PROFESSIONALS IN BERKELLAND HECHTEN BELANG AAN HET WERKEN VANUIT DE BEDOELING VAN DE SAMENLEVING. MAAR WAT IS HET EIGENLIJK PRECIES? WAT BEDOELEN WE ERMEE?

We kennen een leefwereld en een systeemwereld. De leefwereld is de wereld in het hier en nu, die we waarnemen en ervaren. Het is de wereld waarin we wonen, werken, bewegen, overleggen, eten, enz. We hebben een systeemwereld ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de leefwereld overzichtelijk blijft. In de systeemwereld maken we afspraken in de vorm van beleid, regels en procedures. We kunnen niet zonder deze systeemwereld en het maakt ons werk en leven makkelijker, maar... in onze huidige manier van werken is de systeemwereld leidend geworden voor wat we doen in de leefwereld. Het risico is dan dat we ons alleen nog richten op de regels en niet meer zien wat echt nodig is. We vergeten dan wat ook alweer de bedoeling was in de leefwereld en professionals kijken niet meer naar wat er daadwerkelijk nodig is.

UITDAGINGEN

Een aantal organisaties in Berkelland werkt vanuit de bedoeling van de samenleving of ziet de meerwaarde er van in. Daarnaast zijn er organisaties die de meerwaarde ervan zien, maar nog stappen moeten zetten om daadwerkelijk zo te werken. Uiteraard zijn er ook organisaties die deze werkwijze niet kennen of toepassen.

Daarnaast merken we dat er nog vaak onduidelijkheid is over wat werken vanuit de bedoeling precies is.

Als we echt willen dat het gaat werken, moeten we met de verschillende vakgebieden in het sociaal domein, zoals werk, (jeugd)zorg, onderwijs en welzijn, nog meer gezamenlijk tot oplossingen komen met inwoners.

Deze transformatie vraagt anders denken en handelen. We kunnen niet meer alleen vanuit het systeem sturen. Samen denken en samen doen met inwoners en professionals is het uitgangspunt. De bedoeling centraal.

Meer vertrouwen in en ruimte voor het handelen van professionals is dan noodzakelijk, evenals vraaggericht werken in plaats van aanbodgericht. Dat leidt tot minder regels en standaardprocedures en een sterker eigenaarschap bij professionals. Dat is een proces van proberen, ervaren, evalueren, verbeteren en opnieuw proberen. Laten we onszelf de tijd geven om het verder met elkaar te ontwikkelen. Stap voor stap.

AMBITIES

Inwoners, professionals en gemeente hebben ambities opgesteld. Door deze ambities de komende jaren te realiseren willen we met elkaar de volgende stappen zetten in het werken vanuit de bedoeling.

- Bewustwording creëren bij alle partijen (inwoners, professionals en gemeente): wat betekent werken vanuit de bedoeling, wat levert het op, wat is er nodig, wat kun je zelf doen?
- Sociaal domein in Berkelland wordt een sterk netwerk waarin we weten van elkaar wie wat doet. We weten elkaar snel te vinden als een situatie daar om vraagt.
- We verankeren deze houding en manier van werken waarin de bedoeling van de samenleving centraal staat. De resultaten die we nastreven in de werkgebieden Wmo, Jeugdwet en Participatiewet zijn sterk aan elkaar verbonden. We werken op deze gebieden nog meer samen volgens het principe ‘één gezin, één plan, één regisseur’. Voor een gezin of inwoner met verschillende problemen is er een spin in het web die zorgt dat ondersteuning goed is afgestemd.

ARJEN SCHIMMEL
DIRECTEUR MAXX ONDERWIJS

‘‘Wij merken dat je mensen pas mee krijgt en aan hun eigen vraagstukken kan laten werken als ze eigenaar zijn van dat vraagstuk. Op school vertelden we leerlingen alleen nog maar wat ze moesten doen en vervolgens riepen we: “we krijgen ze niet in beweging!” Maar we gaven ze ook geen verantwoordelijkheid. Dan haken ze af en zijn ze niet meer in beweging. Dit geldt voor volwassenen net zo.

De grote verandering bij werken vanuit de bedoeling is, dat we de vraag of de behoefte van de inwoner centraal stellen in plaats van de organisatie of financiën. Degene om wie het gaat moet eigenaarschap én een rol hebben in het zoeken naar de oplossing.

Er is geen gouden tip met: zo werkt het. Het is een proces dat je samen aangaat, waar dingen in misgaan en waarin we soms terugvallen in het oude gedrag. We evalueren en vragen ons af: doen we nog het goede? Uiteindelijk lukt het door de mensen waar het over gaat vanaf het begin te betrekken. Met elkaar in gesprek, niet over elkaar.’’

MEEDOEN

MEEDOEN AAN DE SAMENLEVING KAN OP VEEL MANIEREN. JE DOET BIJVOORBEELD MEE ALS JE BETAALD WERK HEBT, ONDERWIJS VOLGT, VRIJWILLIGERSWERK DOET OF ACTIEF BENT IN JE WOONOMGEVING OF SOCIALE NETWERK. DE WIJZE WAAROP EN DE MATE WAARIN MENSEN MEEDOEN VERSCHILT PER PERSOON. VOOR DE ÉÉN IS MEEDOEN VANZELFSPREKEND, EEN ANDER HEEFT WELLICHT WAT ONDERSTEUNING NODIG. ELKE BIJDRAGE DOET ERTOE! IEDEREEN DIE DAT WIL, MOET DE MOGELIJKHEID HEBBEN OM MEE TE KUNNEN DOEN. MENSEN DIE BEPERKINGEN ERVAREN, BIEDEN WE DAAROM EEN STEUNTJE IN DE RUG.

UITDAGINGEN

Het is moeilijker om mee te doen als de afstand tot activiteiten groot is. Iemand die lang uit het arbeidsproces is, vindt bijvoorbeeld moeilijker een baan; voor mensen die weinig beweging gewend zijn is de drempel om in beweging te komen vaak hoger en voor iemand die zich eenzaam voelt, is het zoeken naar en behouden van contacten lastiger dan voor iemand die volop in het sociale leven staat. Wanneer inwoners hier zelf tevreden mee zijn is dat natuurlijk prima, maar sommige mensen bevinden zich ongewenst in zo'n situatie. Voorkomen dat iemand uitvalt of zorgen dat dit zo kort mogelijk is, is een uitdaging binnen het sociaal domein in Berkelland.

In dit kader zien we in Berkelland groepen mensen die extra aandacht nodig hebben en die wij niet uit het oog willen verliezen. Denk daarbij onder andere aan:

- mensen die het (langdurig) niet lukt om werk te vinden;
- jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt waarvoor geen goede tussenstap naar werk is;
- ouderen met (steeds meer) klachten die langer zelfstandig thuis wonen;
- statushouders die in Berkelland een nieuwe toekomst en een veiliger bestaan hopen op te bouwen;
- verwarde personen.

In Berkelland merken wij dat er nog meer aandacht nodig is voor de communicatie tussen verschillende instanties. Inwoners ervaren dat zij soms tussen wal en schip vallen of van het kastje naar de muur gestuurd worden. We zetten goede stappen in de richting, maar werken niet volledig vanuit het principe ‘één gezin, één plan, één regisseur’. Deze werkwijze kan zorgen voor meer maatwerk en een-duidigheid in de aanpak van problemen.

Er zijn veel mensen in Berkelland die graag iets bijdragen aan de samenleving. ‘Het Naoberschap’ is sterk aanwezig in onze gemeente. Hiermee bedoelen we de hulp die inwoners elkaar onderling bieden wanneer dit nodig is. Vrijwilligers ervaren echter veel druk doordat het leven steeds drukker wordt, er hogere eisen aan hen worden gesteld en er minder vrijwilligers beschikbaar lijken te zijn. Onder andere verenigingen hebben hier last van. Zij bieden veel mogelijkheden voor mensen om mee te doen met sport, sociaal samenzijn en bestuurlijke activiteiten. Dat moeten we versterken, waarderen en koesteren. De coördinatie, ondersteuning en waardering van vrijwilligerswerk is daarin een punt van aandacht.

AMBITIES

We ervaren dat er veel ambitie is binnen het sociaal domein om de bovenstaande uitdagingen aan te pakken. De komende jaren willen we met elkaar aan de onderstaande ambities werken:

- het realiseren van betere verbindingen en samenwerking tussen de disciplines werk, inkomen, zorg en onderwijs;
- nieuwe, aanvullende vormen van werk of dagbesteding ontwikkelen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- nieuwe tussenvormen van werk creëren die voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de stap van school naar werk mogelijk maakt;
- sterkere verbondenheid binnen de samenleving realiseren;
- betere mogelijkheden voor verenigingen, vrijwilligers en belangenorganisaties om inwoners die dat willen te helpen participeren;
- meer initiatieven ontwikkelen voor het werven en behouden van vrijwilligers;
- door meer kennis van de sociale kaart meer partijen aan elkaar verbinden
- vroeger signaleren van (toekomstige) problematiek door de inzet van nieuwe, sterke verbindingen;
- betere toegang tot Berkellandse voorzieningen, zowel fysiek als mentaal;
- innovatieve samenwerkingsvormen creëren met ondernemers (Social Return On Investment, MVO en Sociaal Ondernemen).

LONNEKE MOORS EN NATASZA SEMP

INTEGRAAL TRAJECTBEGELEIDERS BIJ SOCIALE DIENST OOST ACHTERHOEK

‘‘Wanneer mensen niet meer meedoen aan de maatschappij, ontstaan er vaak problemen: vereenzaming, een negatief zelfbeeld en soms zelfs medische of psychische klachten. We merken dat inwoners die na een tijd(je) toch weer mee gaan doen beter in hun vel zitten. Ze pakken meer op, zijn zelfstandiger en hadden deze stap vaak eerder willen zetten. Meedoen kan op veel manieren: voor de een is dat een baan, voor iemand anders zijn het kleinere stappen, iedereen naar zijn eigen mogelijkheden. De visie van SDOA is niet voor niets: iedereen doet mee, niemand aan de kant.

Het begint bij willen en kunnen: hoe zie jij je toekomst en wat zijn je mogelijkheden? Samen proberen we belemmeringen op te lossen. Dat kan op allerlei manieren: we brengen inwoners in contact met schuldhulpverlening, we helpen bij het krijgen van meer sociale contacten en soms heeft iemand gewoon een fiets nodig. Belangrijk is dat het bijdraagt aan mee kunnen doen.
Omkijken naar mensen die moeite hebben om mee te doen, dat kan iedereen. Dat zit in kleine dingen: een praatje maken of een kopje koffie drinken kan al veel betekenen. In het begin kan dat best lastig zijn, maar als we de moeite nemen ontstaan er mooie dingen.’’

VEILIG THUIS EN IN DE BUURT

VEILIGHEID IS EEN VEELOMVATTEND ONDERWERP. HIER BEDOELEN WE MET VEILIGHEID VEILIG OPGROEIEN (THUIS, OP SCHOOL EN IN DE BUURT), VEILIG OUDER WORDEN (THUIS EN IN DE BUURT), VEILIG WONEN EN JE VEILIG IN DE OPENBARE RUIMTE BEWEGEN. HET GAAT OOK OVER MENSEN DIE ERVOOR ZORGEN DAT JE JE SOMS MINDER VEILIG VOELT. OPLOSSINGEN HIERVOOR LIGGEN NIET ALTIJD BIJ DIE ANDER, MAAR SOMS OOK IN HET ELKAAR KENNEN EN BEGRIP HEBBEN VOOR ELKAAR.

UITDAGINGEN

Ouderen geven aan zich in mindere mate veilig te voelen thuis en op straat. Door de vergrijzing van de samenleving is de verwachting dat dementie vaker voorkomt. Daarbij komen ouderen minder snel in woon- en zorgcentra te wonen, neemt het aantal (zorg)vrijwilligers af en komt er meer druk op mantelzorgers. Het gevoel van veiligheid onder ouderen is daarom een aandachtspunt in Berkelland.

Voor jeugd is ook een aantal uitdagingen te benoemen. Veilig opgroeien is een belangrijk onderwerp. Daarbij speelt huiselijk geweld een rol, maar ook overmatig gebruik van drank en drugs. Daarnaast zien we een toename van complexe echtscheidingen in Berkelland. Dit maakt dat kinderen en jongeren soms in een instabiele en voor hen onveilige situatie belanden. Hiervoor is aandacht en dit moeten we versterken. Steeds meer jongeren komen bovendien in aanraking met sexting of online pesten.

Kinderen en jongeren die problemen ervaren, kunnen echter niet altijd snel terecht bij de juiste hulpverlening. Ook dit verdient aandacht.

Binnen het thema veiligheid is een aantal vragen dat verder onderzoek nodig heeft. Welke aspecten dragen bij aan veiligheid en hoe ervaren inwoners dit? Welk effect hebben verwarde personen op het gevoel van veiligheid en hoe kunnen we de veiligheid van deze mensen zelf organiseren? Hoe zorgen we voor veiligheid zonder dat we de privacy van inwoners geweld aandoen?

AMBITIES

Ons streven binnen dit thema is dat je in Berkelland veilig kunt opgroeien, leven, werken en wonen. Om dit te bereiken hebben we onderstaande ambities geformuleerd:

- een sterk netwerk in de keten (veiligheid, jeugd, Wmo en werk en inkomen), waardoor signalen van onveiligheid vroegtijdig bij de juiste persoon terecht komen;
- inwoners weten waar ze hun zorgen kunnen uiten over onveilige situaties of omstandigheden;
- we onderzoeken welke aspecten bijdragen aan een veilig of onveilig gevoel en hoe inwoners de veiligheid in Berkelland ervaren en we acteren waar mogelijk op de uitkomsten;
- kinderen en jongeren groeien veilig op, zowel mentaal als fysiek;
- we versterken de verbinding tussen inwoners onderling;
- openbare ruimten zijn voor iedereen toegankelijk;
- professionals weten hoe ze om moeten en kunnen gaan met privacy en de wetgeving daaromtrent;

LESLEY HERDER
VOORMEKAAR TEAM NEEDE

''Inwoners kunnen op meerdere gebieden een gevoel van onveiligheid ervaren: op straat, in de buurt, maar ook thuis of op school. Wanneer iemand zelf geen hulp kan inroepen of de zorg mijdt, ontstaan er soms onveilige situaties. Het is belangrijk dat we de onveilige situaties voor proberen te zijn

Ik vind het belangrijk dat inwoners die zich onveilig voelen of een (dreigende) onveilige situatie tegenkomen, dit kunnen melden en dat er wat mee gedaan wordt. Goed samenwerken en snel met de juiste mensen om de tafel zitten is daarbij essentieel. Niet alleen met bijvoorbeeld een huisarts, de politie, ggz of woningbouw, maar juist ook met inwoners en buurtgemeenschappen.

Het Naoberschap biedt een belangrijke schakel in wat we zelf kunnen doen aan veiligheid: naar elkaar omkijken en elkaar helpen waar nodig. Inwoners en professionals werken op die manier samen aan een veilige leefomgeving.''

ARMOEDE

ALS WE HET IN NEDERLAND HEBBEN OVER ARMOEDE, GAAT HET OVER RELATIEVE ARMOEDE. DIT ZIJN HUISHOUDENS MET INKOMSTEN TOT AAN BIJSTANDSNIVEAU EN/OF MET GROTE SCHULDENPROBLEMATIEK. DEZE VORM VAN ARMOEDE HEEFT INVLOED OP IEMANDS LEVEN. GEBREK AAN GELD KAN ERVOOR ZORGEN DAT JE NIET MEE KUNT DOEN AAN ACTIVITEITEN. HET KAN ZELFS LEIDEN TOT SOCIALE UITSLUITING. DE KANS IS AANWEZIG DAT ER MEER PROBLEMEN ONTSTAAN DAN ALLEEN GEBREK AAN GELD.

UITDAGINGEN

De grootste uitdaging in Berkelland met betrekking tot armoede is zorgen dat inwoners niet in armoede terecht komen. Ontslag, echtscheiding, faillissement, een chronische ziekte of een beperking kunnen oorzaken zijn van schulden. Door een stapeling van kosten, te hoge stress of plotselinge veranderingen kunnen zaken zo onoverzichtelijk worden dat dit leidt tot financiële problemen. De eerste stap naar hulp blijkt moeilijk te zijn. In de regio van Berkelland heeft 12,5% van de huishoudens problematische schulden. Een groot deel van deze huishoudens zoekt echter te laat hulp. Schaamte en trots spelen hierbij vaak een rol[2]. De uitdaging is om in Berkelland meer aandacht te besteden aan het voorkomen van schulden.

In de (schuld)hulpverlening zelf ligt ook een uitdaging. De hulpverlening verwacht vaak zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van een inwoner. Dit terwijl verschillende onderzoeken aantonen dat de stress, die het hebben van schulden veroorzaakt, juist zorgt voor een afname van de zelfredzaamheid. Het 'doenvermogen' van mensen is dan te laag om zelfstandig uit de problemen te komen.[3]

Met de schuldhulpverleningsketen moeten we hier beter op inspelen. Als iemand langere tijd tekort heeft aan geld, ontstaan er vaak andere problemen en is de kans op sociale uitsluiting groter. Het is een uitdaging om er voor te zorgen dat inwoners die met armoede kampen, hier zo snel mogelijk uitkomen. Dat ze kunnen blijven meedoen en niet worden uitgesloten.

AMBITIES

Ons streven is om armoede zoveel mogelijk te laten verdwijnen uit Berkelland, maar liever nog om het niet te laten ontstaan. Hiervoor hebben we de volgende ambities geformuleerd:

- snel, slim en verantwoord signalen van (dreigende) armoede delen met elkaar;
- oorzaken van armoede aanpakken, zoals analfabetisme en laaggeletterdheid, opleidingsniveau, psychiatrische problematiek, onverantwoord uitgavenpatroon, stapeling van zorgkosten, langdurige werkloosheid en generatie-armoede;
- we bieden op een meer innovatieve en laagdrempelige manier hulp bij armoede en schulden en kijken daarbij goed naar wat inwoners zelf kunnen en wat niet. We houden in het achterhoofd dat weten niet automatisch leidt tot doen;
- we versterken de keten die begeleiding biedt bij armoede en schulden;
- we willen mensen die in armoede leven en geen werk hebben, indien mogelijk, toeleiden naar een betaalde baan;
- we zorgen dat inwoners die rondkomen van een laag inkomen voldoende mogelijkheden hebben om mee te doen aan de Berkellandse samenleving;
- daar waar mogelijk en gewenst wordt deelname aan schuldhulpverleningstrajecten meer verplicht gesteld.

ALPHONS OLTHOF

ONAFHANKELIJK VOORZITTER VAN DE REGIONALE CLIËNTENRAAD PARTICIPATIEWET

''Armoede zie je niet altijd aan de buitenkant: mensen zijn trots en dapper. Tijdens onze contactdagen met cliënten hoor je de echte verhalen. Inwoners hebben financieel moeite met levensonderhoud, kinderen laten sporten of het aanschaffen van een computer of tablet voor school. Armoede komt overal voor en kan allerlei oorzaken hebben: een scheiding, ZZP'ers zonder werk of chronisch zieken met hoge zorgkosten.

Schulden zijn funest: ze ontstaan snel wanneer inkomen terugloopt en mensen komen erdoor in een neerwaartse spiraal terecht. Laten we inwoners weerbaarder maken tegen armoede: inzicht geven in de problematiek, de mogelijke oplossingen en helpen bij het zoeken naar een baan voor wie dat kan.

De gemeente is goed bezig: er is een sociaal minimabeleid, ze proberen maatwerk te bieden aan individuen en klantmanagers helpen mensen het weer op de rit te krijgen.''

GEZONDE LEEFSTIJL

WAT IS GEZOND? DAAR HEEFT IEDEREEN ZIJN EIGEN IDEEËN BIJ. MET EEN GEZONDE LEEFSTIJL BEDOELEN WIJ DAT JE MENTAAL EN FYSIEK PRETTIG IN JE VEL ZIT. EEN FITTE GEEST EN EEN GEZOND LICHAAM KRIJG OF HOUD JE DOOR OP EEN GEZONDE MANIER ACTIEF TE ZIJN. HET KAN IN VEEL GEVALLEN GEZONDHEIDSPROBLEMATIEK VOORKOMEN, NU EN OP LATERE LEEFTIJD. BEN JE GEZOND, DAN KUN JE MAKKELIJKER ACTIEF MEEDOEN MET DE BERKELLANDSE SAMENLEVING.

UITDAGINGEN

Een aantal zaken staat een gezonde leefstijl in de weg. Denk aan roken, overmatig drankgebruik, te weinig beweging, ongezonde voeding en stress. Stress kan op allerlei manieren ontstaan: door problematiek binnen een gezin, op school of op financieel vlak. Door werk, druk die wordt ervaren uit de leefomgeving en door verkeerd gebruik van sociale media. Vaak ligt er ook een verband tussen stress en moeilijk slapen, wat leidt tot andere gezondheidsproblemen. Deze oorzaken aanpakken is en blijft een voortdurende uitdaging. Specifieke doelgroepen, waaronder jongeren, ouderen en mensen met een lage opleiding zijn extra vatbaar voor een ongezonde leefstijl. Daar kunnen we meer op inspelen.

In Berkelland is overgewicht door slechte voeding een probleem[4]. Daarnaast zien we dat overmatig alcoholgebruik toeneemt, vooral bij jongeren en steeds meer ook bij mensen boven de 55 jaar. Een serieus probleem dat we moeten aanpakken. Om actief mee te doen aan de samenleving is het van belang om, naast fysiek fit, ook mentaal fit te zijn. Voldoende lichaamsbeweging helpt daarbij.

Dit kan door zelf te sporten of door je bij een vereniging aan te sluiten. Hoewel in Berkelland ten opzichte van de landelijke cijfers veel inwoners zijn aangesloten bij een vereniging, zien we dat sommige doelgroepen onvoldoende toegang hebben tot sportclubs. Of ze ervaren een drempel om hier te starten. Dit kan komen door beperkte financiën, een lichamelijke of psychische beperking, schaamte of een gebrek aan stimulans. Aandacht hiervoor is nodig.

Er is een groep die door sociale of psychische belemmeringen moeite heeft om actief aan een gezonde leefstijl te werken. Daar ligt een uitdaging voor alle partijen in het sociaal domein. Iedereen weet dat een gezonde leefstijl belangrijk is, maar weten is nog niet altijd doen. De kennis en de ondersteuning hierbij is verdeeld tussen verschillende instanties. Dit leidt ertoe dat er geen gezamenlijke aanpak is.

AMBITIES

We werken in Berkelland vanuit de gedachte dat een gezonde leefstijl mogelijk is. Dit willen we bereiken door onderstaande ambities na te streven:

- professionals werken meer samen aan innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl in Berkelland, gericht op specifieke doelgroepen en/of thema's;
- scholen en verenigingen hebben een voorbeeldfunctie voor een gezonde leefstijl;
- sporten en bewegen is toegankelijker voor inwoners die dat willen;
- maatwerk is sneller beschikbaar om inwoners te helpen naar een gezonde leefstijl;
- we zetten op innovatieve wijze kanalen en middelen in om beter te communiceren over en aan te zetten tot een gezonde leefstijl;
- we willen meer aandacht voor het voorkomen van eenzaamheid om mentale gezondheid te bevorderen.

ANDRA EISINK-WEG

KINDERFYSIOTHERAPEUT MPPT - PRAKTIJKEIGENAAR AN&CO KINDERFYSIOTHERAPIE

''Bij gezondheid denken we vaak meteen: als je lijf het maar goed doet. Maar ik zie mensen die geen gezond lichaam hebben, maar die wel heel gelukkig zijn. Het is dus ook: ben je blij, voel je je nuttig, doe je mee in de maatschappij? Gezond zijn is ook een mentale kwestie.

Bewegen is de basis van alles. Het zit hem in kleine dingen: wat vaker fietsen of wandelen, de trap nemen in plaats van de lift. Door te bewegen ontdekken we de wereld en ontwikkelen we ons. Ieder op zijn eigen niveau en manier! Doe iets waar je voldoening van krijgt met mensen waar je blij van wordt. Zoek iets dat aansluit bij jouw situatie. Er zijn mogelijkheden voor jong tot oud. Wordt het moeilijker, dan zijn er professionals: beweegcoaches, fysiotherapeuten en sportinstructeurs. Het houdt je letterlijk en figuurlijk in balans!

Door kennis te delen bedenken we met weinig middelen creatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. We hebben een gezamenlijke opdracht om met elkaar gezond te blijven.''

MANTELZORG

MANTELZORGERS BIEDEN LANGDURIG EN ONBETAALD ZORG AAN EEN CHRONISCH ZIEKE, GEHANDICAPTE OF HULPBEHOEVENDE PERSOON UIT HUN OMGEVING[5]. MANTELZORG OVERKOMT JE EN VAAK ONTKOM JE ER NIET AAN. JE HEBT EEN EMOTIONELE BAND MET DEGENE DIE ZORG NODIG HEEFT. OUDERS DIE HUN GEHANDICAPTE KIND ONDERSTEUNEN, EEN DOCHTER DIE HAAR DEMENTERENDE MOEDER HELPT OF EEN PARTNER DIE VOOR ZIJN ZIEKE ECHTGENOTE ZORGT. IN BERKELLAND ZIJN VEEL MENSEN (DEELS) AFHANKELIJK VAN EEN MANTELZORGER. REDEN OM ZUINIG OP ZE TE ZIJN!

UITDAGINGEN

De vraag naar zorg in Berkelland neemt toe, onder andere omdat we vergrijzen. Daar komt bij dat er landelijk al langere tijd een tekort is aan zorgpersoneel. Hierdoor is de behoefte aan mantelzorgers groter. Daar ligt een uitdaging voor de toekomst, die we nu al moeten oppakken.

Mantelzorgers overkomt de zorg voor iemand anders, het is niet altijd een bewuste keuze. Hierdoor beschouwen veel mensen het als ‘gewoon’, terwijl het dat niet altijd is. Ook in Berkelland zien we soms overbelaste mantelzorgers. Dit ontstaat door te veel of te zwaar (fysiek) werk. Door deze druk of stress kan iemand op langere termijn uitvallen als mantelzorger, maar ook op zijn/haar werk. Als het te zwaar wordt, dan ligt er een uitdaging voor de samenleving om te ondersteunen.

Een deel van de mantelzorg is niet zichtbaar, de ‘verborgen mantelzorg’. Hierdoor kunnen we niet altijd de aandacht, ondersteuning en (h)erkenning geven die mantelzorgers verdienen, zoals via de ‘mantelzorgwaardering’ of respijtzorg.
De uitdaging zit ‘m er dus in mensen te herkennen als mantelzorger. Een andere uitdaging ligt op het gebied van kennis en informatie. Mantelzorgers verlenen soms complexe zorg, terwijl zij daarvoor niet zijn opgeleid. Daarnaast is het voor hen onmogelijk alle mogelijkheden voor ondersteuning bij zorg te vinden en te kennen.

AMBITIES

We zorgen voor de huidige en toekomstige mantelzorgers in Berkelland. Om de bovenstaande uitdagingen het hoofd te bieden, werken we de komende tijd met elkaar aan de volgende ambities:

- we hebben zoveel mogelijk mantelzorgers goed in beeld;
- we zorgen voor toegankelijke informatie voor alle mantelzorgers, beginnend en ervaren, waarmee zij inzicht krijgen in de mogelijkheden voor ondersteuning;
- we willen dat mantelzorgers over voldoende basis kennis en -vaardigheden beschikken:
- we creëren meer verbinding tussen mantelzorgers onderling en tussen mantelzorgers en professionals. Het doel hiervan is onderlinge verbondenheid en uitwisseling van kennis realiseren.

MARIANNE KOK

MANTELZORGER GEWEEST VOOR HAAR VADER

‘‘Ik vond het fijn om te kunnen zorgen voor mijn vader in het laatste stukje van zijn leven. De vraag kwam soms plotseling: iets ging niet goed en dan moest ik er heen. Je wilt er zijn voor je vader. En ook voor zijn vrouw, want zij is ook op leeftijd. Het was een kwetsbare situatie.

Toevallig had ik in die periode geen werk, anders was het te zwaar geweest. Nu meer ouderen thuis blijven wonen, hebben zij, naast momenten dat er thuiszorg is, veel stille en onbewaakte momenten. Dan moet er toch iemand zijn. Daarom is mantelzorg zo hard nodig.

Voor mij was het heel belangrijk dat ik door mijn familie gesteund werd. Zij konden weinig doen door de reisafstand, maar gaven veel erkenning. Dankzij de training ‘De kunst van het zorgen en loslaten’ wist ik dat het ook goed was om voor mijn eigen balans te zorgen. Ik heb veel gehad aan dat inzicht. Daardoor ging ik er soms een dag tussenuit om iets te doen waar ik zelf energie van kreeg. Dat hielp.’’

AANDACHTSPUNTEN

KWALITEIT

We vinden het belangrijk dat we kwalitatief goede zorg leveren en voldoen aan de eisen die aan de gemeente gesteld worden. We houden ons daarom aan de wettelijke taken en verantwoordelijkheden die zijn vastgelegd in de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Hierin staan kwaliteitseisen waarop we onszelf en onze contractpartners controleren.

Waar we zelf taken uitvoeren, doen we dit met gekwalificeerde medewerkers die op hun taak zijn voorbereid. Daarnaast verhogen we de kwaliteit bij uitvoeringsorganisaties als de VMK teams en SDOA door toe te zien op de samenstelling van de aanwezige deskundigheden. We willen dat inwoners altijd kunnen rekenen op goede, snelle hulp. Een voorbeeld daarvan is dat we de tijd tussen het stellen van een vraag door een inwoner en het moment dat de juiste hulp wordt geboden zo kort mogelijk is. Dit hebben wij in onze verordening vastgelegd. We vinden het ook belangrijk dat inwoners zelf regie hebben en zelf kunnen kiezen voor wat bij hen past. Zo kan een inwoner uit verschillende voorzieningen kiezen, zoveel mogelijk toegespitst op de eigen wensen.

FINANCIËN

De gemeente Berkelland krijgt van het Rijk geld voor de ondersteuning en zorg aan inwoners. Vanaf 2015 is dit bedrag gedaald, maar de verwachting is dat dit bedrag in de komende jaren stabiliseert. Sommige uitgaven die de gemeente doet zijn structureel, zoals het in stand houden van de verschillende voorzieningen voor inwoners. In dit stuk geven we aan dat preventie steeds belangrijker wordt. Daar investeren we dan ook in. Daarnaast houden we een deel van het budget vrij voor initiatieven vanuit de samenleving waarvan we met elkaar verwachten dat deze het sociaal domein in Berkelland versterken.

MONITORING

We vinden het belangrijk om te weten of we onze doelstellingen halen, wat gaat er goed en waar kan het beter? Want daarmee zien we of het lukt om samen vorm te geven aan het nieuwe sociaal domein. Daarnaast willen we weten wat er speelt in de gemeente, de verschillende kernen en bij individuele inwoners. Met die informatie doen we samen wat nodig is. Daarvoor gebruiken we onder andere data, die we scherp analyseren en verwerken tot een integrale monitor sociaal domein. Dit resulteert vervolgens weer in relevante actiepunten. Het verzamelen van data vindt plaats binnen de wettelijke kaders die daarvoor zijn en altijd met respect voor privacy.

Van een aantal keuzes die we maken, zoals de inzet op preventie, zien we waarschijnlijk pas over 5 of 10 jaar wat het effect is. Van andere dingen kunnen we dat al sneller zien. Zodra de informatie er is, delen we dit graag met inwoners en professionals, we zijn immers samen eigenaar!

UITVOERINGSPROGRAMMA'S

Dit plan voor het Sociaal Domein is geschreven met elkaar en voor elkaar. Het geeft aan waar we naar toe willen, welke ambities we hebben en met welke kaders we rekening houden. Maar daarmee zijn we er nog niet, want we willen deze ambities natuurlijk ook realiseren. Hoe gaan we dat doen? Daarvoor stellen we uitvoeringsprogramma's op. Ook dit is een samenwerking tussen inwoners, professionals en de gemeente. Per thema beschrijven we kort wat we gaan doen en welke stappen we daarin gaan zetten. Elke actie in het uitvoeringsprogramma wordt in een later stadium concreet uitgewerkt met een plan van aanpak. Hierin werken we samen met alle partijen in het sociaal domein. Opnieuw samen denken en samen doen!

COLOFON

Februari 2018

Uitgave	**Gemeente Berkelland**
Foto's	**Guido Bogert**
	Gezinshuis Prins Rijssen
Vormgeving	**De Campagnefabriek**

BRONNEN

1 **Hart, W. (2017)**
Verdraaide Organisaties: terug naar de bedoeling.
Deventer: Vakmedianet.

2 **Panteia, Huishoudens in de rode cijfers 2015.**
Over schulden van Nederlandse huishoudens en preventiemogelijkheden., Zoetermeer, 2015.

3 **WRR, Weten is nog geen doen.**
Een realistisch perspectief op redzaamheid.,
Den Haag, 2017.

4 **Monitor Volwassenen en Ouderen 2016**
voor de regio Noord- en Oost-Gelderland.

5 **https://www.mezzo.nl/pagina/voor-mantelzorgers/thema-s/dit-is-mantelzorg**

gemeente Berkelland

Financiële verantwoording
bij uitvoeringsprogramma beleidskader sociaal domein

De uitvoering van het beleidskader Sociaal Domein krijgt concreet vorm in het uitvoeringsprogramma. Het programma omvat een aantal nieuwe plannen, die de komende drie jaar (2018-2020) worden uitgevoerd. In het uitvoeringsprogramma zijn ook bestaande plannen opgenomen die we langer door willen laten lopen.

Financiering
De meeste nieuwe plannen worden in de periode 2018-2020 in eerste aanleg bekostigd vanuit de reserve nadelen decentralisaties; incidentele dekking voor maximaal 3 jaar. In het structurele budget ontstaat na 2020 ruimte. De financiële overeenkomst met Betula wordt in de periode 2018-2020 afgebouwd naar € 0. Hierdoor kan, na evaluatie, bijvoorbeeld een deel van de nieuwe plannen worden voortgezet als structureel onderdeel van het sociaal domein.

Waar de bestaande plannen momenteel voor het overgrote deel al worden bekostigd vanuit het structurele budget Sociaal Domein, wordt er voor de nieuwe plannen in het totaal een incidenteel beroep gedaan op een budget uit de reserve nadelen decentralisaties van € 2,5 miljoen benodigd voor de periode 2018-2020.

Dit bedrag betreft een grofmazige raming en is tot stand gekomen op basis van de gedachte dat er binnen de gekozen aanpak zeer intensief zal worden samengewerkt met partners in het sociaal domein. Soms is dat vanaf de tekentafel tot en met de uitvoeringen. Soms worden slechts enkele aspecten in die range belicht.

Voor de verschillende uitvoeringsplannen volgen plannen van aanpak. Hierin wordt onder andere benoemd, wat er gaat gebeuren tot welke resultaten dat gaat leiden , hoe wij monitoren en wat dat gaat kosten. Op basis van die plannen kan een totaal begroting worden opgemaakt. Onderstaand schema geldt als indicatief voor kostenposten die mogelijk uit de plannen van aanpak voortvloeien.

De eenmalige opstartkosten hebben vooral betrekking op het totstandkomingsproces van een plan van aanpak tot en met het moment waarop de “nieuwe” dienstverlening /product kan worden uitgevoerd. Hiervoor is een stelpost opgenomen van € 750.000,-
Direct aansluitend start de daadwerkelijke uitvoering van de nieuwe dienstverlening of het ontwikkelde product. Voor deze fase is een stelpost van € 1.750.000,- opgenomen.

	Eenmalige Opstartkosten	**Uitvoerings- en doorontwikkelingskosten 2018-2020**	**vanaf 2020 Rijksbudget tenzij de raad andere afwegingen maakt**
	€ 750.000,00	€ 1.750.000,00	Uitvoeringsbegroting definitief dienstverleningsprogramma sociaal domein
Personeel	Deskundigen, trainers, (deel)-procesbegeleiders	Uitvoerende medewerkers, aansturing, overhead	Uitvoerende medewerkers, aansturing, overhead
Informatievoorziening	Onwikkelen monitoring en rapportage (verantwoording, besturing)	Management informatie, rapportages en evaluaties voor de beleidscyclus.	Management informatie, rapportages en evaluaties voor de beleidscyclus.
Organisatie	Trainingen, werkprocessen, protocollen	Coaching, intervisie, dienst- en hulpverlening aan inwoners	Coaching, intervisie, dienst- en hulpverlening aan inwoners
Financiën	Begroting en verantwoording	Begroting en verantwoording	Begroting en verantwoording
Automatisering	Applicaties, telefonie, huur werkplekken	Gebruikerskosten	Gebruikerskosten
Communicatie	Communicatieplan.	Communicatieplan.	Communicatieplan.
Huisvesting	Gebruikerskosten	Gebruikerskosten	Gebruikerskosten

Of de feitelijke onttrekking aan het budget daadwerkelijk € 2.500.000,- gaat bedragen is enerzijds afhankelijk van de inhoud van het uitvoeringsprogramma, maar zal ook afhankelijk zijn van de neveneffecten van de brede samenwerking. Door bundeling van krachten, ontdubbelen van activiteiten en investeringen in preventie kunnen financiële voordelen ontstaan waardoor de uitvoeringskosten lager uitvallen. Dit geldt ook als partners nieuwe en bestaande initiatieven co-financieren of een bijdrage leveren met gesloten beurs. Vanaf de start van de diverse projecten monitoren wij dit soort zaken. zodat er zo snel mogelijk een helder beeld ontstaat op basis waarvan kan worden geacteerd.

In 2020 zal een grondige evaluatie plaatsvinden van de plannen en structurele programma's. Het werken vanuit de bedoeling vraagt een andere benadering van het sociaal domein. We willen meebewegen met de behoefte van een (o.a. demografisch) veranderende samenleving. Om ervoor te zorgen dat we de juiste dingen blijven doen is het van belang om de plannen en de daarmee beoogde effecten te evalueren aan het einde van de programmaperiode. Aan de hand van deze evaluaties zullen voorstellen worden gedaan aan uw raad voor de jaren 2021-2024. Hierbij wordt ook duidelijk welke plannen zullen worden toegevoegd aan het structurele programma en welke zaken zullen verdwijnen om uiteindelijk binnen de kaders van het rijksbudget voor het sociaal domein 2021-2024 te blijven. De kwaliteit van de evaluatie is sterk afhankelijk van de resultaten van de monitoring. Dit vergt in de opstart fase een grote alertheid op wat wij willen weten en hoe wij dat verkrijgen.

Het budget van € 2,5 miljoen is vast. Binnen dit kader is het gezien de dynamische aard van het uitvoeringsprogramma noodzakelijk om te kunnen schuiven met het beschikbare budget als de situatie hierom vraagt. Dit kan het geval zijn als een bepaald plan na inventarisering niet doorgaat, terwijl binnen een ander thema een nieuw plan erbij is gekomen of als plannen overlap hebben met elkaar, zoals de verschillende netwerkversterkende plannen.

Op dit moment is het nog niet mogelijk om per thema een uitsplitsing te maken van eenmalige kosten en de uitvoeringskosten 2018-2020. De bedragen die per thema worden genoemd bevatten beide componenten.

Monitoring
We monitoren de voortgang van de uitvoering en rapporteren op verschillende niveau's van diepgang en frequenties aan de betrokken belanghebbenden over onder andere de stand van zaken van de plannen in dit uitvoeringsprogramma. Dit betreft onder andere een samenvatting van de acties die zijn uitgevoerd en de gemaakte kosten. In 2020 vindt een volledige evaluatie sociaal domein plaats waarin wordt bekeken in welke mate met de plannen de beoogde effecten behaald zijn. Door een permanente monitoring is het mogelijk om tussentijds inzicht te verkrijgen in die effecten zodat, indien nodig, aanpassingen direct kunnen worden doorgevoerd.

Werken vanuit de bedoeling **€ 300.000**
Voor de uitvoering van het thema Werken vanuit de bedoeling, wordt voor de totale programmaperiode, een budget van € 300.000 gereserveerd. Dit bedrag is o.a. beschikbaar voor het faciliteren van het kantelteam waar het organiseren van bijeenkomsten, vormgeving en drukwerk en inhuur van externe expertise onder vallen. Daarnaast wordt dit bedrag gebruikt voor het evalueren en door ontwikkelen van de werkwijze 'één gezin, één plan, één regisseur'.

Meedoen **€ 800.000**
Voor de uitvoering van het thema Meedoen een budget van € 800.000 voor de gehele programmaperiode gereserveerd. Het budget wordt beschikbaar gesteld voor het opstarten en onderhouden van de lokale multifunctionele ontmoetingspunten en de verbetering van het vrijwilligerspunt. Daarnaast is een deel van het bedrag beschikbaar

voor het faciliteren van de verschillende werkgroepen, het plan ‘de dementie vriendelijke samenleving’ en het ‘samen voor jongeren’ plan, waar een rol is weggelegd voor het jongerenwerk. Als laatste zal een groot deel van het budget gebruikt worden voor het opzetten en uitvoeren van het ‘meedoenarrangement’.

Veiligheid **€ 350.000**

Voor het programma Veiligheid wordt een budget van € 350.000 gereserveerd Van dit bedrag zetten we praktijkondersteuners jeugd ggz in en worden werk- en regiegroepen gefaciliteerd. Daarnaast zal een deel van het budget gebruikt worden om nader onderzoek te verrichten naar de veiligheidsbeleving onder inwoners in Berkelland.

Armoede **€ 500.000**

Voor het programma Armoede is een budget van € 500.000 gesteld voor de totale programmaperiode. Dit budget wordt gebruikt om het SHV platform te faciliteren, het ontwikkelen en inzetten van een preventieve aanpak tegen armoede voor specifieke doelgroepen en bijbehorende informatievoorziening. Daarnaast verwachten we de inzet van externe expertise om de toegang tot schuldhulp en de schuldhulp zelf verder te optimaliseren.

Gezonde leefstijl **€ 300.000**

Om het thema Gezonde leefstijl te financieren wordt een budget van € 300.000 gereserveerd. Dit wordt gebruikt voor de opstart van ‘Welzijn op recept’, de voortzetting van de ketenaanpak Jeugd en het optimaliseren van een netwerk voor kennisdeling rond gezondheid en gezonde scholen en verenigingen.
Daarnaast wordt een deel van het budget gebruikt om een sportfonds te creëren voor schoolgaande jongeren van 18 t/m 23 jaar met een minimuminkomen (i.s.m. het ‘meedoenarrangement’) en stimuleren we beweging door middel van bewegingsroutes en beter aanbod bij sportverenigingen.

Mantelzorg **€ 250.000**

Voor het thema Mantelzorg wordt een budget van € 250.000 gereserveerd. Dit wordt gebruikt voor de opzet van een mantelzorgsteunpunt. Hierin zijn o.a. de eventuele inhuur of aanstelling van een mantelzorgconsulent, ontwikkeling van nieuwe instrumenten en het gebruik van fysieke ruimte (via plan ‘multifunctionele ontmoetingspunten’) inbegrepen. Een groot deel van de bestaande activiteiten voor mantelzorgers wordt al gefinancierd vanuit het structurele budget.